

ISSN 1845-9579

SLUŽBENI GLASNIK

GRADA DUGE RESE

Izlazi po potrebi Godina XL Datum, 03.06.2008.

Uprava i uredništvo,
Duga Resa,
tel. 819-000, 819-011
fax. 841-465

BROJ 6.

GRADSKO VIJEĆE

87. ODLUKA

**o Programu ukupnog razvoja Grada Duge Rese za razdoblje
2008. – 2013. godine**

GRADSKO VIJEĆE**87.**

Na temelju članka 26. Statuta Grada Duge Rese (Službeni glasnik Grada Duge Rese broj 5/01, 6/01, 1/06) Gradsko vijeće Grada Duge Rese na sjednici održanoj 15. svibnja 2008. godine donijelo je

**ODLUKU
O PROGRAMU UKUPNOG RAZVOJA
GRADA DUGE RESE ZA RAZDOBLJE 2008. – 2013. godine**

Članak 1.

Donosi se Program ukupnog razvoja Grada Duge Rese za razdoblje 2008. -2013. godine a koji sačinjavaju sljedeći dokumenti:

1. Analiza situacije,
2. Strategija razvoja
3. Mjere razvoja.

Članak 2.

Program ukupnog razvoja, odnosno njegovi sastavni dokumenti objavit će se u Službenom glasniku Grada Duge Rese.

Članak 3.

Ova Odluka stupa na snagu osmi dan od objave u Službenom glasniku Grada Duge Rese.

PREDSJEDNIK GRADSKOG VIJEĆA
Ivan Moguš, v.r.

**Klasa: 302-01/07-01/0001
Duga Resa, 15. svibnja 2008. godine**

ANALIZA SITUACIJE

1. UVOD

1.1. Što je Program ukupnog razvoja i čemu služi?

Program ukupnog razvoja (PUR) je dokument koji za cilj ima pronaći rješenja na razna pitanja kako bi se osigurao razvoj određene jedinice lokalne samouprave. Činjenica je da se neko područje može razvijati i spontano bez prethodnog planiranja i razmatranja načina njegova razvoja, ali problemi u tom trenutku nastaju zbog toga što je takav razvoj stihijski i mogli bi reći divlji. Takav razvoj najčešće se ne odvija tempom koji se priželjkuje i/ili se razvija uglavnom vođen kratkoročnim ciljevima, te se pri tome zaboravljaju svekolike potrebe o kojima lokalna zajednica mora voditi računa. Dakle da bi se osigurao razvoj neke jedinice lokalne samouprave potrebno je izuzev uloženih financijskih sredstava i želje odnosno napora imati i jasno definiran **cilj** koji želimo postići i **strategiju** na koji način taj cilj i ostvariti. Razvoj koji se ne temelji na dugoročnim ciljevima i strategijama najčešće se manifestira ekonomskom nerazvijenosti, lošom gospodarskom koordinacijom, nekompatibilnošću gospodarskih subjekata, lošom socijalnom politikom, te uništavanjem i zagađenjem prostora kao najvrjednijeg resursa jednog područja.

Da bi se izbjegao takav slijed zbivanja, očuvao okoliš a ujedno omogućio kvalitetan ekonomski razvitak koji će građanima pružiti visok životni standard i općenito ugodan život, potrebno je konstruktivno sagledati potrebe i promišljanja svih subjekata jednog društva. U razvijenim zemljama takav je oblik razvoja postao potpuno uobičajena praksa, ali i obveza. U nerazvijenim zemljama ili slabo razvijenim zemljama izrada takvih planova još uvijek nije pravilo. Pa često zbog nedostatka financijskih sredstava vlast bilo na državnoj, regionalnoj ili lokalnoj razini zanemaruje planski razvoj. Ipak, planiranje nije i ne smije biti dilema, ono o čemu se treba razmišljati su pitanja kako i na koji način planirati razvoj te kako ga realizirati. Naime mnogo značajnija sredstva su potrebna za ispravljanje grešaka napravljenih u neplanskom, stihijskom razvoju nego što bi bilo utrošeno u planiranje i osmišljavanje razvoja nekog područja.

Zbog toga dobro osmišljen upravljani ili vođeni razvoj neke države ima jasnu strukturu, piramidu strategija odnosno planova. Obično je to planiranje koncipirano na tri razine: državnoj, regionalnoj i lokalnoj. Država tako izrađuje nacionalne i sektorske strategije razvoja, dokumente koji daju smjernice nekoj državi u kojem smjeru treba graditi svoju budućnost, koje su joj glavne grane gospodarstva, i područja od nacionalnog interesa. Sukladno tome planiranje razvoja se spušta na niže razine: regija, jedinica lokalne samouprave (JLS). U Hrvatskoj taj lanac sukladno administrativno-političkom ustrojstvu ima slijedeće elemente: strategije RH koju donosi Vlada i Sabor Republike Hrvatske, regionalni operativni program (ROP) kojeg donosi županija, a koji mora biti sukladan s prije spomenutim strategijama, te PUR, dokument kojeg donose Općine i Gradovi u RH.

PUR je iznimno značajan dokument kojeg izrađuje općina ili grad, te na taj način preuzima odgovornost za gospodarski razvoj svojeg JLS-a.

Osim toga zbog neravnomyernog razvoja pojedinih regija Republike Hrvatske kao i različitih društvenih skupina, Vlada RH je prepoznala potrebu da se definira **regionalna politika**. EU isto tako potiče provođenje regionalne politike u prvom redu radi smanjenja socijalnih i gospodarskih razlika pojedinih regija, odnosno ekonomske i socijalne kohezije Europske unije što predstavlja jedan od njenih osnovnih ciljeva. Ovakva politika provodi se pomoću strukturnih i kohezijskih fondova. Na taj način EU odobrava i potiče prijenos sredstava iz bogatijih zemalja članica u one manje razvijene zemlje/regije. Takvom politikom unutar Unije može se prenijeti i više od 35% proračuna EU-a. Zahvaljujući strukturnim i kohezijskim fondovima utječe se na povećanje konkurentnosti regije i pridonosi boljem standardu njenih građana.

Strategija regionalnog razvoja tako od Republike Hrvatske traži da se jasno definira strategija razvoja svih regija u Hrvatskoj i način njenog financiranja, a od regija i JLS-a da se aktivno uključe u navedene strategije razvoja. Prvi strateški cilj usmjeren je na izgradnju kapaciteta u regijama i povećanje učinkovitosti regionalnih društveno-gospodarskih razvojnih programa. Drugi strateški cilj odnosi se na uspostavu koherentnog pravnog okvira te izgradnju potrebnih institucionalnih struktura i kapaciteta potrebnih za upravljanje regionalnom razvojnom politikom.¹

Iz tih razloga trebalo je izgraditi sustav **nacionalnog, regionalnog i lokalnog razvoja**, tj. sustava koji će omogućiti:

- jasno definiranje potreba u razvoju,
- usuglašavanje oko razvojnih prioriteta te
- razvijanje ideja i predlaganje takvih projekata koji opravdavaju investiranje javnih sredstava u pojedina područja.

Takvi sustavi su također preduvjet za sudjelovanje u preraspodjeli sredstava iz pretpristupnih i strukturnih fondova Europske unije.

Poseban značaj za održivi razvoj zemlje i njenu konkurentnost na europskom tržištu sačinjava upravo regionalna politika. Na taj način izjednačava se gospodarska razvijenost pojedinih regija unutar države, te lakša implementacija u globalne procese koji se odvijaju na tržištu. U prilog tome govori i praksa Europske unije u kojoj ne samo da regije unutar država razvijaju politiku svojeg razvoja, već se često regije različitih država (koje imaju iste ili slične interese) povezuju te zajednički nastupaju i razvijaju na tržištu.

Kao što je potrebno da strategija i poticanje na inicijativu dolazi od strane viših instanci, isto tako je potrebno da različite razvojne projekte planiraju i provode lokalne vlasti. To dolazi iz činjenice da se svi projekti međusobno razlikuju bilo u većoj ili u manjoj mjeri. Te na taj način programi kreirani na nacionalnoj razini često ne mogu polučiti priželjkivane rezultate, barem ne u onoj mjeri u kojoj je to moguće postići kada se sama lokalna zajednica aktivno uključi u razvoj područja na kojem djeluje. Svako područje, regija, općina ili grad ima svoje specifičnosti i kao takve najbolje ih poznaju upravo lokalne vlasti. Stoga je lokalne vlasti potrebno educirati o načinu planiranja razvoja i njegovu provođenju. Kako bi mogli biti nosioci razvoja JLS-a.

Instrumenti za provedbu ovih prioriteta regionalne politike su Regionalni operativni programi razvoja županija i širih regija ili programi razvoja manjih područja – gradova i općina.

Zbog svega navedenog potpuno se logičnim nameće potreba da i Grad Duga Resa kao jedna od jedinica lokalne samouprave unutar Karlovačke županije izradi program ukupnog razvoja. Budući je Karlovačka županija već izradila regionalni operativni program (ROP), tim se također povećava potreba i mogućnost za izradu PUR-a.

Upravo iz tih razloga Grad Duga Resa je prišao izradi „**Programa ukupnog razvoja Grada Duga Resa**“.

Izrada Programa ukupnog razvoja omogućiti će razvoj Grada Duga Resa, dati odgovor na pitanje u kojem smjeru taj razvoj treba ići i na koji ga način ostvariti. Isto tako **PUR će dati realnu sliku o potrebama svih subjekata i skupina u društvu, kao i sastaviti listu prioriteta**. PUR je dokument po kojem će poglavarstvo Grada moći planirati aktivnosti, najznačajnije i najučinkovitije projekte za Grad Dugu Resu, ujedno takav plan je i podloga za izradu proračuna i raspodjele novca unutar grada.

Isto tako specifična namjena PUR-a je odrediti gdje Duga Resa želi i može biti u ekonomskom, gospodarskom i kulturnom pogledu u odnosu na regiju i državu u cjelini te odrediti optimalan put za postizanje toga cilja.

¹ **Izvor:** Strategija regionalnog razvoja Republike Hrvatske, 09. mj. 2005. godine

Program ukupnog razvoja utvrđuje strateške prioritete razvoja i pomaže usmjeriti resurse kako bi se oni što efikasnije upotrijebili.

PUR izrađuje skupina stručnjaka, dok samu strategiju određuje radna skupina koja je sastavljena od svih meritornih subjekata u gradu kako bi sve skupine društva bile uključene u proces odlučivanja. Također ti subjekti će biti zaduženi i za provedbu programa.

PUR se u svom planiranju bavi slijedećom problematikom:

- zapošljavanje,
- prihod,
- privlačenje investicija,
- pristup kapitalu,
- komunalne usluge ,
- prometnu infrastrukturu te
- na sve ostale segmente koji su izravno povezani s održivim gospodarskim rastom i napretkom. Izuzetno je bitno da se takva strategija razvoja usredotoči na one projekte i zadatke koji će imati pozitivnih učinaka na JLS i koje je moguće ostvariti.

Provođenje te praćenje i ažuriranje ovog plana razvoja označava slijedeći logičan korak u strateško-gospodarskom razvoju Grada Duge Rese.

Izrada Programa ukupnog razvoja nije zakonom obvezujuća, no ipak gradsko poglavarstvo smatra nužnim izraditi PUR kako bi on bio odraz potreba grada, te u kojem će biti odrednice budućeg razvoja grada s **konkretnim mjerama za postizanje održivog razvoja**. Dakle izrada dokumenta koji će najaviti uspješan proces održivog razvoja.

1.2. Konceptija Programa ukupnog razvoja

Struktura Programa ukupnog razvoja Grada Duga Resa je slijedeća:

U prvom poglavlju obrađuju se slijedeća pitanja: što je Program ukupnog razvoja, tko ga je izradio, koje su njegove koristi, kome je on namijenjen, zašto se prišlo izradi tog plana, koje sve radnje je potrebno izvršiti kako bi se izradio ovaj dokument itd.

U drugom poglavlju se analizira postojeća situacija u Gradu Duga Resa. Obrađena područja su strukturirana na slijedeći način:

- gospodarstvo Grada Duga Resa,
- društvene djelatnosti Grada Duga Resa,
- zaštita okoliša Grada Duga Resa,
- institucije u Gradu Duga Resa te
- prostorno uređenje Grada Duga Resa.

Svaka navedena cjelina ima SWOT analizu u kojoj se navode snage, slabosti, prilike i prijetnje svake od navedenih cjelina.

U trećem poglavlju se nalaze planovi razvoja Grada Duga Resa koji se temelje na županijskom ROP-u, kao i međusobna poveznica PUR-a i ROP-a.

U četvrtom poglavlju navodi se ukupna Strategija razvoja Grada Duga Resa (Prilog 1).

Strategija razvoja **nudi prijedloge rješenja**, nakon što prouči analizu područja, oformljena radna skupina sukladno napravljenoj analizi definira ključne probleme koji se pojavljuju na području Grada. Svi članovi radne skupine iznose probleme, koji se putem glasovanja rangiraju po važnosti, odnosno najveću važnost imaju oni problemi koji sakupe najveći broj glasova. Na taj način se definiraju ključni problemi.

Nakon što su se izglasali prioritetni problemi u svakom od područja odredili su se strateški ciljevi razvoja tog područja. Određivanje prioriteta razvoja je neophodno za razvoj grada jer nije moguće realizirati sve projekte za koje se ukaže potreba, barem ne u jednom planiranom ciklusu razvoja, stoga treba prepoznati one najznačajnije, tj. ključne za razvoj grada.

Kada se definiraju strateški ciljevi utvrđuje se **vizija razvoja grada**.

Kako bi se određeni strateški ciljevi razvoja mogli ostvariti potrebno je razviti **strategije** pomoću kojih će se ti postavljeni ciljevi ostvariti.

U petom poglavlju se razrađuju i definiraju Mjere odnosno projekti koji su nužni da bi se Strategije razvoja Grada Duga Resa mogle provesti u djelo (Prilog 2).

U šestom poglavlju navode se načini praćenja, monitoringa, kontrole i ažuriranja izrađenog Programa ukupnog razvoja.

Kako bi se osigurao pravilan gospodarski razvoj, ali i socijalni i društveni, odnosno razvoj Grada Duga Resa u punom smislu riječi, bitno je da se sva ulaganja bilo od strane državnih ministarstava, međunarodnih donatora ili Županije, odnose samo na one projekte koji jasno dostižu ciljeve i odgovarajuće prioritete. Cilj je da se Program ukupnog razvoja Grada Duga Resa prepozna kao učinkovit okvir za financiranje jasnih razvojnih prioriteta.

1.3. PUR i održivi razvoj

Integrirani odnosno održivi razvitak je cilj kojem teži svako planiranje počevši od državne razine pa do županijske i gradske tj. općinske. Integrirani razvitak je razvitak koji objedinjuje tri cilja gospodarskog, socijalnog (društvenog) i ekološkog. Održivi razvitak mora postati dominantna odrednica u svim strategijama razvoja pa tako i u strategiji razvoja Grada Duga Resa.

Razvitak mora biti usmjeren na dugoročna rješenja razvoja Grada, a nikako ne na kratkoročna i privremena polu rješenja aktualnih problema i budućih potreba. Česta je pogreška da se u želji i potrebi za bržim gospodarskim razvitkom naprave koraci koji idu na uštrb zaštite okoliša. Što ne ide u prilog održivom razvitku. Proces održivog razvitka nije moguće započeti jačanjem gospodarskog razvitka u cilju odgovaranja na postojeći pritisak, ne uzimajući u obzir pritom **društvena razvojna načela i ekološke zahtjeve** (te se zbog toga jedan veliki dio PUR-a odnosi na dio o zaštiti okoliša). Stoga je važno da usprkos potrebi za što bržim razvojem, i u nemogućnosti daljnjeg vremenskog odgađanja ne budu zanemareni društveni i ekološki aspekti razvoja. Zbog toga jedan od ključnih ciljeva planiranja treba biti i zaštita okoliša. To znači uvođenje zaštite okoliša kao jedne od dimenzija u sve velike teme ekonomskog i socijalnog razvoja koje su u 21. stoljeću pred nama: od industrijskog razvoja, gradnje prometne infrastrukture, restrukturiranja i privatizacije energetskog sektora, do drugačijeg oblikovanja turističkog proizvoda, prilagodbe poljoprivrede, očuvanja okoliša, naročito NP-a te politike zapošljavanja. Iz navedenih razloga jako je bitno da se vodi posebna pažnja o zaštiti okoliša kako ne bi došlo do narušavanja samog koncepta održivog razvoja.

1.4. Financiranje razvoja JLS-a

Nadležnost i odgovornost za razvoj infrastrukture na području lokalne uprave i samouprave snose općine i gradovi. Tako da projekti poput lokalnih prometnica, objekata za rekreaciju, vodovodnu i kanalizacijsku infrastrukturu ali i svi drugi projekti, njihova izgradnja i održavanje predstavljaju izniman financijski trošak. Zbog tog pritiska lokalne samouprave su prisiljene potražiti alternativne mehanizme financiranja i upravljanja za poslove vezane uz infrastrukturu, svjesne da će učinkovito pružanje usluga biti ključno u premošćivanju budućih nedostataka u financiranju infrastrukture. Potraga je uglavnom usmjerena na uključivanja privatnog sektora i sredstava privatnog sektora za pružanje usluga vezanih za infrastrukturu lokalnih samouprava (javno-privatno partnerstvo).

Postoji mogućnost financiranja takvih projekata i putem kreditiranja lokalnih samouprava u Republici Hrvatskoj. Tržište za komercijalne kredite postaje sve konkurentnije, kapitalno financiranje sve je dostupnije iz sve većeg broja državnih i međunarodnih financijskih institucija u sve višim iznosima, a lokalne samouprave počinju sve više koristiti nove oblike financiranja, uključujući i izdavanja javno uvrštenih obveznica i leasinga.

Danas vodstvo lokalne samouprave ima nove mogućnosti za financiranje na raspolaganju to su: Međunarodne financijske institucije i državni fondovi koji daju potpore i izravne kredite lokalnim samoupravama, kao što su Europska banka za obnovu i razvoj, Europska investicijska banka, Fond za regionalni razvoj i Hrvatska banka za obnovu i razvoj (HBOR). Te institucije i programi koje nude imaju već uhodane procese u kojima upoznaju lokalnu upravu o načinu podnošenja zahtjeva za kreditiranjem i uvjetima kreditiranja.

Lokalne samouprave sada koriste i leasing do određene mjera kao mehanizam financiranja, ali primjena ove vrste financiranja je ograničena na prijevozna sredstva poput automobila, autobusa i kamiona. Leasing tvrtke tvrde kako je veći dio leasinga lokalnih samouprava ispod praga javnog nadmetanja. Leasing trenutno ne predstavlja značajan faktor u financiranju lokalnih samouprava za nefinancijsku imovinu, iako bi se to u budućnosti moglo promijeniti kako lokalne samouprave budu sve bolje razumijevale ovu tehniku financiranja.

Modeli financiranja jedinica lokalne samouprave u Hrvatskoj:

- domaći izvori financiranja i
- strani izvori financiranja.

Postoji 5 osnovnih izvora iz kojih se jedinice lokalne samouprave mogu financirati:

1. krediti poslovnih banaka,
2. financiranje leasingom (operativni i financijski leasing),
3. izdavanje obveznica (moguće samo za određene JLS-e koji zadovolje uvjete),
4. krediti i potpore državnih financijskih institucija (HBOR, Fond za regionalni razvoj, Fond za razvoj i zapošljavanje, Fond za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost, Fond za obnovu i razvoj grada Vukovara, Hrvatske vode i Ministarstva Vlade Republike Hrvatske) te
5. krediti i potpore međunarodnih financijskih institucija (Svjetska banka, Europska banka za obnovu i razvoj, Europska investicijska banka, Programi financiranja EU – fondovi, Veleposlanstva stranih zemalja i strane udruge).

Implementacija aktivnosti iz PUR-a u proračun JLS-a

Kako bi se postigla adekvatna efikasnost PUR-a potrebno je što prije započeti s provedbom Programa ukupnog razvoja. U trenutku kada se Program ukupnog razvoja izradi treba ga usvojiti Gradsko vijeće. Njegova provedba treba započeti što je prije moguće kako ne bi došlo do razilaženja Programa ukupnog razvoja od trenutka kada je izrađen do trenutka kada ga se počne primjenjivati tj. njegove implementacije. Realizacija programa zahtijeva stoga strogo vezivanje planiranja projekta s godišnjim ili višegodišnjim proračunskim planiranjem u lokalnoj zajednici.

Proračun lokalnih zajednica mora biti zasnovan na **operativnom planu** koji proizlazi iz Programa ukupnog razvoja. Kako bi se srednjoročni operativni plan, koji pokriva razdoblje od nekoliko godina proveo, plan aktivnosti treba podijeliti na **godišnje planove aktivnosti**, koji sadrži projekte ili specifične korake projekata u slijedećoj godini.

Proračun za slijedeću fiskalnu godinu mora biti povezan s izradom godišnjih planova aktivnosti. Povezanost između Programa ukupnog razvoja i proračuna je ključan preduvjet kako bi se počelo upravljati održivim razvojem neke općine ili grada na kvalitetan način.

2. STRUKTURNA ANALIZA SITUACIJE

2.1. Gospodarstvo

2.1.1. Geografski položaj Karlovačke županije i Grada Duga Resa

Karlovačka županija je smještena u središnjem dijelu Hrvatske između država Bosne i Hercegovine i Slovenije, i graniči sa županijama Zagrebačkom, Sisačko-moslavačkom, Ličko-senjskom i Primorsko-goranskom. Županija se sastoji od **5 gradova**, među kojima je i Grad **Duga Resa**, i od **17 općina**.

Površina Karlovačke županije je **3.622 km²** i spada u veće županije u Republici Hrvatskoj. Ukupan broj stanovnika županije prema popisu iz 2001. godine je **141.787** stanovnika. Glavno administrativno središte županije je Grad **Karlovac**, koji je ujedno i najveći grad u županiji.

Slika 1: Županije u Republici Hrvatskoj i položaj Karlovačke županije

Izvor: www.grubisnopolje.hr

Slika 2: Karlovačka županija

Izvor: www.fina.hr

Zahvaljujući svom tranzitnom, prometnom i geostrateškom položaju jedna je od najvažnijih županija u Republici Hrvatskoj. Tu je sjecište i čvorište najvažnijih prometnica koje povezuju Europu s Jadranskom obalom.

U Karlovačkoj županiji postoji **5 gradova** i **17 općina**, kako je prikazano u tablici:

Tablica 1: *Gradovi i općine Karlovačke županije*

Gradovi	Općine	
Karlovac	Barilović	Netretić
Duga Resa	Bosiljevo	Plaški
Ogulin	Cetingrad	Rakovica
Slunj	Draganić	Ribnik
Ozalj	Generalski stol	Saborsko
	Josipdol	Tounj
	Kamanje	Vojnić
	Krnjak	Žakanje
	Lasinja	

Izvor: Zakon o područjima županija, gradova i općina u Republici Hrvatskoj (13.07.2006. god.)

2.1.2. Položaj i klima Grada Duga Resa

Grad Duga Resa je u prošlosti bio najpoznatiji po istoimenoj tekstilnoj industriji (danas u stečaju), pa se i sam nastanak grada veže uz osnivanje tekstilne tvornice 1884. godine. Danas se grad sve više veže uz razvoj turizma što predstavlja odmak od njegove industrijske prošlosti.

Položaj Grada Duge Rese je na kontaktnom području Panonske i Gorske Hrvatske, **10 km** jugo-zapadno od administrativnog središta Karlovačke županije, Grada Karlovca. Geoprometni značaj Grada Duge Rese je značajan, pogotovo nakon izgradnje novih smjerova autocesta od Zagreba prema Rijeci i Splitu, koje prolaze područjem Grada Duga Resa.

Površina Grada Duga Resa iznosi **58 km²**, odnosno **0,1%** površine Republike Hrvatske. Prema posljednjem popisu stanovništva (2001. g.) u gradu živi **12.114** stanovnika, odnosno **0,273%** stanovništva Republike Hrvatske. Gustoća stanovništva na području Grada Duge Rese je **208,86 st/km²** što je više od gustoće stanovništva Hrvatske (**78 st/km²**) i Karlovačke županije (**39,15 st/km²**).

Grad Duga Resa je jedinica lokalne samouprave na području utvrđenom Zakonom o područjima županija, gradova i općina u Republici Hrvatskoj.

Grad Duga Resa obuhvaća područje Grada Duge Rese i **28 prigradskih naselja** koja s gradom čine prirodnu cjelinu i to: Belajska Vinica, Belavići, Bošt, Cerovački Galovići, Donje Mrzlo Polje, Donji Zvečaj, Dvorjanci, Galović Selo, Gorica, Gornje Mrzlo Polje, Grganjica, Grščaki, Kozalj Vrh, Lišnica, Mihalić Selo, Mrežničke Poljice, Mrežnički Brig, Mrežnički Novaki, Mrežnički Varoš, Mrežničko, Mrežničko Dvorište, Novo Brdo Mrežničko, Pećurkovo Brdo, Petrakovo Brdo, Sveti Petar Mrežnički, Šeketino Brdo, Venac Mrežnički i Zvečaj.²

Klimatske značajke Grada Duge Rese su karakteristične za prijelazno područje Gorskog u Panonski kraj. Klima je umjereno kontinentalna, što se očituje velikim oscilacijama godišnjih temperatura, u promjenjivosti padalina i vjetrova te relativno velikom broju oblačnih dana.

Godišnja količina padalina varira između **1.000 mm** i **1.400 mm**. Glavni maksimum padalina je krajem proljeća, a manji dio krajem jeseni. Glavni minimum padalina je zimi kad morski vlažniji zrak teže prodire u unutrašnjost. Sporedni minimum javlja se u mjesecu kolovozu što je rezultat utjecaja sredozemnog režima.

Srednja siječanjska temperatura iznosi oko **-1°C**, a srednja srpanjska **21°C**, te je srednja godišnja amplituda temperature **22°C**.

2.1.3. Pregled postojećih ključnih gospodarskih sektora ³

Grad Duga Resa je nastao iz naselja tvorničkih radnika smještenih oko tekstilne tvornice „Duga Resa“ osnovane 1884. g. i odlikuje ga stoljetna tradicija industrijske proizvodnje. Osim prerađivačke industrije (koju čine osim tekstilne i proizvodnja metala i proizvoda od metala, strojeva i uređaja, električne i optičke opreme) razvijena je još i poljoprivreda, šumarstvo i turizam.

PRERAĐIVAČKA INDUSTRIJA

Pamučna industrija Duga Resa je gotovo stoljeće bila okosnica razvoja Grada Duge Rese iz čega se razvila stoljetna industrijska tradicija grada. Unatoč izraženoj deindustrijalizaciji i stagnaciji zadnjih godina, u Gradu Duga Resa i danas oko $\frac{3}{4}$ zaposlenih radi u prerađivačkoj industriji. Godinama akumulirano znanje i iskustvo u industrijskoj proizvodnji dovelo je do razvoja velikog broja malih, privatnih tvrtki koje se bave prerađivačkom industrijskom proizvodnjom i tako djeluju kao jedan od osnovnih faktora lokalnog i regionalnog razvoja i procesa industrijskog restrukturiranja.

² *Izvor: Zakon o područjima županija, gradova i općina u Republici Hrvatskoj (13.07.2006. god.)*

³ *Izvor: Prostorni plan uređenja Grada Duga Resa, studeni 2005. god.*

Osnovne djelatnosti kojima se bave tvrtke u sektoru prerađivačke industrije su sljedeće:

- **Proizvodnja tekstila i tekstilnih proizvoda** (Pamučna industrija Duga Resa" d.d. za proizvodnju tekstilnih proizvoda; "Mrzljak" d.o.o. za proizvodnju odjeće; "Detex" d.o.o. za proizvodnju pređe, konca i svih proizvoda od pamuka, pređe i konca);
- **Proizvodnja metala i proizvoda od metala, strojeva i uređaja, električne i optičke opreme** ("Ljevaonica Duga Resa" d.o.o. za lijevanje i obradu metala; "Tvornica kliznih ležajeva" d.o.o.; "B.B. elektronika" d.o.o. za proizvodnju strojeva i uređaja; "Rototeh" d.o.o. za proizvodnju specijalnih strojeva; "M-90" d.o.o. za proizvodnju oružja i streljiva; "I.B. obrada" d.o.o. za proizvodnju proizvoda od metala; "PNP commerce" d.o.o. za mehaničke radove; "Mikra" d.o.o. za proizvodnju proizvoda od metala za kućanstvo; "Wolf" d.o.o. poduzeće za proizvodnju opreme za distribuciju i kontrolu električne energije; "Elektromatika" d.o.o. za proizvodnju i promet elektrotehničkim uređajima)

Osim navedenih, u budućnosti se zahvaljujući dobrom prometnom položaju, stručnoj radnoj snazi i olakšicama koje pruža država i lokalna samouprava planira pokretanje novih prerađivačkih kapaciteta na bazi:

- Prerade drva,
- Poljoprivrednih proizvoda te
- Graditeljstva i komunalnih usluga.

ŠUMARSTVO

Više od jedne trećine prostora Grada Duga Resa je pokriveno šumama što pruža veliki potencijal za razvoj drvne industrije. Sve šumske površine spadaju u gospodarske i odlikuje ih zadovoljavajuća bio raznolikost, ali postoji potreba daljnjeg unaprjeđenja učinkovitog načina korištenja šuma. Osim gospodarskih, u budućnosti su određena šumska područja predviđena za zaštitu u sklopu planiranog osnivanja Parka prirode „Mrežnica“, te će biti evidentirana kao prirodno dobro i iskorištene u svrhu razvoja turizma.

POLJOPRIVREDA

Osnovne karakteristike poljoprivredne proizvodnje na području Grada Duge Rese predstavljaju nedovoljna i konstantno padajuća proizvodnja koja je uvjetovana ponajprije rascjepkanim zemljištem, neorganiziranom proizvodnjom (uglavnom za osobne potrebe) i lošom starosnom strukturom poljoprivrednika (uglavnom starije stanovništvo). Unatoč trenutnim lošim pokazateljima, postoji zadovoljavajuća perspektiva razvoja poljoprivrede uvjetovana uglavnom velikim površinama kvalitetnog zemljišta povoljnim za razvoj kako poljoprivredne proizvodnje (voćarstva, vinogradarstva, povrtlarstva i žitarica) tako i stočarstva.

TURIZAM

Razvoj turizma na području Grada Duge Rese je novijeg datuma, ali već pokazuje zadovoljavajuće rezultate u vidu posjećenosti i razvoja smještajnih kapaciteta. Komparativne prednosti za razvoj turizma su blizina većih gradskih centara (Zagreb i Karlovac), dolina rijeke Mrežnice (planira se osnivanje parka prirode „Mrežnica“) kao i arheološki lokaliteti u blizini Duge Rese. Dugoročan strateški interes Grada Duge Rese je daljnji razvoj turizma što će se postići dodatnim kapitalnim ulaganjima u razvoj smještajnih kapaciteta, infrastrukture i očuvanja okoliša kao važnog resursa.

2.1.4. Obrtništvo

Obrtnici čije je sjedište na području Grada Duga Resa, vrše registraciju obrta upisom u **Obrtničku komoru u Karlovcu**. Upisom obrta u Obrtni registar obrtnik je dužan početi s obavljanjem obrta u roku od godine dana od dana izdavanja obrtnice.

Tablica 2: Broj obrtnika prema pojedinim djelatnostima

Djelatnost	Broj obrta	Udio
Građevina	29	9,63%
Turizam i ugostiteljstvo	45	14,95%
Proizvodnja	51	16,94%
Financije i računovodstvo	3	1,00%
Servis i popravci	27	8,97%
Ostale usluge	34	11,30%
Prijevoz	25	8,30%
Poljodjelstvo	4	1,33%
Šumarstvo	5	1,66%
Trgovina	78	25,91%
Ukupno	301	100,00%

Izvor: Središnji obrtni registar, 2007. godina

- Iz gornje tablice je vidljivo da se većina registriranih obrta na području Grada Duga Resa bavi sljedećim djelatnostima:

- Trgovina – 78 obrta ili 25,91% u ukupnom broju,
- Proizvodnja – 51 obrt ili 16,94% u ukupnom broju,
- Turizam i ugostiteljstvo – 45 obrta ili 14,95% u ukupnom broju,
- Ostale usluge (npr. frizeri) – 34 obrta ili 11,30% u ukupnom broju.

Iz prethodnih podataka zaključuje se da u ukupnim djelatnostima koje obavljaju obrti u Gradu Duga Resa prevladavaju uslužne djelatnosti.

2.1.5. Trgovačka društva

Poduzetnici prilikom otvaranja poduzeća i registriranja dodatnih djelatnosti uvođenjem službe Hitro.hr vrlo brzo i jednostavno mogu otvoriti tvrtku. Trgovački sud nadležan za područje Karlovačke županije je **Trgovački sud u Karlovcu**.

Na području Grada Duga Resa djeluje **118** poduzeća registriranih kao trgovačka društva.

Tablica 3: Trgovačka društva na području Grada Duga Resa

Vrsta djelatnosti	Broj subjekata
Polj. lov i šumarstvo	1
Ribarstvo	0
Rudarstvo i vađenje	1
Prerađivačka industrija	24
Opskrba el. energijom, plinom i vodom	1
Građevinarstvo	9
Trgovina	47
Hoteli i restorani	8
Prijevoz, skladištenje i veze	5
Financijsko posredovanje	1
Poslovanje nekretninama i poslovne usluge	15
Obrazovanje	1
Zdravstvena zaštita	2
Ostale djelatnosti	3

Izvor: Hrvatska gospodarska komora, Registar poslovnih subjekata, 2007. godina

Najveći broj trgovačkih društava na području Grada Duga Resa se bavi djelatnošću trgovine, njih 47 ili 39,8%. Od ostalih djelatnosti najviše poduzeća se bavi djelatnostima prerađivačke industrije (24 poduzeća ili 20,3%) te poslovanje nekretninama i poslovne usluge (15 poduzeća ili 12,7%).

2.1.6. Zadruge

Prema Zakonu o zadrugama iz 23.05.1995. godine „zadruga je dobrovoljno udruženje zadrugara u kojem svaki član sudjeluje neposredno i koje zajedničkim poslovanjem po načelu uzajamne pomoći unapređuje i zaštićuje svoj gospodarski i drugi profesionalni interes, u cilju ostvarenja svoje osobne i zajedničke dobiti zadrugara u skladu sa zakonom i pravilima zadruge.“

Na području Grada Duga Resa djeluju sljedeće zadruge:

Tablica 4: Zadruge na području Grada Duga Resa

Naziv zadruge	Lokacija	Djelatnost
Poljoprivredna zadruga Agromil	Duga Resa	Uzgoj goveda za mlijeko i priplod
Poljoprivredno stočarsko voćarska zadruga Duga Resa	Duga Resa	Voćarstvo (uzgoj kupina, malina, jagoda); proizvodnja kozjeg sira; tov pilića.

Izvor: www.zadruge.hr, 2007. godina

Na području Grada Duga Resa djeluju dvije poljoprivredne zadruge s ukupno 25 zadrugara i 15 kooperanata.⁴

2.1.7. Poljoprivreda

Poljoprivredna proizvodnja je oduvijek igrala važnu ulogu na području Grada Duga Resa zahvaljujući kvalitetnom tlu, pogodnoj klimi te konfiguraciji zemljišta. Iz tog razloga se do današnjeg dana veliki broj stanovnika grada bavi poljoprivrednom kao primarnom ili sekundarnom djelatnosti.

Tablica 5: Broj kućanstava za poljoprivrednu proizvodnju s ukupno raspoloživim zemljištem

Skupine poljoprivrednih kućanstava prema ukupno raspoloživom zemljištu	Broj kućanstava	Ukupno raspoloživa površina zemljišta	Korišteno poljoprivredno zemljište, ha				Ostalo zemljište, ha	Broj parcela korištenoga poljoprivrednog zemljišta
			ukupno korišteno	u vlasništvu	uzeto u zakup	dano u zakup		
Karlovačka županija	19.171	61.467,89	33.523,18	30.477,04	4.843,09	1.796,95	27.944,71	86.348
Grad Duga Resa	1.270	2.409,06	1.461,81	1.306,38	228,88	73,45	947,25	4.737

Izvor: Državni zavod za statistiku, Popis poljoprivrede 2003.godina

Na području Grada Duga Resa nalazi se **2.409,06 ha** ukupno raspoložive površine zemljišta ili **3,92%** od raspoloživog zemljišta Karlovačke županije. Korišteno poljoprivredno zemljište na području Grada Duga Resa čini **60,68%** ukupno raspoloživog zemljišta od čega je veći dio u vlasništvu članova kućanstava odnosno **89,37%**. Na području Grada Duga Resa postoji **1.270 poljoprivrednih kućanstava** (od ukupno 19.171 na razini cijele županije) što čini **6,6%** poljoprivrednih kućanstava županije.

Svako poljoprivredno kućanstvo u prosjeku raspolaže s **1,15 ha** poljoprivrednog zemljišta.

Ostalo zemljište u Gradu Duga Resa, tj. ono što se ne koristi u poljoprivredne svrhe (neobrađeno poljoprivredno zemljište, šumsko zemljište, dvorišta, putovi, kamenolomi, pješčare, ribnjaci, močvare te površine pod kanalima i drugim vodenim površinama) iznosi **947,25 ha**.

⁴ Izvor: www.zadruge.hr, 2007. godina

Tablica 6: Skupine poljoprivrednih kućanstava prema ukupnom raspoloživom zemljištu

Skupine poljoprivrednih kućanstava prema ukupno raspoloživom zemljištu		Karlovačka županija	Grad Duga Resa	
Korišteno poljoprivredno zemljište, ha	ukupno	33.523,18	1.461,81	
	oranice i vrtovi	17.246,91	748,6	
	povrtnjaci (na okućnici, korišteni za vlastite potrebe)	177,61	7,9	
	livade	11.712,77	486,05	
	pašnjaci	3.113,87	135,61	
	voćnjaci	ukupno	738,23	33,79
		od toga: plantažni	35,65	3,87
	vinogradi	ukupno	523,86	49,76
		od toga: plantažni	75,67	1,8
	rasadnici i košaračka vrba i dr.	9,93	0,1	
Ostalo zemljište, ha	ukupno	27.944,71	947,25	
	od toga: neobrađeno	13.845,16	298,93	
	od toga: šumsko	11.294,04	491,64	

Izvor: Državni zavod za statistiku, Popis poljoprivrede 2003.godina

Od ukupne površine korištenog poljoprivrednog zemljišta **51,2%** (**748,6 ha**) otpada na oranice i vrtove, dok **42,5%** (**621,66 ha**) otpada na livade i pašnjake.

Takva struktura zemljišta je indikator podjednake zastupljenosti poljodjelstva i stočarstva u strukturi poljoprivredne proizvodnje Grada Duga Resa.

Tablica 7: Struktura oranica i vrtova u županiji i Gradu Duga Resa (u ha)

Skupine poljoprivrednih kućanstava prema korištenom poljoprivrednom zemljištu	Karlovačka županija	Grad Duga Resa
Žitarice	12.432,14	570,86
Krumpir	1.212,62	71,61
Mahunasto povrće za suho zrno	335,84	2,32
Uljano sjemenje i plodovi	5,28	0,11
Duhan	1,01	0
Šećerna repa	3,53	0
Krmno bilje	2.155,20	87,96
Predivo bilje	0,59	0
Ostalo povrće	87,15	0,59
Bilje za upotrebu u parfumeriji i farmaciji (aromatsko i ljekovito), i ostalo bilje	6,74	0
Cvijeće i ukrasno bilje, sjemenje i sadni materijal	1,69	0,51
Ugari	1.005,04	14,64
Ukupno korištene oranice i vrtovi	17.246,91	748,6
Ostalo povrće u povrtnjacima	170,98	7,58

Izvor: Državni zavod za statistiku, Popis poljoprivrede 2003.g.

Podatci iz popisa poljoprivrede 2003. godine pokazuju da ukupno korištene površine pod oranicama i vrtovima na području Grada Duga Resa zauzimaju **748,6 ha**. Najveći udio u površini zauzimaju žitarice i to **76,25% (570,86 ha)** što je nešto više od udjela koji zauzimaju u županiji. Od ostalih poljoprivrednih kultura odjelom se ističu krmno bilje s **11,75% (87,96 ha)** i krumpir s **9,56% (71,61 ha)**.

Tablica 8: Broj i demografija ljudi u poljoprivrednom sektoru

Skupine poljoprivrednih kućanstava prema ukupno raspoloživom zemljištu	Karlovačka županija	%	Grad Duga Resa	%
Broj kućanstava	19.171		1.270	
Broj članova kućanstava (podatci za prvih 8 članova kućanstava)	60.506	100%	4.269	100%
muški	30.127	49,79%	2.114	49,52%
ženski	30.379	50,21%	2.155	50,48%
do 25 godina	14.724	24,33%	1.073	25,13%
25 - 34	6.411	10,59%	469	10,98%
35 - 44	8.192	13,54%	642	15,04%
45 - 54	8.758	14,47%	656	15,37%
55 - 64	7.463	12,33%	541	12,67%
više od 65 godina	14.958	24,72%	888	20,80%
UKUPNO:	60.506	100%	4.269	100%

Izvor: Državni zavod za statistiku, Popis poljoprivrede 2003.g.

Gornja tablica pokazuje da je spolna struktura zaposlenih u poljoprivrednom sektoru podjednaka. Dobna struktura zaposlenih je relativno ujednačena uz malo veći broj zaposlenih mlađih ljudi u odnosu na županiju.

Tablica 9: Stočna proizvodnja (uzgoj)

Stoka, perad i ostale životinje	Karlovačka županija	Grad Duga Resa	%
Goveda	18.672	910	4,87%
Svinje	40.453	2.015	4,98%
Ovce i koze	25.486	625	2,45%
Konji	341	7	2,05%
Magarci, mazge i mule	26	0	0
Kunići	12.772	1.651	12,92%
Perad	361.536	22.877	6,33%
Pčelinje zajednice	7.177	743	10,35%

Izvor: Državni zavod za statistiku, Popis poljoprivrede 2003.g.

Tablica 10: Stočna proizvodnja u poslovnim subjektima Karlovačke županije

Stoka, perad i ostale životinje	Broj grla stoke u poslovnim subjektima Karlovačke županije	%
Goveda	1.319	13,40%
Svinje	16	0,16%
Ovce i koze	50	5,07%
Konji		
Magarci, mazge i mule		
Kunići		
Perad	8.265	83,86%
pčelinje zajednice	206	2,09%
Ukupno:	9856	100%

Izvor: Državni zavod za statistiku, Popis poljoprivrede 2003.g.

Gornje tablice prikazuju broj i strukturu stočne proizvodnje u Gradu Duga Resa i Karlovačkoj županiji kao i broj i strukturu poslovnih subjekata Karlovačke županije. U strukturi stočarske proizvodnje na području Grada Duga Resa dominira stoka krupnog zuba, odnosno goveda, svinje, ovce i koze čiji udio odgovara i udjelu proizvodnje u županiji, dok broj kunića i pčelinjih zajednica premašuje udio u županiji.

Prema strukturi poslovnih subjekata u djelatnosti stočarstva, na području Karlovačke županije vidljiva je dominacija uzgoja peradarske proizvodnje (**83,86%**) te u manjoj mjeri uzgoja krava (**13,40%**).

U nastavku su prikazane institucije i stručne službe za poljoprivredu i stočarstvo, edukacijske institucije te programi kreditiranja.

Hrvatski zavod za poljoprivrednu savjetodavnu službu (HZPSS) je stručna vladina ustanova u poljoprivredi, nadležna za posredovanje u provođenju mjera potpore razvitku obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava (OPG-a) i ruralnih prostora u cjelini. Njen cilj je pomaganje obiteljskim poljoprivrednim gospodarstvima, zadrugama i tvrtkama u poljoprivredi pri donošenju odluka kroz osiguranje kvalitetnih informacija, bolju suradnju sa svim institucijama, tvrtkama i pojedincima važnim za uspješnu poljoprivredu.

1. Programi kreditiranja poljoprivrede i stočarstva:

Govedarski program

Program je namijenjen za izgradnju i opremanje modernih staja za proizvodnju mlijeka ili za sustav krava-tele te adaptacija postojećih staja.

Program kreditiranja temelji se na Operativnom programu razvitka govedarske proizvodnje usvojenom od Vlada Republike Hrvatske 2004. godine.

U provedbi programa kreditiranja, sudjeluju:

- Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodnoga gospodarstva,
- Hrvatski zavod za poljoprivrednu savjetodavnu službu,
- Hrvatska banka za obnovu i razvitak,
- Hrvatska agencija za malo gospodarstvo (HAMAG).

Za provedbu programa osnovana su Županijska stručna povjerenstva te Središnje stručno povjerenstvo u okviru HZPSS-a.

Svinjogojska proizvodnja

Program je namijenjen uspostavi proizvodnih jedinica – specijaliziranih farmi za proizvodnju svinja koje će po veličini, tehnološkom procesu proizvodnje, kakvoći proizvoda te udovoljavanju ekoloških i etoloških standarda, biti konkurentne uvjetima otvorenog tržišta.

U sklopu provedbe Operativnog programa razvitka svinjogojske proizvodnje zainteresiranim proizvođačima daje se mogućnost korištenja kredita za:

- izgradnju i opremanje novih proizvodnih jedinica (farmi),
- nabavu potrebnog broja rasplodnih grla,
- obrtna sredstva u visini vrijednosti prvog ciklusa proizvodnje.

(U provedbi programa sudjeluju iste institucije kao i kod govedarskog programa).

Višegodišnji nasadi

Cilj programa kreditiranja je podizanje novih dugogodišnjih nasada (vinogradi, voćnjaci, maslinici) i oživljavanje postojećih u svrhu povećanja kvalitete i konkurentnosti domaćih proizvođača. Program kreditiranja temelji se na Operativnom programu podizanja trajnih nasada koje je usvojila Vlada Republike Hrvatske u 2004. godini. (U provedbi programa sudjeluju iste institucije kao i kod govedarskog programa.)

- *Podnositelji zahtjeva za kredit taj. investitori mogu biti:*
 - obiteljska poljoprivredna gospodarstva,
 - trgovačka društva,
 - poljoprivredne zadruge .
- *obrtnici koji su upisani u Upisnik poljoprivrednih gospodarstava, a kreditnim sredstvima namjeravaju:*
 - podići (zasaditi) novi nasad i
 - obnoviti postojeći nasad.

Operativni program za razvoj povrćarstva

Ministarstvo poljoprivrede i vodnog gospodarstva (MPŠVG) za 2007. godinu osigurava provođenje Programa potpore s ciljem izgradnje infrastrukture u povrćarstvu, i to za izgradnju

- logističkih centara za povrće i krumpir (s opremom za sortiranje, pakiranje, manipulaciju i skladištenje te nužnim rashladnim kapacitetima).

Ciljevi operativnog programa

- tehnološki razvoj i osuvremenjivanje proizvodnje povrća ,
- povećanje proizvodnje po jedinici površine ,
- samodostatna i kontinuirana proizvodnja povrća za hrvatsko tržište i izvoz ,
- naglasak na proizvodnju povrća u zaštićenim prostorima.

Nositelji Operativnog programa

- poljoprivredna gospodarstva koja djeluju kao trgovačka društva, obrti zadruge ,
- Obiteljsko poljoprivredno gospodarstvo (OPG) odnosno poljoprivredno gospodarstvo (PG) prema Zakonu o poljoprivredi.

Temeljni cilj poljodjelske politike je poticanje razvijanja konkurentnog i ekološki čistog poljodjelstva, te učinkovitije proizvodnje poljodjelskih proizvoda, na način koji štiti prirodne potencijale zbog čega je potrebno omogućiti pristup znanju i informacijama, osobito u segmentu ekološke proizvodnje.

Programi EU s ciljem kreditiranja razvoja poljoprivrede (SAPARD i IPARD)

Program Europske unije za razvoj poljoprivredne proizvodnje (**SAPARD**) aktivan je do kraja 2007. godine i usmjerena je prema sljedećim pod sektorima:

- Ulaganja u izgradnju i/ili adaptaciju javnih nerazvrstanih cesta, NR. koje povezuju gospodarstva smještena u poljoprivrednim zonama ucrtanim u općinskim prostornim planovima,
- Ulaganja u izgradnju i/ili adaptaciju šumskih protupožarnih putova/višenamjenskih cesta (ne koriste se samo kao infrastruktura pri gašenju požara, nego kao i pristup poljoprivrednom zemljištu),
- Ulaganja u izgradnju i/ili adaptaciju kanalizacijskog sustava i pogona za pročišćavanje otpadnih voda te
- Ulaganja u izgradnju i/ili adaptaciju toplana koje koriste organski otpad iz poljoprivrede i/ili šumarstva.

Dostupna sredstva iz programa SAPARD tijekom 2006. godine su iznosila 60 mil. €, dok je iskorišteno 25 mil. €. Isti iznos će biti dostupan i u 2007. godini.

Program SAPARD prestaje krajem 2007. godine, a na njegovo mjesto dolazi **V. komponenta programa IPA** koja se odnosi na Ruralni razvitak, **program IPARD**.

Program IPARD ima 2 prioriteta:

- Doprinos implementaciji *acquis communautaire* vezano uz Poljoprivrednu politiku EU;
- Doprinos održivoj prilagodbi poljoprivrednog sektora i ruralnih područja u zemljama kandidatima;

Prioriteti EU što se tiče razvitka ruralnih područja u periodu od 2007. – 2013. godine su sljedeći:

1. Ulaganja u restrukturiranje i nadogradnju postojećih farmi
2. Ulaganja u unapređenje marketinških aktivnosti
3. Grupiranje proizvođača (zadruge).
4. Zaštita okoliša
5. Trening & tehnička pomoć

Pod ova dva prioriteta financirat će se sljedeće mjere:

Mjere pod prioritetom 1:

1. Ulaganja u poljoprivredno gospodarstvo
2. Prerada i trženje poljoprivrednih i ribarskih proizvoda

3. Poljoprivredno okolišni program i program za podizanje standarda dobrobiti životinja (pilot projekti)

Mjere pod prioritetom 2:

1. Razvoj ruralne infrastrukture
2. Razvitak i diversifikacija ekonomskih aktivnosti u ruralnim područjima
3. LEADER pristup

Tablica 11: Dostupna sredstva za ruralni razvoj iz programa IPARD će iznositi prema godinama

Godina	Iznos
2007.	25.5 mil. €
2008.	25.6 mil. €
2009.	25.8 mil. €
2010.	26.0 mil. €

Izvor: Centar za Europsku uniju, IPARD prezentacija 2006. godine

2.1.8. Šumarstvo

Na području Grada Duga Resa gotovo **39% (2237 ha)** površine se nalazi pod šumama, od čega **1577 ha** potpada pod šumske površine za gospodarsku namjenu, dok su ostatak (**660 ha**) miješane poljoprivredno-šumske površine.

Šumskim površinama na području bivše općine Duga Resa gospodare "Hrvatske šume" d.o.o. Uprava šuma Karlovac, Šumarija Duga Resa. Prema vrstama drveća na području Grada Duga Resa dominiraju bukva, grab, hrast i crni bor.

Tablica 12: Zalihe i prirast pojedinih vrsta drveća na području Grada Duge Rese

vrsta drveća	zaliha		prirast	
	[m ³]	%	[m ³]	%
LUŽNJAK	1.816	0,256	39	0,17
KITNJAK	83.530	11,8	1.994	8,53
CER	47.931	6,77	1.328	5,68
O.BUKVA	175.054	24,73	4.877	20,86
O.GRAB	99.765	14,09	3.549	15,18
BAGREM	4.399	0,62	229	0,98
P.KESTEN	4.602	6,5	117	0,5
OTB	19.568	2,76	706	3
OMB	8.972	1,27	376	1,6
JELA	3.116	0,44	92	0,4
SMREKA	70.345	9,94	2.384	10,2
BIJELI BOR	107.847	15,24	3.956	16,92
CRNI BOR	27.866	3,94	920	3,93
BOROVAC	39.072	5,52	2.205	9,43
E.ARIŠ	11.425	1,61	433	1,85
DUGLAZIJA	2.523	0,36	175	0,75
UKUPNO	707.831	100	23.380	100

Izvor: Hrvatske šume d.o.o. - Osnovni podaci o šumi, izmjera 2001. g.

2.1.9. Turizam

Od samih početaka krajem 19-og stoljeća Duga Resa je bila industrijski grad čiji razvoj je bio vezan ponajprije za pamučnu industriju Duga Resa. Postepenom deindustrijalizacijom i slabljenjem prerađivačke industrije na području Duge Rese otvorila se mogućnost za razvoj turizma kao važne industrijske grane.

Prednosti kao što su lokacija grada (blizina Karlovca i Zagreba), blaga klima i brojne kulturne (arheološka nalazišta) i prirodne znamenitosti (dolina rijeke Mrežice, bogatstvo šuma) omogućile su da Grad Duga Resa postane sekundarno turističko središte Pokupske turističke mikroregije.

Na području Grada Duga Resa postoji nekoliko ugostiteljskih objekata koji pružaju usluge smještaja, a navedeni su u sljedećoj tablici.

Tablica 13: Ugostiteljski objekti koji pružaju uslugu smještaja na području Grada Duge Rese

Naziv objekta	Adresa	Broj soba	Broj postelja
Motel „ROGANAC“ (Mrežnica d.d., Duga Resa)	Naselje Roganac 14, Duga Resa	17	43
Hotel „DUGA RESA“ (ugostiteljski obrt Kasunić)	Naselje Curak 6, Duga Resa	16	31
Hotel „FRANKOPAN“	Petrakovo Brdo 36a, Duga Resa	29	63
Restoran i prenočište „BECIĆ“	Petrakovo Brdo 46, Duga Resa	16	36
Prenočište i pizzeria „RIVA“	Naselje Tušmer 75, Duga Resa	1	3
Obrt za iznajmljivanje soba „NENA“	Naselje Roganac 14, Duga Resa	5	10
Prenočište i bistro „Tunis centar Brig“	Mrežnički Brig 81, Duga Resa	5	10
Vaj promet Restoran DP Mrežnička kuća	Donji Zvečaj 41, Duga Resa	6	23
Restoran „Zeleni kut“	Zvečaj 109, Duga Resa	14	28
U.O. Turist restoran Bosiljevo	Bosanci 4c	5	10
Ksenija Stipčić	Mrežnički Brig 50a, Duga Resa	1	3
Mladen Gelli	Galović selo bb, Duga Resa	2 app	
Ukupno smještajni objekti		115	260
Autokamp Slapić	Mrežnički Brig bb, Duga Resa	50 uređenih kamp jedinica	

Izvor: Turistička zajednica Karlovačke županije - Podaci iz kataloga „Smještaj u Karlovačkoj županiji“

Na području Grada Duga Resa mogu se razvijati sljedeći oblici turizma:

- dnevni turizam s osloncem na izletišta (kupališta na Mrežnici; planinarski dom na brdu Vinica);
- turizam vezan na kulturno - povijesne cjeline i prirodne vrijednosti;
- ruralni turizam, s osloncem na ruralne cjeline, koje se uz primjerena poboljšanja mogu osposobiti za funkciju komplementarnog turizma (pejzažno atraktivna područja uz Mrežnicu, seoska gospodarstva s uzgojem zdrave hrane i stočarstvom i sl.);
- posebni oblici turizma, kao što je lovni i ribolovni turizam, športsko - rekreacijski turizam (vođeni športovi, biciklizam, planinarenje, ekstremni športovi) ;
- školski turizam - edukacija u prirodi vezano na spomenike kulture, ruralne ambijente, te prirodne vrijednosti ekosustava;
- tranzitni turizam kao izraz specifične potrebe turističke potrošnje putnika (uglavnom na državnim prometnicama na kojima se odvija značajniji promet na dulje relacije).

Tablica 14: Statistika broja gostiju i noćenja po zemljama

Naziv zemlje	Broj gostiju	Noćenja	% noćenja
Hrvatska	2565	7546	45,44%
Njemačka	548	1564	9,42%
Nizozemska	505	1548	9,32%
Poljska	311	439	2,64%
Francuska	254	554	3,34%
Italija	230	491	2,96%
Danska	218	619	3,73%
Estonija	182	427	2,57%
Češka	167	261	1,57%
Velika Britanija	131	544	3,28%
Rusija	101	126	0,76%
Madžarska	95	172	1,04%
Slovenija	77	115	0,69%
Austrija	72	218	1,31%
Litva	69	71	0,43%
Belgija	68	170	1,02%
Španjolska	66	136	0,82%
BiH	65	126	0,76%
Srbija i Crna Gora	56	188	1,13%
Slovačka	56	153	0,92%
Rumunjska	53	93	0,56%
Ukrajina	40	180	1,08%
Izrael	38	95	0,57%
Švedska	38	77	0,46%
Latvija	34	34	0,20%
Bugarska	29	274	1,65%
SAD	26	79	0,48%
Kanada	20	56	0,34%
Finska	20	30	0,18%
Švicarska	13	17	0,10%
Makedonija	13	17	0,10%

Izvor: Upravni odjel za gospodarstvo, društvene djelatnosti, stambene, pravne i opće poslove te mjesnu samoupravu Grada Duga Resa, 2007. god.

Važnije prirodne znamenitosti

Rijeka Mrežnica je najvažnija prirodna znamenitost Grada Duga Resa i predstavlja glavni oslonac za razvoj turizma u gradu i okolici. Mrežnica je ponornica koja nastaje od dvije rijeke Istočne i Zapadne Mrežnice koje izviru u planinskom području Kapele. Na rijeci se mogu pronaći slapovi i sedrene barijere, a neki dijelovi rijeke su pogodni za kupanje te ribolov. Rijeka je duga 62 km, a temperatura joj u ljetnim mjesecima doseže od 23 °C do 27 °C.

Rijeka Mrežnica i njena okolina je iznimno pogodna za brojne sportske aktivnosti kao npr. vožnju čamcima, rafting, brojne športove na otvorenom, od kojih je najčešći rekreativni biciklizam dolinom rijeke jednom od brojnih uređenih biciklističkih staza na tom području. Ukupna dužina staza je oko 50 km, a protežu se asfaltnim cestama, makadamom te šumskim i poljskim putovima. **Brdo Vinica** je popularno izletišta u netaknutoj prirodi, s malim planinarskim domom na 321 m. nadmorske visine.⁵

⁵ **Izvor:** Turistička zajednica grada Duge Rese, *Turistički prospekt*, 2007. godina

2.1.10. Bankarstvo i financijske usluge

Na području Grada Duga Resa djeluju sljedeće poslovnice banaka i to:

- Karlovačka banka (smještena u Ulici Bana Josipa Jelačića),
- Privredna Banka Zagreb (smještena na Trgu Sv. Jurja) .

Osim poslovnica, sljedeće banke pružaju financijske usluge i preko bankomata:

- Erste & Steiermärkische Bank (1 bankomat, u Jozefinskoj ulici),
- Zagrebačka banka (1 bankomat, u Jozefinskoj ulici),
- Raiffeisen Bank (1 bankomat, u Jozefinskoj ulici)⁶.

2.1.11. Poticanje razvoja poduzetništva

POLJOPRIVREDA⁷

Poticaji u poljoprivredi koje odobrava Grad Duga Resa obuhvaćaju nekoliko temeljnih smjernica:

- 1) Sufinanciranje okrupnjavanja poljoprivrednog zemljišta s 4.000 Kn/ha u čemu Grad i Županija sudjeluju s po pola sredstava;
- 2) Sufinanciranje ukupne nabavne cijene kvalitetnih voćnih i loznih sadnica na način da 40% cijene sadnica financira Županija, a 40% Grad Duga Resa;
- 3) Sufinanciranje osiguranja usjeva i nasada roda u iznosu od 15% od plaćene premije po pojedinoj polici osiguranja (kod osiguravajućeg društva koje djeluje u Republici Hrvatskoj i ima poslove u Karlovačkoj županiji od strane Županije) te sufinanciranje 15% premije osiguranja iz sredstava Proračuna Grada Duga Resa
- 4) Sufinanciranje uzgoja pčelinjih zajednica u iznosu od 5 Kn/košnici, a u ekološkom uzgoju 10 Kn/košnici. Pravo korištenja poticaja imaju poljoprivrednici s prebivalištem u Dugoj Resi koji imaju najmanje 30 košnica.
- 5) Subvencioniranje kamate na namjenske kredite poslovnih banaka u iznosu od 50%, za kredite poslovnih banaka u visini od 30.001,00 Kn do 500.000,00 Kn, rokom otplate do 12 godina te kamatom do 10%. Krediti su namijenjeni za razvoj poljoprivrede, a mogu se dobiti u Zagrebačkoj banci na temelju ugovora o poslovnoj suradnji.

MALO I SREDNJE GOSPODARSTVO

Poticaji za malo i srednje gospodarstvo obuhvaćaju namjenske kredite koji se odobravaju za sljedeće namjene:

- 1) kupnja, izgradnja, dogradnja, adaptacija, uređenje i sl. poslovnih objekata
- 2) nabava opreme (strojeva, poljoprivredne mehanizacije i prijevoznih sredstava u funkciji poduzetništva)
- 3) obrtna sredstva u funkciji investicije ili unapređenja poslovanja / najviše do 30% iznosa odobrenog kredita /
- 4) refinanciranje postojećih kredita odobrenih pod nepovoljnim uvjetima za iste ili slične namjene, te povrat ranije uloženi sredstava za iste ili slične namjene / ulaganja izvršena u razdoblju od 12 mjeseci do dana podnošenja zahtjeva.

Kredit se odobrava u vrijednostima od 35.000,00 Kn do 1.000.000,00 Kn uz promjenjivu kamatnu stopu od 3,38% godišnje za kunske kredite ili 3,70% + 3M EURIBOR promjenjivu kamatnu stopu uz valutnu klauzulu.

Rok otplate kredita je najviše 10 godina, dok je rok počeka najviše 12 mjeseci, ovisno o namjeni ulaganja.⁸

⁶ **Izvor:** Iz obrasca „Pitanja za izradu Programa ukupnog razvoja Grada Duga Resa, 18.06.2007.“

⁷ **Izvor:** Službeni glasnik Grada Duge Rese, 2007. godina

⁸ **Izvor:** Gradsko vijeće Grada Duga Resa, Program poticanja razvitka malog gospodarstva i poljoprivrede na području Grada Duge Rese, 24.05.2007.

Osim navedenih poticaja, Grad Duga Resa omogućava oslobađanje od plaćanja komunalne naknade za sljedeće investitore:

- 1) Poljoprivrednicima kod izgradnje tovljišta i staja:
 - a) Za krupne domaće životinje za više od 5 grla,
 - b) Za sitne domaće životinje za više od 20 grla,
 - c) Peradarnika za više od 100 kom peradi,
 - d) Valionice.
- 2) Gospodarstvenici – početnici čija je djelatnost posebnom Odlukom navedena kao deficitarna kod izgradnje poslovnih prostora zapremine do 400m³.⁹

2.1.12. Gospodarska udruživanja

Poduzetnici su bez obzira na pravni oblik obvezni članovi Hrvatske obrtničke komore (HOK, www.hok.hr), odnosno Hrvatske gospodarske komore (HGK, www.hgk.hr).

Županijska središta Hrvatske obrtničke komore i Hrvatske gospodarske komore su u Karlovcu.

Članice Županijske komore Karlovac mogu od stručnih službi ove komore dobiti sve informacije o zakonskim odredbama iz područja ekonomske politike i svih sektora gospodarstva (trgovina, industrija, turizam, graditeljstvo, poljodjelstvo, nakladništvo itd.), deviznoga, financijskoga i poreznoga sustava, carinskoga sustava s primjenom carinskih tarifa, bankarstva s podacima o kreditima, informacije o procesu restrukturiranja i privatizacije hrvatskih tvrtki, mogućnostima investiranja itd.

Osim informiranja članica HGK pruža i savjete u svezi primjene ISO normi i unapređenja kakvoće proizvoda i usluga, prezentacije inovacija i patenata, primjene licencija; savjetuje i informira u pogledu mogućnosti otvaranja tvrtki i osnivanja stranih predstavništava, daje pravne savjete itd.

2.1.13. Radna snaga – zaposlenost/ nezaposlenost i izvori financiranja

Prema podacima Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje (HZMO), Središnja služba u Zagrebu, u skladu sa Zakonom o mirovinskom osiguranju, u **2006.** godini, iz radnog odnosa po svim osnovama doprinos uplaćuju **2947 osoba** s područja Grada Duga Resa kao što je i prikazano u sljedećoj tablici:

Tablica 15: Broj osiguranika prema osnovama osiguranja

Osnove osiguranja	2003	2004.	2005.	2006.	30.09. 2007.	%
Radnici i s njima izjednačene osobe	2559	2565	2570	2562	2637	88,22%
Obrtnici	307	311	302	296	275	9,2%
Poljoprivrednici	77	65	62	65	46	1,54%
Samostalne profesionalne djelatnosti	24	24	25	24	31	1,04%
Ukupno:	2967	2965	2959	2947	2989	100%

Izvor: Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje, 2007. god.

Iz tablica se vidi da je broj osiguranika kroz godine konstantan. Najveći udio radnika je zaposleno u trgovačkim društvima odnosno njih **2637 (88,22%)**. U Gradu Duga Resa posluje **275** odnosno **9,2%** obrtnika, dok poljoprivrednika ima **46** odnosno **1,54%**. Primjetan je trend rasta broja obrtnika i njima izjednačenih osoba u Gradu Duga Resa, dok je broj obrtnika i poljoprivrednika u konstantnom padu.

⁹ **Izvor:** Službeni glasnik Grada Duge Rese, Broj 9 – 2004. god.

Tablica 16: Stanovništvo starije od 15 godina prema završenoj školi i obrazovnim područjima

Podjela prema vrstama obrazovanja		Grad Duga Resa
Ukupno		10.492
Bez škole		141
1-3 razreda osnovne		779
4-7 razreda osnovne		1.232
Osnovna škola		2.107
Srednje škole	svega	5.286
	škole za zanimanje	3.314
	škole za zanimanje u trajanju od 4 i više godina	1.508
	gimnazija	464
Viša škola, I. (VI.) stupanj fakulteta i stručni studij		423
Fakulteti, umjetničke akademije i sveučilišni studij		432
Magisterij		17
Doktorat		3
Nepoznato		72

Izvor: Državni zavod za statistiku (Popis 2001.)

Prema podacima iz popisa stanovništva 2001. godine, na području Grada Duga Resa živi **10.492** stanovnika starijih od 15 godina. U strukturi stanovništva prema vrsti obrazovanja dominiraju stanovnici sa završenom srednjom školom, njih **5.286**, odnosno **50,38%**, od čega je najviše završilo škole za zanimanje, njih **3.314**, odnosno **62,7%** od ukupnog broja sa srednjom školom. Višu školu je završilo **423** odnosno **4,03%**, dok je fakultete, umjetničke akademije i sveučilišni studij završilo njih **432** odnosno **4,11%**.

Važno je napomenuti da u ukupnoj strukturi stanovnika starijih od 15 godina, **2152** ili **20,5%** nije završilo niti osnovnu školu.

U nastavku je prikazan pregled nezaposlenih osoba prema stupnju obrazovanja i prema starosnoj strukturi.

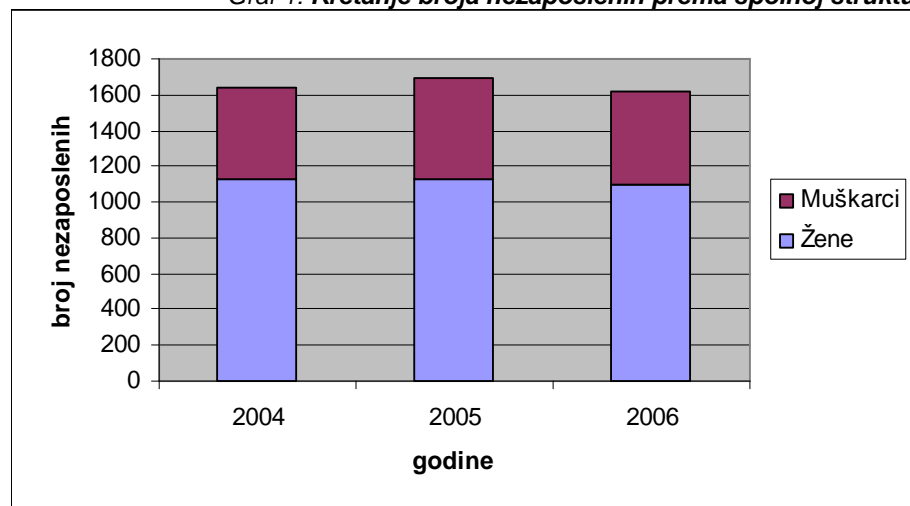
Tablica 17: Pregled nezaposlenih osoba prema stupnju obrazovanja

Red. Br.	Stručna sprema	2004.	2005.	2006.
1.	Bez škole i nezavršena osnovna škola	191	237	245
2.	Osnovna škola	537	494	477
3.	SŠ za zanimanja do 3 god. i škola za KV i VKV radnike	541	544	516
4.	SŠ za zanimanja u trajanju od 4 i više godina i Gimnazija	304	332	305
5.	Viša škola, I. stupanj fakulteta i stručni studij	31	51	46
6.	Fakulteti, akademije, magisterij, doktorat	40	34	32
7.	Ukupno	1.644	1.692	1.621

Izvor: Hrvatski zavod za zapošljavanje, područna služba Karlovac, 2007. god.

Gornja tablica pokazuje kretanje broja nezaposlenih prema obrazovnoj strukturi kroz godine. Vidljiv je blagi pad nezaposlenosti ukupno i prema svim obrazovnim razinama osim NKV radnika, čiji broj nezaposlenih konstantno raste tijekom godina (rast od 28% od 2004. do 2006. godine). Najveći realni pad nezaposlenosti je zabilježen među osobama sa završenim fakultetima te poslijediplomskim obrazovanjem (pad nezaposlenosti od 20% od 2004. do 2006. godine).

Graf 1: Kretanje broja nezaposlenih prema spolnoj strukturi

Izvor: Hrvatski zavod za zapošljavanje, područna služba Karlovac, 2007. god.

Struktura nezaposlenih prema spolu prikazuje konstantno veću udio nezaposlenih žena od muškaraca (u 2006. udio žena u ukupnoj strukturi nezaposlenih iznosi **68 %**). Razlog takvim velikim razlikama je struktura stanovništva prema stručnoj spreml u čemu su veliki broj žena bivše zaposlenice „Pamučne industrije Duga Resa“ nekadašnjeg tekstilnog giganta koji je zapošljavao veliki broj ljudi, većinom žena, a koji je sada u stečaju. Danas veliki broj nekadašnjih zaposlenica ne može naći novo radno mjesto kako zbog svoje dobi, tako i zbog stručne spreml (mala potražnja za tekstilnim radnicima).

Tablica 18: Pregled nezaposlenih osoba prema dobnoj strukturi

	Obrazovna struktura nezaposlenih osoba				
	< 20 god.	20 - 40 god.	40 - 50 god.	50 god. <	Ukupno
2004	78	675	505	386	1644
2005	67	681	494	450	1692
2006	68	598	453	502	1621

Izvor: Hrvatski zavod za zapošljavanje, područna služba Karlovac, 2007. god.

Iz gornje tablice je vidljiv natprosječan udio nezaposlenih osoba starijih od 40 godina u ukupnoj strukturi nezaposlenosti na području Grada Duga Resa. Isto tako, primjetan je trend opadanja nezaposlenosti među osobama mlađim od 50 godina, ali i suprotan trend među osobama starijim od 50 godina čiji broj nezaposlenih je porastao za 30% u razdoblju od 2004. do 2006. godine.

Tablica 19: Izvori sredstava za život stanovništva u Gradu Duga Resa

		Karlovačka županija	Grad Duga Resa					
		svoga:	svoga:	%	muški	%	ženski	%
Glavni izvori sredstava za život	Ukupan broj stanovnika	141.787	12.114	100%	5.813	100%	6.301	100%
	Prihodi od rada	45.667	4.391	36,25%	2.488	42,80%	1.903	30,20%
	Prihodi od rada i mirovine	1.478	153	1,26%	87	1,50%	66	1,05%
	Prihodi od rada i ostali prihodi (socijalne naknade, prihodi od imovine i sl.)	2.249	159	1,31%	83	1,43%	76	1,21%
	Samo mirovina	34.223	3.096	25,56%	1.177	20,25%	1.919	30,46%
	Mirovina i socijalna naknada	394	11	0,09%	4	0,07%	7	0,11%
	Mirovina i ostali prihodi (naknada od mirovine i sl.)	603	37	0,31%	16	0,28%	21	0,33%
	Samo socijalna naknada	5.159	257	2,12%	110	1,89%	147	2,33%
	Samo prihodi od imovine	233	16	0,13%	7	0,12%	9	0,14%
	Samo povremena potpora drugih	955	27	0,22%	12	0,21%	15	0,24%
	Ostali prihodi	2.698	266	2,20%	121	2,08%	145	2,30%
	Bez prihoda	44.444	3.542	29,24%	1.630	28,04%	1.912	30,34%
	Nepoznato	3.684	159	1,31%	78	1,34%	81	1,29%

Izvor: Državni zavod za statistiku (Popis 2001.)

Prema podacima iz popisa stanovništva 2001. godine, na području Grada Duga Resa prihode od rada ostvaruje **4.391** osoba, odnosno **36,25%** od ukupnog broja stanovnika. Prihode od mirovine ostvaruje **3.096** odnosno **25,56%** stanovnika, dok je bez prihoda **3.542** odnosno **29,24%** stanovnika.

Iz tablice je vidljivo da jedna trećina stanovnika na području Grada Duga Resa živi ili od socijalne pomoći ili bez ikakvih prihoda.

2.1.14. Stanovanje i javne zgrade

Prema podacima iz Popisa stanovništva iz 2001. napravljene su sljedeće tablice i analizirano stanovanje na području Grada Duga Resa.

Tablica 20: Stanovi prema načinu korištenja

		Karlovačka županija		Grad Duga Resa	
		broj	m ²	broj	m ²
Ukupno		63.418	4.223.686	5.027	339.361
Stanovi za stalno stanovanje	ukupno	58.339	3.979.379	4.530	311.717
	nastanjeni	47.839	3.361.538	4.047	283.260
	privremeno nenastanjeni	7.399	453.027	388	24.105
	napušteni	3.101	164.814	95	4.352
Stanovi koji se koriste povremeno	stanovi za odmor	4.691	222.518	483	26.859
	u vrijeme sezonskih radova u poljoprivredi	166	7.295	10	389
Stanovi u kojima se samo obavlja djelatnost		222	14.494	4	396

Izvor: Državni zavod za statistiku (Popis 2001.)

Napomena: Izraz «stanovi» u prethodnoj tablici označava sve vrste stambenih jedinica

Prema podacima iz popisa stanovništva iz 2001. god., na području Grada Duga Resa postojalo je 2001. god. **5.027 stanova**, od čega je za stanovanje služilo 4.047 odnosno **80,50%**. U usporedbi sa Županijom, u Gradu Duga Resa je bilo **7,93%** stanova, a nastanjenih 8,46%. Osim stanova za stalno stanovanje, u Gradu Duga Resa postoji i **9,61%** (483) stanova namijenjeno za odmor. Prosječna površina stana u Gradu Duga Resa iznosi **67,51 m²** što je nešto više od županijskog prosjeka (66,60 m²), dok prosječna površina stana namijenjenog za odmor iznosi **55,61 m²** što je više od županijskog prosjeka (47,44 m²).

2.1.15. SWOT analiza gospodarstva

Prednosti	Nedostaci
<ul style="list-style-type: none"> • Klimatske i reljefne karakteristike pogodne za razvoj izletničkog i športsko-rekreacijskog turizma • Mogućnosti daljnjeg razvoja poljoprivrede, šumarstva i stočarstva (mali dio površina pogodnih za poljoprivrednu proizvodnju je iskorišten) • Poljoprivredne površine su pogodne za eko proizvodnju • Raspoloživa radna snaga • Rast gospodarske aktivnosti i zaposlenosti (nakon desetljeća pada, gospodarstvo se oporavlja ponajprije zahvaljujući malim i srednjim poduzećima) • Prostorni plan omogućava razvoj turističkih kapaciteta • Kamp „Slapić“ proglašen najboljim kontinentalnim kampom u Europi 	<ul style="list-style-type: none"> • Velika stopa nezaposlenosti (nepovoljna dobna, spolna i kvalifikacijska struktura nezaposlenih osoba dodatno otežava rješenje problema nezaposlenosti) • Loša obrazovna struktura stanovništva (većina visokoobrazovanog stanovništva odlazi iz grada ili se ne vraćaju nakon školovanja) • Nedovoljna povezanost školstva s potrebama gospodarstva • Nedostatak turističke ponude i nedovoljan broj smještajnih kapaciteta za veći razvoj turizma • Cestovna povezanost grada – nema brzog priključka na auto put • Autobusni kolodvor – nepostojanost • Loša organiziranost javnog prijevoza (neefikasno i skupo) • Nedovoljan broj smještajnih kapaciteta, nedostatna kvaliteta postojećih smještajnih kapaciteta • Nedovoljna ponuda dodatnih sadržaja, postojeća nije dovoljno razvijena- iskorištena
Prilike	Prijetnje
<ul style="list-style-type: none"> • Rastuća popularnost izletničkog i športskog turizma u Hrvatskoj i svijetu • Brzi rast te povećana konkurentnost malih i srednjih poduzeća na području grada • Povećana mogućnost greenfield investicija na području grada ulaskom Hrvatske u EU • Povećana potražnja za ekološki proizvedenim poljoprivrednim proizvodima na tržištima Hrvatske, EU i svijeta 	<ul style="list-style-type: none"> • Postoji mogućnost još intenzivnijeg odljeva mladih i visoko obrazovanih ljudi iz Duge Rese pri ulasku u EU • Prijetnja zagađenjem okoliša (reindustrijalizacijom, rastom standarda ili prometne infrastrukture povećava se opasnost od zagađenja okoliša koje bi nanijelo veliku štetu budućem razvoju grada)

<ul style="list-style-type: none"> • Restrukturiranje i uvođenje novih tehnologija u „Pamučnoj industriji Duga Resa“ • Mrežnica na putu proglašenja Parkom prirode • Povezivanje ponude grada Duge Rese i mikro regije (područje bivše općine Duga Resa) – zajednička turistička ponuda • Mogućnosti razvoja selektivnih oblika turizma (gastronomski, lovni i ribolovni) 	
---	--

2.2. Društvene djelatnosti

Prilikom razmatranju plana cjelokupnog razvoja Grada Duga Resa potrebno je i posebnu pažnju posvetiti **institucijama društvenih djelatnosti**. Segment društvenih djelatnosti odgovoran je za razvoj sljedećih komponenata svake jedinice lokalne samouprave :

- gradskih udruga
- obrazovanja
- razvoja i očuvanja kulturnih vrijednosti
- objekata i institucija koje svojim djelovanjem i postojanjem promiču športski život grada
- funkcioniranje sustava zdravstvene zaštite i socijalne skrbi
- funkcioniranje sustava vatrogasne zaštite

Kooperativnim djelovanjem udruge Grada mogu postizati puno bolje rezultate koji će utjecati na cjelokupni razvoj grada. Takvim djelovanjem će se postići puno više nego što bi udruge mogle učiniti svojim pojedinačnim djelovanjem. Na primjeru suradnja udruge može se zaključiti kako se kooperacijom više jedinica može graditi pozitivna interna klima Grada, ali i cijele manje regije, vrlo pogodna za razvojne ciljeve. Upravo ta suradnja jedna je od početnih točaka ove analize društvenih djelatnosti.

Kulturne vrijednosti na području čitave Karlovačke županije, a posebno Grada Duga Resa se mogu promatrati kao **izvanredan turistički potencijal**. Temeljem svoje bogate povijesti Grad Duga Resa posjeduje značajna arheološke lokalitete kao što su ostaci antičkih naselja koji svakako predstavljaju i dio europske kulturne baštine, a posebno iz razloga što sama povijesna cjelina grada predstavlja zapravo i primjer industrijskog grada s kraja 19. stoljeća. Zbog svih navedenih razloga može se ustvrditi kako je **očuvanje i pravilna prezentacija kulture i tradicije Grada Duga Resa jedan od glavnih prioriteta ovog dijela analize**.

Obrazovne institucije svojim djelovanjem utječu uvelike na gospodarstvenu sliku grada. Regionalni operativni program županije kao jedan od osnovnih županijskih problema generalno ističe i potrebu za boljom i kvalitetnijom komunikacijom i suradnjom gradova i općina međusobno te sa županijom, ali i županije s resornim ministarstvom. Ovakav način suradnje je nužan kako bi realizirao dugoročan ekonomski razvitak na području cijele Karlovačke županije.

Veliki izazov će također predstavljati upravljanje projektima ekonomskog razvoja financiranim od strane Europske unije. U vezi s tim problemom poduzete su mjere koje leže u činjenici da se čak oko 50 milijuna kuna angažira u financiranje decentraliziranih funkcija u osnovnom školstvu, zdravstvu i socijalnoj skrbi. Važno je napomenuti da se i znatna sredstva ulažu u izgradnju komunalne strukture, stipendiranje učenika i studenata, sufinanciranje raznih programa i aktivnosti u kulturi i športu.

2.2.1. Nadležnosti

Grad Duga Resa obavlja poslove kojima se indirektno ostvaruju potrebe građana, a koji Ustavom ili zakonom nisu dodijeljene državnim tijelima. Poslovi koje obavlja Grad u segmentu društvenih djelatnosti se odnose na :

- brigu o potrebama stanovnika za obrazovanjem, zdravstvom i socijalnom skrbi, kulturom i športom,
- brigu o osnivanju pravnih osoba radi poticanja razvoja Grada,
- razinu poticaja u vezi mjera radi zaštite životnog standarda i socijalno ugroženih osoba,
- poticaje u vezi udruga građana,
- očuvanje kulturnog, povijesnog i prirodnog naslijeđa,
- osiguravanje uvjeta za protupožarnu i civilnu zaštitu;
- poticaji kod ostalih poslova vezanih uz poticanje razvoja Grada,

Regionalni operativni program Karlovačke županije navodi kako se većina problema vezanih za institucije razvojnog upravljanja odnosi na:

- relativno visoku stopu nezaposlenosti,
- nedostatne upravljačke vještine u javnom i privatnom sektoru,
- neodgovarajuće statističke podatke i druge informacije potrebne za formuliranje snažnog gospodarskog razvoja,
- prezaduženost građana i gospodarstva ,
- nedovoljna promocija županije te
- centralizacija na svim razinama upravljanja.

S obzirom na sve navedene probleme koji se spominju, u ovom dijelu analize će u najvećem dijelu biti zastupljeni sljedeći segmenti društvenih djelatnosti kao što su:

- kultura,
- šport,
- zdravstvo i socijalna skrb te
- vatrogasna zaštita.

Preko ove podjele će se, i preko svih navedenih problema koje definira Regionalni operativni program Karlovačke županije, usmjeriti analiza društvenih djelatnosti. Na taj način će se promatrati razvoj skupnih aktivnosti i načini umrežavanja različitih inicijativa i organizacija.

2.2.2. Oblikovanje

Regionalni operativni program Karlovačke županije ističe kako je u sustavu obrazovanja definirano nekoliko ključnih problema za koja je potrebno naći adekvatna rješenja;

- velika disperzija škola,
- neadekvatna opremljenost učionica,
- nedostatak školskih sportskih objekata (školske dvorane),
- problemi oko prijevoza učenika,
- upravljanje školskom imovinom nije optimalno te
- nedostatna povezanost gospodarstva s procesom kreiranja pojedinih programa.

Prema pokazateljima iz popisa rashoda Karlovačke županije svake godine u prosjeku na obrazovanje odlazi cca 35 do 40 % proračunskih sredstava. Bitno je napomenuti da se ovaj postotak odnosi samo na osnovnoškolsko i srednjoškolsko obrazovanje.

2.2.2.1. Predškolsko obrazovanje

U Dugoj Resi brigu o predškolskom obrazovanju vodi ustanova Dječje jaslice i dječji vrtić „Duga Resa“. Sustav predškolskog obrazovanja zadovoljava potrebe za preko 200 mališana.¹⁰

Dječje jaslice i vrtić Duga Resa

Vrtić je počeo s radom još davne 1926. godine i danas otvara svoja vrata za ukupno 340 mališana od kojih je 198 dječaka i 142 djevojčice. Gledan prema dobnoj strukturi najviše je djece između 3 i 7 godine, čak njih 290, dok je od 1 do 3 godine njih 60. U vrtiću ističu kako postoji potreba za manjom sportskom dvoranom u sklopu oba objekta vrtića. Trenutno se u vrtiću zatvara dio terase što povećava zatvoreni prostor za 25m². Također se adaptira i krovšte. Nužna je i izmjena stolarije i ugradnja izolacijskih stakala na većini prozora oba objekta. Vrtić ima 31 zaposlenika te 3 volontera pripravnika. U sklopu vrtića se organiziraju brojni izleti i druženja kao što je i dječja olimpijada u koju se uključuju i roditelji. Metoda rada u vrtiću je „vrtić dječja kuća“, a bitno je i napomenuti da vrtić ne pokriva u cijelosti potrebe cijelog područja Duge Rese.¹¹

2.2.2.2. Osnovnoškolsko obrazovanje

Broj učenika koji pohađaju osnovnu školu na području cijele Karlovačke županije je u konstantnom padu iz godine u godinu. Na području Grada Duga Resa djeluju 2 osnovne škole od ukupno 29 osnovnih škola na području cijele županije. Osnovna škola „Vladimir Nazor“ i osnovna škola Ivan Goran Kovačić okupljaju više stotina osnovnoškolaca.

¹⁰ Izvor: ROP Karlovačke županije, 2005. godina

¹¹ Izvor: Obrazac za dječji vrtić, 2007. godina

Osnovna škola „Vladimir Nazor“

Škola je sagrađena 1966. godine i broji ukupno 466 učenika od kojih je 250 dječaka i 216 djevojčica. Svi učenici su podijeljeni u ukupno 16 razrednih odjeljenja a nastava se odvija i u jutarnjoj i u popodnevnoj smjeni. Također, postoji i mogućnost cjelodnevnog boravka učenika. Ukupna površina škole je 2626 m² te je u sklopu toga osigurana i prostorija za športsku dvoranu koja udovoljava uvjetima tjelesne i zdravstvene kulture ali ne i uvjetima za šport. Školska kuhinja u sklopu OŠ „Vladimir Nazor“ je u funkciji ali je bitno spomenuti da je potrebna obnova stolica, klupa i ormara kao i multimedijalne učionice.

Škola broji 60 zaposlenika od čega nastavničko vijeće čini 42 učitelja i ravnatelj. Od izvannastavnih aktivnosti se mogu izdvojiti likovna grupa, recitatorska grupa, novinarska grupa, literarna grupa, crkveni i školski pjevački zbor, orkestar, folklorna grupa, kazališna grupa, dramsko – scenska grupa itd. Također su organizirana i razna druženja učenika izvan škole kao što je akcija skupljanja starog papira. Učenici su ostvarili značajnija ostvarenja na državnim natjecanjima iz matematike te iz biologija i geografija na županijskim natjecanjima. U sklopu škole se organiziraju i izleti u Ogulin, Crikvenicu, Pulu i Brijune. Ova osnovna škola pokriva čitavo područje Grada Duga Resa ali postoje i polaznici drugih jedinica lokalne samouprave koji pohađaju ovu školu a za njih je organiziran i prijevoz.

Od značajnijih manifestacija koje se obilježavaju svakako se moraju spomenuti „Dani kruha“, „Valentinovo“, „Maskenbal“ i naravno „Dan škole“.¹²

Osnovna škola „Ivan Goran Kovačić“

Ova osnovna škola je osnovana 1960. godine kada je i njena sadašnja zgrada sagrađena. Školu pohađa ukupno 424 osnovca od kojih je 211 dječaka i 213 djevojčica. Struktura polaznika prema razredima je sljedeća:

Tablica 21: Struktura polaznika Osnovna škola „I.G.Kovačić“

Razred	Broj polaznika
I.	54
II.	38
III.	48
IV.	43
V.	64
VI.	50
VII.	59
VIII.	68
Ukupno:	424

Izvor: Obrazac za osnovnu školu, školska godina 2006/2007.

Za sve ove učenike, smještene u 24 razredna odjela, postoji i organiziran prijevoz do škole. U školi je potrebna izmjena školskog namještaja dok se trenutno izmjenjuje stolarija i pravi nova fasada. Također je potrebna i izmjena podova u učionicama i pločica u predvorju. Ukupno ima 55 zaposlenika od čega je 40 učitelja. Ukupno 300 učenika sudjeluje u ukupno 32 izvannastavne aktivnosti, a valja izdvojiti i da je organizirana i eko - akcija te suradnja s centrom za rehabilitirane osobe „Ozalj“. Školu pohađa i 50 učenika iz Općine Bosiljevo.¹³

¹² Izvor: Obrazac za osnovnu školu, 2007. godina

¹³ Izvor: Obrazac za osnovnu školu, 2007. godina

2.2.2.3. Srednjoškolsko obrazovanje

U Gadu Duga Resa za srednjoškolsko obrazovanje odgovorna je **Srednja škola „Duga Resa“**. Ova škola ima specifičnu organizaciju jer se njen nastavni program dijeli na sljedeće komponente :

- Opća gimnazija,
- Opća gimnazija za sportaše,
- Grafički dizajner,
- Dizajner odjeće,
- Precizni mehaničar,
- Puškar te
- Krojač.

Srednja škola je počela s radom još 1947. godine te je tada osnovana kao Industrijska tekstilna škola. U početku je njen nastavni program bio uglavnom povezan s industrijskom djelatnošću dok tek 1966. godine dolazi do osnivanja i gimnazije. Sadašnja zgrada je proširena 1983. godine čime se dobilo na novim učionicama i kabinetima.

U sklopu srednje škole je bitno spomenuti i Dom učenika mješovitog. Njena izgradnja je trajala desetak godina i konačno je dovršena 1972. godine. Danas dom broji preko 1000 učenika iz osnovnih i srednjih škola.¹⁴

2.2.2.4. Visokoškolsko obrazovanje

Grad Duga Resa nema visokoškolskih institucija. Najbliža visokoškolska institucija je Veleučilište u Karlovcu. Ipak većina studenata koji dolaze iz Duge Rese gravitira prema Zagrebačkom i Riječkom sveučilištu. Za ova sveučilišta Duga Resa je svojim studentima podijelila u 2007. godini 19 stipendija. Od ukupnog broja stipendija najviše ih je podijeljeno za one studente koji studiraju na Zagrebačkim veleučilištima (12), dok ih je po 3 podijeljeno za studente na Riječkom i Karlovačkom sveučilištu, a samo jedna stipendija je išla prema Splitskom sveučilištu.¹⁵

2.2.2.5. Ostale obrazovne institucije

Pučko učilište

Ova javna ustanova za obrazovanje i kulturu je osnovana 1948. godine. Dogradnje ove zgrade se vrši 1978. godine kako bi se udovoljilo potrebama za obrazovanjem i kulturom svih stanovnika Grada Duga Resa . Danas učilište broji preko 100 polaznika za čije se potrebe brine 5 zaposlenika. Prema mišljenju zaposlenika postoji potreba za adaptacijom kino dvorane. U učilištu je u planu uvođenje dizajnerskih usluga, tečaj plesa i informatike.¹⁶

¹⁴ **Izvor:** *Obrazac za srednju školu, 2007. godina*

¹⁵ **Izvor:** *ROP Karlovačke županije, 2005. godina*

¹⁶ **Izvor:** *Obrazac za obrazovne ustanove, 2007. godina*

2.2.3. Kulturna i prirodna baština Rijeka Mrežnica i njen krajolik

Slika 3. *Rijeka Mrežnica*

Izvor: www.tz-dugaresa.com

Rijeka Mrežnica, koja protječe kroz Dugu Resu, smještena je u podnožju brda Vinica. Ova rijeke ponornica nastaje od Istočne i Zapadne Mrežnice koje izvire u podnožju planinskog područja Kapele. Dužine rijeke je 62 kilometra te stoga ima potencijal da svojim bogatim prirodnim okruženjem privlači brojne kupače, ribiče, rekreativce, izletnike ali i turiste. Bogat sportsko – rekreativni sadržaj i veliki broj domaćih ugostitelja u neposrednoj blizini daju ovom području na još važnijem potencijalu, ne samo Grada Duga Resa , nego i cijele regije. Posebno atraktivna je ova lokacija u ljetnim mjesecima kada su velike vrućine i kada ova rijeka pruža posebne blagodati. Iznimno je popularna vožnja biciklom uz obalu rijeke Mrežnice . Biciklistička staza je duga do 50 kilometara i proteže se preko makadamskih staza, asfaltiranog i poljskog puta. Turistička ponuda Duge Rese uključuje još i plovību rijekom Mrežnicom čamcima, rafting i kupanje te razne sportske aktivnosti kao što su odbojka na pijesku, mali nogomet, lov i ribolov. i Osim što preko ponude svojih sadržaja nudi aktivan odmor za turiste rijeka Mrežnica i njeno priobalje je oduvijek bilo i odredište za odmor i opuštanje svih stanovnika Grada Duga Resa .¹⁷

Grad Duga Resa zbog svog bogatog prirodnog naslijeđa mora imati poseban „sluh“ za razvoj kulturnog turizma. Naime, Nacionalna strategija razvoja kulturnog turizma, koju je usvojila Vlada RH je u prvom redu **podizanje stupnja znanja i vještina potrebnih za razvoj kvalitetnih kulturno-turističkih proizvoda.**

Strategija definira **pet prioriteta**;

1. stvaranje klime koja podupire inicijative razvoja kulturno-turističkih proizvoda,
2. uspostavljanje formalne organizacije zadužene za implementaciju strategije,
3. podizanje razine znanja i vještina potrebnih u osmišljavanju kvalitetnih proizvoda,
4. razvoj kvalitetnih, dobro osmišljenih kulturno-turističkih proizvoda te
5. kvalitetnija promocija.

¹⁷ Izvor: Internet stranice grada Duge Rese, 2007. godina

Manifestacije

Manifestacije su značajne za pridonosenje razvoja kulturnog turizma na području grada. Uz kulturne su u većoj mjeri zastupljene i razne športske manifestacije. One od najvećeg značaja su prikazane u tablici ispod teksta prema rasporedu održavanja:

Tablica 22: Kulturne i športske manifestacije u Dugoj Resi

Datum održavanja	Naziv manifestacije
22. siječnja	Vincekovo
28. lipnja	Noćna utrka čamcima
29. lipnja do 1. srpnja	Dani Duge Rese
Ljetni mjeseci	Ljetni programi na kupalištima
4. do 5. kolovoza	Dan domovinska zahvalnosti (Mrežničke igre)
Jesenski mjeseci	Dugoreška jesen

Izvor: Obrazac za kulturne i športske udruge, 2007. godina

Pored navedenih tradicionalnih događanja grad Duga Resa slavi i druge državne i crkvene praznike (Nova Godina, Svi Sveti, Uskrs, Dan državnosti, Božić...) a u planu je uskoro i organizacija Martinja.¹⁸

¹⁸ **Izvor:** Odgovori iz obrasce za pitanja JLS-ovima, 2007. godina

Kulturno spomenička baština urbane cjeline Grada Duge Rese

Tablica 6: Popis kulturnih dobara Duge Rese

Vrsta dobra	Naziv (uz vremenski period i autora)	Lokacija
Sakralni objekt	Kapela Sv. Ivana Krstitelja, 1693.g.	Donji Zvečaj
Sakralni objekt	Crkva Sv. Petra Apostola	Sveti Petar Mrežnički
Sakralni objekt	Stari Grad, srednji vijek	Zvečaj
Sakralni objekt	Kapela Sv. Roka, 1768.g.	Petrakovo brdo
Sakralni objekt	Župna crkva Sv. Petra, 1711.g.	Sveti Petar Mrežnički
Sakralni objekt	Kapela Sv. Benedikta, polovica 18. i 19. st.	Venac Mrežnički
Sakralni objekt	Kapela Sv. Antuna	Duga Resa
Sakralni objekt	Kapela Sv. Duha	Grščaki
Sakralni objekt	Poklonac Srca Marijina	Lisnica
Sakralni objekt	Kapela Poklonac Srca Isusova	Venac Mrežnički
Etnološka građevina	Bošt 12	Bošt
Etnološka građevina	Grganjica 14	Grganjica
Etnološka građevina	Grganjica 29	Grganjica
Etnološka građevina	Grščaki 15	Grščaki
Etnološka građevina	Kozalj vrh 13	Kozalj vrh
Etnološka građevina	Kozalj vrh 15	Kozalj vrh
Etnološka građevina	Lišnica 22	Lišnica
Etnološka građevina	Mrežnički Novaki 30	Mrežnički Novaki
Etnološka građevina	Mrežnički Varoš 64	Mrežnički Varoš
Etnološka građevina	Mrežnički Varoš 115	Mrežnički Varoš
Etnološka građevina	Pećurkovo Brdo 15	Pećurkovo Brdo
Etnološka građevina	Zvečaj 145	Zvečaj
Civilne građevine	Donji mlin s kontaktnom zonom, 19.st.	Duga Resa
Civilne građevine	Dijelovi pogonskog postrojenja uz donji mlin	Duga Resa
Civilne građevine	Zgrada stare žandarmerije	Duga Resa
Civilne građevine	Zgrada osnovne škole	Duga Resa
Civilne građevine	Zgrada željezničke postaje	Zvečaj
Civilne građevine	Zgrada osnovne škole	Donji Zvečaj
Spomenik	Spomen groblje palih boraca	Mrežnički Varoš
Spomenik	Spomen kosturnica	Sveti Petar Mrežnički
Spomenik	Spomen groblje na groblju	Zvečaj
Spomenik	Spomen ploča poginulima na željezničkom kolodvoru	Zvečaj
Spomenik	Spomen ploča poginulima, škola	Zvečaj
Spomenik	Spomen ploča na kući Matačić	Zvečaj
Bista	Bista Ivana Gorana Kovačića	Duga Resa
Bista	Bista Vladimira Nazora	Duga Resa

Izvor: Prostorni plan Grada Duga Resa , 2005. godina

Iz pregleda kulturne baštine Grada Duga Resa može se vidjeti kako je većina sakralnih objekata iz 18. stoljeća. Budući da je na području Grada Duga Resa čak 95% stanovništva katoličke vjeroispovijesti tada je znakovito da se najveći broj sakralnih objekata odnosi na crkve, kapelice i brojna raspela koje se često mogu vidjeti na raskrižjima. Iako je Duga Resa ipak industrijski grad njena kulturna baština i prirodne ljepote su od velikog značaja za ovo područje, a posebno iz razloga velike perspektive kod razvoja turističke ponude grada.¹⁹

¹⁹ Izvor: Prostorni plan grada Duge Rese, 2005. godina

Arheološki lokaliteti

Tablica 23: Arheološki lokaliteti Grada Duga Resa

Opis	Lokacija
Arheološki lokalitet Sveta Jelena	Mrežnički Novaki
Arheološki lokalitet Crkvišće	Mrežnički Varoš
Arheološki lokalitet Stari grad Zvečaj	Donji Zvečaj
Arheološko područje Sveti Petar Mrežnički	Sveti Petar Mrežnički
Arheološko područje Belavići	Belavići
Arheološko područje „Pod Rogancem“	Gornje Mrzlo Polje Mrežničko
Povijesno urbanističke cjelina	Duga Resa
Trg s građevinama	Sveti Petar Mrežnički

Izvor: Prostorni plan Grada Duga Resa , 2005. godina

Društveno kulturne udruge

Grad Duga Resa pokušava očuvati svoje tradicionalne vrijednosti preko raznih kulturno umjetničkih udruga. Neke od aktivnosti ovakvih udruga su svakako organizacija raznih manifestacija u svrhu popularizacije prirodnih i kulturnih obilježja ovog kraja. Društveno kulturno udruge bi trebale biti od posebne važnosti u ovom gradu kako bi turistička ponuda dobila na što većoj važnosti. Od društveno kulturnih udruga u Dugoj Resi svakako je potrebno izdvojiti :

- Ženski pjevački zbor „Vila“,
- Limenu glazbu „Duga Resa“,

Limena glazba je jedna od starijih društveno kulturnih udruga Grada Duga Resa koja je osnovana 1886. godine. Danas udruha broji 30 članova a za svoje prostorije koristi prostorije Pamučne industrije Duga Resa. Za pravilno funkcioniranje udruge brine jedan zaposlenik koji je voditelj glazbe i profesor trube. Limena glazba Grada Duga Resa je nastupala na mnogim državnim i županijskim natjecanjima te na raznim smotrama. Udrugu financira grad Duga Resa ali i županije, a dio financijskih sredstava je i posljedica prihoda koje dobivaju sudjelovanjem na pogrebima.

KUD „Sv. Juraj“

Ovo kulturno umjetničko društvo je zaduženo za održavanje i promicanje folklorne baštine s ovih područja. Društvo je osnovano još 1948. godine. Svoje prostorije dijeli u najmu s limenom glazbom Duge Rese. Danas ukupno broji 53 člana. Financijska sredstava uglavnom dobiva iz proračuna Grada dok se dio pribavlja i iz donacija. KUD „Sv. Juraj“ je sudjelovalo na brojnim smotrama folklornog stvaralaštva u zemlji i inozemstvu. U Dugoj Resi društvo je zaduženo kako za sudjelovanje tako i za organiziranje smotri kao što su „Dugoreški dani“, „Jesen u mom dvorištu“, Vincekovo“ i dr. Svoje pjesme, plesove i običaje su također izvodili na smotrama kao što su Vinkovačke jeseni, Đakovački vezovi, Festival čipke i narodnog veza u Lepoglavi, Šokačko sijelo u Županji, Međunarodni ljetni festival u Čapljini, Vinodar u Daruvaru te na još mnogim smotra gdje su se stvarala i prijateljstva s društvima iz drugih zemalja. KUD „Sv. Juraj“ je i oslonac Hrvatsko-slovenskog prijateljstva koje je i pod pokroviteljstvom Predsjednika Republike Hrvatske.²⁰

Gradska knjižnica

Gradska knjižnica Duge Rese je osnovana još 1925. godine. Knjižnica raspolaže s preko 24.000 knjiga na kojih broji 670 članova. Knjižnica ima 3 zaposlenika koji ističu kako postoji i potreba za cjelokupnom adaptacijom knjižnice jer su u lošem stanju zidovi, stolarija, podovi, namještaj i rasvjeta. Knjižnica se financira iz gradskog proračuna i iz sredstava Ministarstva kulture, prosvjete i športa.²¹

²⁰ Izvor: Obrazac za kulturno umjetnička društva, 2007. godina

²¹ Izvor: Obrazac za knjižnicu, 2007. godina

2.2.4. Šport

Područje cijele Karlovačke županije broji preko 200 raznih športskih asocijacija što uključuje klubove, udruge, saveze i zajednice. Savez sportova Grada Duga Resa danas broji preko dvadeset klubova iz raznih sportova od kojih je najpopularniji nogomet iako u gradu prevladava zaista širok spektar klubova s obzirom na vrstu športa.

Tablica 24: Pregled športskih klubova u Dugoj Resi

Naziv kluba	Vrsta športa
VOŠK	Nogomet
Duga Resa	Nogomet
Mrežnica	Nogomet
Duga Resa	Taekwondo
Duga Resa	Košarka
HPD Vinica	Planinarenje
Mrežnica	Ribolov
Filip Kok. FIČO	Gimnastika
Aquaestil	Stolni tenis
Duga Resa - Zvečaj	Stolni tenis
Mladost	Odbojka
Duga Resa	Streljaštvo
Duga Resa	Kuglanje
Vodomar	Podvodna aktivnosti
Duga Resa	Judo
Duga Resa	Rukomet
Pero	Badminton
Duga Resa	Kickboxing
Plavi zmaj	Odbojka
Paintball klub	Paintball
Duga Resa	Šah
Extreme	Ekstremni športovi

Izvor: Pitanja za izradu Programa ukupnog razvoja Grada Duga Resa , 2007. godina

STK „Aquaestil“

Stolno-teniski klub Aquaestil se natječe u prvoj hrvatskoj stolnoteniskoj ligi i čak četiri puta je bio prvak države te igrao u polufinalu Europskog kupa. Klub je osnovan još 1959. godine i koristi prostorije Pamučne industrije u Dugoj Resi. Svega 3 zaposlena brinu se za potrebe od 65 članova ovog kluba. Zaposleni ističu kako je u klubu potrebno preuređenje svlačionice, krovišta (koje se trenutno adaptira) i poda. Također postoji i potreba za klimatizacijom prostorija. Klub se financira preko sponzora ali i iz gradskog te županijskog proračuna.

N.K. „Duga Resa“

Nogometni klub „Duga Resa“, klub s velikom tradicijom (osnovan 1929. godine), broji danas preko 160 članova. Klub koristi prostorije koje su u vlasništvu Grada te nema zaposlenih. Potrebno je urediti svlačionice i urediti ogradu oko stadiona i tribina te uređenja WC – a u svlačionici. Financijska sredstva za funkcioniranje kluba dolaze iz proračuna dok se dio pribavlja i iz donacija.

Taekwondo klub „Duga Resa“

Ovaj klub je osnovan 1980. godine i danas broji 118 članova. Koriste se dvorane sportskog doma i osnovne škole Vladimir Nazor te uz njih klub ima i vlastiti prostor za potrebe brojnih članova. Prije dvije godine klub je od Grada dobio prostor koji je i uređen te nisu potrebne adaptacije ni daljnja preuređenja. Od značajnih uspjeha članova ovog kluba najviše se ističu višestruki juniorski prvaci države u 2006. godini. Ukupno se osvojilo 58 zlatnih odličja, 21

srebrno te 29 brončanih. U sportskom domu je potrebno još i srediti sanitarne čvorove te odbaciti nepotreban glomazni otpad koji se nakupio u prostorijama tijekom godina. Financijska sredstva se dobivaju iz dotacija grada i sponzora ali i od članarina.

U ostalim klubovima Duge Rese prevladavaju većinom problemi koji se vežu uz nepostojanje zaposlenog i stručnog kadra, nepostojanje vlastitih i adekvatno opremljenih prostorija te manjak financijskih sredstava za uspješno funkcioniranje.²²

2.2.5. Zdravstvo i socijalna skrb

Zdravstvo

Grad Duga Resa, kao jedinica lokalne samouprave sa svim utvrđenim pravima i obvezama osigurava uvjete osiguranja zdravstvene zaštite preko **Specijalne bolnice za dugo liječenje i Doma zdravlja Duga Resa**. Izvor sredstava za funkcioniranje ovih institucija su godišnji ugovori koji se sklapaju s Hrvatskim zavodom za zdravstveno osiguranje. Prema Regionalnom operativnom programu sredstva s kojima županija raspolaže smatraju se nedovoljnim kako bi se na adekvatan način mogla pružiti potrebna podrška institucijama s područja županije. Također Regionalni operativni program navodi probleme;

- nezadovoljavajuće kvalitete opreme
- nedovoljnog broja zdravstvenih djelatnika i njihove nemotiviranosti za rad od strane Institucija
- nedovoljnog broja preventivnih aktivnosti koje imaju za cilj sprječavanje bolesti koji uzrokuju najveću smrtnost u županiji
- prostorije unutar bolnica nisu odgovarajuće

Specijalna bolnica za produženo liječenje Duga Resa

Ova bolnica je osnovana 1896. godine i danas broji preko 144 zaposlenika. Trenutno se ne obavljaju adaptacije ili preuređenja prostora unutar bolnice. Ipak, postoji potreba za adaptacijom tavana u bolesničke sobe čime bi se dobilo i na povećanju kapaciteta. Bolnica je značajna jer zadovoljava i potrebe stanovnika ne samo Karlovačke županije nego i Grada Zagreba i cijele Republike Hrvatske. U bolnici ne postoje još nikakva saznanja o nekim posebnim aktivnostima od strane Županije u vidu unapređenja sustava zdravstvene zaštite. Prema mišljenju struke, bolnica je adekvatno opremljena i u skladu s propisanim instrumentarijem Ministarstva zdravstva. Ipak, naglašava se potreba za što skorašnjom nabavom dvaju holtera za srce te dvaju holtera za kontinuirano mjerenje tlaka.²³

Dom zdravlja Duga Resa

Dom zdravlja Duga Resa nastao je razdiobom bivšeg Medicinskog centra Duga Resa i samostalno posluje od 1994. godine i ima 32 zaposlenika. U okviru doma zdravlja obavljaju se djelatnost opće medicine, stomatologije, ginekologije, pedijatrije, ljekarništvo te djelatnost patronaže, sanitetskog prijevoza i dežurna ambulanta. Sve navedene djelatnosti obavljaju se sa zaposlenicima doma zdravlja ali i zakupcima jedinica zakupa. Dom zdravlja Duga Resa pokriva područje Grada Duga Resa, te Općina Barilović, Bosiljevo, Generalski Stol i Netretić. U svim navedenim općinama postoje terenske ambulante opće medicine i stomatologije kako bi se poboljšala i približila zdravstvena zaštita stanovništva županije. Iz tih razloga gradi se i potpuno novi prostor u Bosiljevu gdje će biti smještena ambulanta opće medicine i stomatologije budući postojeći prostor ne zadovoljava uvjete i završetak se planira u tekućoj godini. Postojeći prostori i zgrade doma zdravlja nastoje se renovirati, adaptirati i obnoviti

²² *Izvor: Obrasci za športske klubove, 2007. godina*

²³ *Izvor: Obrazac za bolnicu, 2007. godina*

kako bi što bolje i više odgovarali standardnim potrebama, te se sukladno financijskim mogućnostima pribavlja i potrebna medicinska oprema.

Socijalna skrb

Na području Grada Duga Resa se vodi briga o slijedećim socijalno osjetljivim i ranjivim skupinama:

- djecu i žene koje su žrtve nasilja,
- invalidne osobe s teškoćama u razvoju,
- ratni i vojni invalidi,
- oboljeli od PTSP-a te
- stari i nemoćni.

U skladu sa svim navedenim potrebama na području Grada Duga Resa djeluje i Centar za socijalnu skrb koji se brine o najugroženijem dijelu stanovništva.

Centar za socijalnu skrb Duga Resa

Ova ustanova je započela s radom 1976. godine u zgradi koja je vlasništvo Grada Duga Resa. Danas centar broji 13 zaposlenika u koje se ubrajaju ravnateljica, 5 socijalnih radnica, psiholog, dipl. pravnik, upravni pravnik, 2 računovodstvena radnika, administrator te spremačica. Trenutno su ne adaptira ili preuređuje jer tijekom jeseni je u planu preseljenje poslovnog prostora u novoizgrađene prostorije. Centar vodi brigu za 2.800 osoba mjesečno u stalnom ili povremenom tretmanu. Radi tog razloga je zasigurno i postoji potreba za povećanjem broja zaposlenih stručnih radnika kako bi se provođenjem dodatnih aktivnosti poboljšali uvjeti i osigurala veća kvaliteta života za ovu posebnu osjetljivu skupinu stanovnika Duge Rese.²⁴

2.2.6. Vatrogasna zaštita

Grad Duga Resa je tijekom godina osnovao niz udruga vatrogasne zaštite od kojih se izdvaja dobrovoljno vatrogasno društvo „Duga Resa“.

DVD Duga Resa

Dobrovoljno vatrogasno društvo „Duga Resa“ je osnovano 1934. godine kako bi osiguralo potrebnu vatrogasnu zaštitu ovog kraja. Budući da se radi o dobrovoljnom društvu, nema zaposlenih pa se društvo oslanja na 51 člana. Trenutno se u prostorijama društva adaptira dio krovništva na vatrogasnom spremištu te zgrada operative. Slična adaptacija bi trebala biti izvršena i na drugom dijelu krovništva, vatrogasnog tornja. Vozila DVD-a su u voznom stanju ali stara preko 20 godina. Od vozila društvo koristi dva navalna vozila i dva kombi vozila za prijevoz ljudstva. Izražena je potreba za auto cisternom od 5 do 8 tisuća litara te manje tehničko vozilo za intervencije kod prometnih udesa. Godišnje društvo intervenira oko 30-tak puta u to najviše za vrijeme ljetnih mjeseci. Geografsko područje zaduženosti ovog vatrogasnog društva su svakako grad Duga Resa ali i njegova okolica. Prema mišljenju članova društva oprema DVD-a ne zadovoljava u potpunosti sve uvjete iz pravilnika o minimalnoj opremljenosti DVD-a.²⁵

Pored ovog dobrovoljnog vatrogasnog društva u gradu postoji i DVD „Belavići“ te DVD „Stara sela“.

²⁴ **Izvor:** Obrazac za centar za socijalnu skrb, 2007. godina

²⁵ **Izvor:** Obrazac za DVD, 2007. godina

2.2.7. SWOT analiza gospodarstva

Prednosti	Nedostaci
<p>Kulturna i prirodna baština</p> <ul style="list-style-type: none"> • Bogato prirodno naslijeđe općine • Bogata i raznolika kulturno spomenička baština • Započet proces rješavanja imovinskopravnih odnosa za izgradnju multimedijalnog centra i stadiona <p>Šport</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kvalitetan športski potencijal mladih članova športskih timova • Velik broj športskih klubova • Mogućnost priprema športaša u prirodnom okruženju grada Duge Rese • Započet proces kupnje zemljišta za gradsku sportsku dvoranu • U tijeku izrada projektne dokumentacije za rekonstrukciju gradskog stadiona sa sadržajima za nogomet, streljaštvo i kuglanje <p>Obrazovanje</p> <ul style="list-style-type: none"> • Dobro organiziran sustav predškolskog odgoja i osnovnoškolskog sustava • Kvalitetna opremljenost obrazovnih ustanova • Pučko otvoreno učilište – organiziranost tematike i potreba grada Duge Rese • U tijeku izrada projektne dokumentacije za višenamjensku dvoranu u sklopu dječjeg vrtića <p>Zdravstvena zaštita i socijalna skrb</p> <ul style="list-style-type: none"> • Preseljenje Centra za socijalnu skrb u nove prostorije • Specijalna bolnica za produljeno liječenje • Izrađen plan razvoja specijalne bolnice za produljeno liječenje do 	<p>Kulturna i prirodna baština</p> <ul style="list-style-type: none"> • Nedostatak financijskih sredstava u svim kulturno umjetničkim sferama • Nedostatak adekvatnih prostorija za obavljanje aktivnosti društava • Nepostojanje kulturnog centra (multimedijalnog centra) • Nepostojanje muzejskog prostora <p>Šport</p> <ul style="list-style-type: none"> • Nedostatak športskih terena (otvorenih i kvalitetno uređenih športskih terena) • Neopremljenost športskih objekata <p>Obrazovanje</p> <ul style="list-style-type: none"> • Nepostojanje plana i programa djelovanja za djecu i mlade van školskih aktivnosti • Nepostojanje cjelodnevnog boravka • Nedostatak školske sportske dvorane • Nedostatak prostora i opreme i stručnog kadra za predškolsko obrazovanje <p>Zdravstvena zaštita i socijalna skrb</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zastarjeli namještaj i oprema te neadekvatan interijer ustanova socijalne skrbi

<p>2012.g.</p> <ul style="list-style-type: none"> • U tijeku je podizanje standarda liječenja u specijalnoj bolnici za produljeno liječenje 	
Prilike	Prijetnje
<p>Kulturna i prirodna baština</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mogućnost iskorištavanja potencijala priobalja rijeke Mrežnice u cilju turističke ponude <p>Šport</p> <ul style="list-style-type: none"> • Organizacija i što kvalitetnija promocija planinarskog potencijala <p>Obrazovanje</p> <ul style="list-style-type: none"> • Trend reforme i unapređenje školstva (posebice srednjeg) s potrebama gospodarstva • Škola može omogućiti prostor za djelovanje različitih aktivnosti za djecu • Organizacija slobodnih aktivnosti u slobodno vrijeme najmlađih i mladih u gradskoj knjižnici <p>Zdravstvena zaštita i socijalna skrb</p> <ul style="list-style-type: none"> • Bolje opremanje socijalnih ustanova • Proširenje kapaciteta specijalne bolnice za produljeno liječenje 	<p>Kulturna i prirodna baština</p> <ul style="list-style-type: none"> • Iščezavanje kulturnog potencijala zbog nedovoljno obrađene pažnje na kulturne vrijednosti <p>Obrazovanje</p> <ul style="list-style-type: none"> • Neadekvatna i neusklađena povezanost obrazovanja s gospodarstvom • Trend smanjivanja broja učenika u osnovnim i srednjim školama • Nedovoljna zainteresiranost visokoobrazovanog kadra za sudjelovanje u organizaciji van školskih aktivnost <p>Zdravstvena zaštita i socijalna skrb</p> <ul style="list-style-type: none"> • Neadekvatna organizacija sustava uslijed koje se gubi kontrola nad zbrinjavanjem onih kojima je potrebna socijalna skrb • Nedovoljan broj stručnih radnika na području socijalne skrbi

2.3. Zaštita okoliša

Pod pojmom zaštita okoliša podrazumijeva se:

- cjelovito očuvanje visoke kvalitete okoliša,
- očuvanje prirodnih zajednica te
- racionalno korištenje prirodnih izvora i energije.

Integrirani i održivi razvitak je postavljen kao cilj pred svaku jedinicu lokalne samouprave na području Republike Hrvatske. Planiranjem ukupnog razvoja se takav cilj i postiže. Održivi razvitak mora postati dominantna odrednica u svim strategijama razvoja.

Integrirani razvitak se ne može poistovjetiti s ostvarivanjem samo :

- gospodarskih
- socijalnih, društvenih i
- ekoloških ciljeva,

Već je to **ostvarenje jednog cilja** koji integrira sve troje. Integracijom svih ciljeva je moguće na bilo kojoj razini kombinirati kratkoročni gospodarski razvitak koji je u tranzicijskim zemljama kao što je Hrvatska.

Jačanje gospodarskog razvitka je neophodno da bi sam proces održivog razvitka bio i pokrenut.

Iako postoje različiti vremenski okviri, a stoga i razni pritisci na čimbenike, razvojna nastojanja ne smiju biti usmjerena samo na goruće probleme, nego od samog početka trebaju uzimati u obzir **i društvene i ekološke aspekte**. U protivnom, nastojanja da se zaobiđu gospodarski problemi ugrožavaju održivost razvitka što nadalje znači da ja važno u razvoju bilo koje države, regije ili jedinice lokalne samouprave uključiti ciljeve zaštite okoliša. Za zemlje koji su kandidati za ulazak u EU se smatra da povećana potrošnja i promjena standarda življenja vjerojatno dodatno opteretiti ionako preopterećene sustave gospodarenja otpadom i komunalnu infrastrukturu.

Kako su lokalne vlasti često upravo one koje nose teret provedbe zahtjeva zakonodavstva EU-a o otpadu, namjerava se poboljšati njihova uključenost u pripremu zakonodavstva i pružiti podršku njihovoj međusobnoj razmjeni iskustava i najboljih praksi.

Potrebno je prilikom planiranja razvoja očuvati razvojni potencijal Grada, a to je moguće samo na način da se prostor/okoliš koristi planirano i racionalno, te da se na području Grada Duga Resa osigura kvalitetan život i gospodarski razvoj.

Prostornim planom su utvrđeni ciljevi i interesi koji su važna determinanta razvoja na području Grada Duga Resa . Potrebno je imati na umu činjenicu da korištenje prostora treba osigurati sanaciju, zaštitu i unapređenje stanja u kojem se okoliš nalazi.

2.3.1. Odlaganje čvrstog otpada

Nacionalna strategija zaštite okoliša i Nacionalni plan djelovanja na okoliš utvrdili su da je neodgovarajuće gospodarenje otpadom sadašnji najveći problem zaštite okoliša RH. Neuređeni sustav gospodarenja otpadom negativno se odražava na sastavnice okoliša kao što su

- voda,
- zrak,
- klima i
- ljudsko zdravlje.

Osobito su ugrožene podzemne vode koje su glavni izvor zaliha pitke vode i temeljni nacionalni resurs. Zalihe pitke vode su od velikog značaja za Grad Dugu Resu i okolicu. Za rješavanje problema u ovoj domeni potrebno je izgraditi i urediti cjeloviti sustav gospodarenja otpadom RH kako bi se:

- uklonio odbačeni otpad,
- sanirala postojeća neuređena odlagališta koja ugrožavaju okoliš i zdravlje ljudi i
- najvažnije učinkovito upravljalo tokovima različitih vrsta otpada, od proizvođača otpada do njegovog sigurnog odlaganja.

Postoje 22 pravna instrumenta koja određuju i reguliraju postupanje s otpadom te uspostavu i rad postrojenja za zbrinjavanje otpada. Od njih su najvažniji Zakon o otpadu, 4 pravilnika (o vrstama otpada s katalogom otpada, uvjetima postupanja s otpadom i postupanja s ambalažnim otpadom) te jedna uredba (o uvjetima za postupanje s opasnim otpadom). Uz to, za komunalni je otpad važan i Zakon o komunalnom gospodarstvu.

Vrste otpada za zbrinjavanje:

- **Komunalni otpad** je otpad iz kućanstva; otpad koji nastaje čišćenjem javnih i prometnih površina; otpad sličan otpadu iz kućanstva koji nastaje u gospodarstvu, ustanovama i uslužnim djelatnostima,
- **Glomazni otpad** iz kućanstva se sastoji od kućanskih aparata, dijelova putničkih automobila, automobilskih guma, pokućstva, većih elektroničkih aparata i sličnih proizvoda koji su postali otpad,
- **Zeleni otpad** je otpad nastao košnjom trave, obrezivanjem drveća, čišćenjem korova, lišća, otpad iz vrtova, voćnjaka i vinograda i drugi otpad biljnog porijekla podesan za kompostiranje,
- **Građevinski otpad** je otpad od iskopa, otpad s gradilišta, otpad od rušenja, lomljeni materijal od razgradnje i rekonstrukcije cesta i slično,
- **Industrijski otpad** je onaj otpad koji nastaje u proizvodnim procesima u industriji, gospodarstvu ili obrtu, a po sastavu i svojstvima se razlikuje od komunalnog otpada,
- **Tehnološki otpad** je popularno i neformalno ime za elektroničke proizvode na "izdisaju radnog vijeka" i ubraja se u opasne otpade zbog niza štetnih kemijskih spojeva. Riječ je o otpadu koji se sastoji od više od tisuću raznih materijala, od kojih su neki vrlo visoke razine toksičnosti i istog reciklažnog potencijala, pa se, primjerice, spaljivanjem plastičnih materijala računala stvara otrovni plin dioksid,
- **Opasni otpad** je svaki otpad koji sadrži tvari koje imaju neko od slijedećih svojstava: eksplozivnost, reaktivnost, zapaljivost, nadražljivost, štetnost, toksičnost, infektivnost, kancerogenost, mutagenost, teratogenost, ekotoksičnost, svojstvo oksidiranja, svojstvo nagrizanja i svojstvo otpuštanja otrovnih plinova kemijskom reakcijom ili biološkom razgradnjom. Komunalni, industrijski, ambalažni, građevni, električki i elektronički otpad i otpadna vozila svrstavaju se u opasni otpad ako imaju neko od svojstava opasnog otpada,
- **Neopasni otpad** je otpad koji nema neko od svojstava opasnog otpada.

Gospodarenje otpadom uključeno je u sve razine – nacionalna, regionalna, lokalna i mjesna, te u gotova sva područja gospodarstva – proizvodnje, potrošnje i svakodnevnog života, te uključuje veliki broj raznovrsnih sudionika te će iz tih razloga sve jedinice lokalne samouprave imati određenu ulogu u procesu gospodarenja otpadom na svojoj razini što će predstavljati dio nacionalnog uređenja gospodarenja otpadom.

Uloga Karlovačke županije i jedinica lokalne samouprave te samim time i Grada Duga Resa u procesu gospodarenja s otpadom je navedena u slijedećim prikazima:

Tablica 25: *Sudionici gospodarenja otpadom*

Regionalna razina - Županijske vlasti / Grad Zagreb	
	• Donošenje „Planova gospodarenja otpadom“ (na regionalnoj razini)
	• Određivanje lokacija u prostornim planovima i izdavanje dozvola za odlagališta neopasnog i inertnog otpada
	• Osiguravanje uvjeta i provedba mjera za gospodarenje proizvodnim, ambalažnim, građevinskim i drugim otpadom
	• Izdavanje odgovarajućih dozvola
	• Prikupljanje podataka o otpadu (Katastar emisija u okoliš - KEO i dr.)
Lokalna i mjesna razina - Lokalne vlasti (općine i gradovi)	
	• Donošenje „Planova gospodarenja otpadom i određivanje lokacija u prostornim planovima“ (na lokalnoj razini)
	• Provedba Mjera za gospodarenje komunalnim otpadom
	• Prikupljanje i dostavljanje podataka
Proizvođači i uvoznici proizvoda i otpada	
	• Pravne i fizičke osobe aktivnošću kojih nastaje otpad (kućanstva, gospodarstvo, javni sektor) sudjeluju u sustavu gospodarenja otpadom na razini države, jedinice regionalne i lokalne samouprave ovisno o načinu i stupnju organiziranosti, te znanju, svijesti i informiranosti
	• Donošenje planova gospodarenja otpadom
	• Dostavljanje podataka odgovarajućim tijelima

Izvor: Nacionalna strategija zaštite okoliša, 2002. godina

Planski dokumenti gospodarenja otpadom koji jesu/ će morati biti izrađeni (prema Zakonu o otpadu) su:

- Strategija gospodarenja otpadom RH,
- Županijski (regionalni) plan gospodarenja otpadom ,
- Gradski tj. općinski Plan gospodarenja otpadom te
- Plan gospodarenja otpadom proizvođača otpada.

Prema Nacionalnoj strategiji upravljanja otpadom biti će izgrađeno 10-tak **Regionalnih centara za gospodarenje otpadom** (za komunalni i neopasni otpad) u sklopu kojeg će se nalaziti i izgrađeno **Sabirno mjesto za opasni otpad** kojem će gravitirati sve regije i jedinice lokalne samouprave koje će prema planu upravljanja biti usmjerene na taj regionalni centar. Na ovaj način će se obuhvatiti sustavno sakupljanje otpada, smanjiti nekontrolirani broj odlagališta otpada i direktno investirati u očuvanje okoliša.

Centar će imati za funkciju izgraditi fizičku infra i suprastrukturu u domeni prikupljanja i obrade otpada (komunalnog i tehnološkog), što je osnova za uspostavljanje sustava gospodarenja otpadom.²⁶

Kao posljedica regionalnog plana gospodarenja otpadom jedinice lokalne samouprave će biti u obvezi izraditi „Plan gospodarenja otpadom za svoje područje“ koje mora biti usklađeno sa Strategijom i Planom gospodarenja otpadom RH te Strategijom zaštite okoliša Republike Hrvatske i programima zaštite okoliša.

Plan gospodarenja otpadom Grada Duga Resa prema zakonu treba sadržavati:

²⁶ Izvor: Regionalni operativni program Karlovačke županije, 2005. godine

- mjere odvojenog skupljanja komunalnog otpada,
- mjere za upravljanje i nadzor odlagališta za komunalni otpad,
- popis otpadom onečišćenog okoliša i neuređenih odlagališta,
- redoslijed aktivnosti sanacije neuređenih odlagališta i otpadom onečišćenog okoliša,
- izvore i visinu potrebnih sredstava za provedbu sanacije.^{27,28}

Ovaj plan mora donijeti gradsko tj. općinsko vijeće. Poglavarstva grada i općine dužna su jednom godišnje podnositi gradskom, odnosno općinskom vijeću „Izvješće o izvršenju Plana gospodarenja otpadom“, a poglavito o provedbi utvrđenih obveza i učinkovitosti poduzetih mjera.

Otpad čija se vrijedna svojstva mogu iskoristiti mora se odvojeno skupljati i skladištiti kako bi se omogućilo gospodarenje tim otpadom. Opasni otpad mora se skupljati, skladištiti i prevoziti odvojeno, svaka vrsta opasnog otpada za sebe i odvojeno od neopasnog i komunalnog otpada.

Što se tiče industrijskog otpada unutar određene jedinice lokalne samouprave proizvođač otpada namijenjenog zbrinjavanju može vlastiti proizvedeni otpad privremeno skladištiti na za to namijenjenom prostoru unutar svog poslovnog prostora i to najduže godinu dana računajući od dana proizvodnje tog otpada.

Proizvođači proizvoda moraju planirati svoju proizvodnju proizvoda i ambalažu za proizvode na način da se proizvodnja unapređuje primjenom čistih tehnologija, te na način koji omogućuje učinkovitu uporabu materijala i energije, potiče ponovnu uporabu i reciklažu proizvoda i uzima u obzir najprimjereniji postupak uporabe, obrade i odlaganje proizvoda kojem je istekao rok trajanja kako bi se nepovoljni utjecaj na okoliš sveo na najmanju moguću mjeru. Proizvođači moraju koristiti sirovine i materijale, poluproizvode i ambalažu koji smanjuju uporabu energije i materijala i čijim se korištenjem smanjuje nastajanje otpada.

Odgovornosti Grada Duga Resa

U skladu s Nacionalnom strategijom gospodarenja otpadom općine i gradovi su dužni:

- Izraditi Prostornim plan kojim se utvrđuju lokacije za građenje i postrojenja za gospodarenje otpadom,
- donositi Planove gospodarenja otpadom, usklađene s državnim planom gospodarenja otpadom,
- organizirati sakupljanje i sigurno odlaganje (komunalnog) otpada u skladu sa standardima i planom gospodarenja otpadom općine/grada,
- sustavno educirati i informirati lokalne upravne strukture i stanovništvo,
- omogućiti odvojeno sakupljanje sekundarnih sirovina i bio-otpada ,
- organizirati prijevoz do centara za gospodarenje otpadom,
- dostavljati podatke, izvještaje u skladu s propisima te
- stimulirati kupovanje ekološki prihvatljivih proizvoda.

²⁷ Izvor: Nacionalna strategija zaštite okoliša, 2002. godine

²⁸ Izvor: Zakon o otpadu, 2004. godine

Postojeće stanje u Dugoj Resi

Komunalni otpad

Komunalni otpad na području Duge Rese se odvozi na deponij grada Karlovca „Ilovac“ koji nije u skladu sa svim propisima zaštite okoliša. Iako je propisano zakonom, podaci o kvalitativnom sastavu ovakvog otpada ne postoje. Ovakav otpad, prikupljen kontejnerima, se organiziranim prijevozom odvozi se i od strane ostalih općina i gradova pa stoga Prostorni plan grada Karlovca određuje da lokacija za više vrsta otpada budu „Pemić brdo“ i „Popović brdo“.²⁹

Glomazni otpad

Glomazni otpad iz Duge Rese se također odlaže na deponiju grada Karlovca. Prikupljanje ovakvog otpada se vrši preko povremenih zahtjeva građana za kontejnerima za prihvrat glomaznog otpada. Dakle, proces upravljanja glomaznim otpada se odvija na način da preko komunalnog poduzeća specijalizirana vozila vrše prihvrat ovakvog otpada i odvoze ga na deponij u Karlovac.

Opasni otpad

Za prihvrat opasnog otpada u Dugoj Resi je zadužen zagrebački C.I.O.S. koji je odgovoran za sakupljanje, sortiranje i reciklažu metalnih ostataka i ostalog opasnog otpada. Prema mišljenju čelnih ljudi Grada Duga Resa odlagališta otpada ne štete lokalnoj zajednici na način da onečišćava glavne resurse za život kao što su na primjer voda, zrak i poljoprivredna zemljišta.

2.3.2. Ispust otpadnih voda

U Hrvatskoj se pročišćava vrlo mali dio otpadnih voda, tako da su u panonskom području hrvatske rijeke najčešće u cijelom toku za jednu razinu kvalitete ispod željene, uglavnom zbog bakterijskog onečišćenja (zbog izravnog ispuštanja otpadnih voda iz domaćinstava i poljoprivrednih uzgojnih jedinica).

Na cijelom području Hrvatske **sustav odvodnje je građen prvenstveno u naseljima koja imaju status grada, središtima općina ili za potrebe gospodarskih pogona. Na kanalizacijski sustav je priključeno šezdesetak posto stanovnika (1998. godine)**. Industrijske otpadne vode često se ispuštaju u kanalizaciju (30% u 1996. godini) ili u vodotijekove, u mnogim slučajevima bez odgovarajuće prethodne obrade.

Republika Hrvatska ima vrlo mali broj uređaja za pročišćavanje otpadnih voda. Čak ni Zagreb nema izgrađen centralni uređaj za pročišćavanje voda. Postrojenja za obradu otpadnih voda na jadranskoj obali dijelom su modernizirana, posebno u ljetovalištima. Veliki gradovi, osim djelomično Rijeke gdje je nedavno izgrađeno novo postrojenje za obradu komunalnih otpadnih voda, u pravilu nemaju adekvatne uređaje. Nešto bolje stanje je samo u Istri.

Najveći dio obrađenih otpadnih voda u RH (81% u 1997. godini) obrađuje se samo **mehanički**. Oko 6% od obrađivanih otpadnih voda obrađuje se **biološki**, a 13% se podvrgava pred obradi u industriji.

²⁹ **Izvor:** Prostorni plan grada Duge Rese, 2005. godine

Prema Prostornom planu na području Grada Duga Resa nastaje 150 litara otpadne vode dnevno. Ovo je znakovit pokazatelj ako se uzme u obzir da broj stanovnika koji žive na području grada. 70% otpadnih voda se sa područja grada Duga Resa putem glavnog kolektora transportira prema Karlovcu. Svi privremeni izljevi u rijeku Mrežnicu su zatvoreni, a sav sadržaj otpadnih voda je prespojen na kolektor Duga Resa – TKL Karlovac. Uporabna dozvola za tu dionicu izdana je 2003.g. Nekonrolirani ispusti na području grada u rijeku Mrežnicu više ne postoje. U tijeku je izgradnja sekundarne kanalizacije kojim bi se tijekom 2008.g. trebalo riješiti i preostalih 30% otpadnih voda koje za sada završavaju u privatnim septičkim jamama.

2.3.3. Onečišćenje prirodnih resursa

Prema „Nacionalnoj strategiji zaštite okoliša“ prirodnim resursima se smatraju **zrak i njegova kakvoća, voda, more i tlo**. Isti mogu biti onečišćeni različitim negativnim društvenim čimbenicima i to najčešće divljim odlagalištima i ispuštanjem nepročišćenih otpadnih voda u akvatorij.

2.3.3.1. Onečišćenje voda

Kakvoća podzemne vode ocjenjuje se (još uvijek) zadovoljavajućom iako se **primjećuju blagi utjecaji zagađivanja na poljoprivrednih aktivnosti**.

“Onečišćenje voda je promjena kakvoće voda, koja nastaje unošenjem, ispuštanjem ili odlaganjem u vode hranjivih i drugih tvari, toplinske energije, te drugih uzročnika zagađenja, u količini kojom se mijenjaju svojstva voda u odnosu na njihovu ekološku funkciju i namjensku uporabu.”³⁰

Najčešći problemi u očuvanju čistih voda na razini države uključuju:

1. Postojeća razina onečišćenja voda (onečišćenje izvorišta voda, podzemnih i površinskih voda koje se koriste za opskrbu voda),
2. Stalno povećanje razine onečišćenja voda što uključuje:
 - a. nedostatak uređaja za pročišćavanje komunalnih i industrijskih otpadnih voda,
 - b. slabo funkcioniranje izgrađenih uređaja za pročišćavanje otpadnih voda te
 - c. nedostatna veličina kanalizacijskih sustava.
3. Povremena intenzivna zagađenja (akcidentne situacije)
4. Nadzor nad provođenjem propisa zaštite voda je izdvojen od općeg nadzora nad provođenjem zaštite okoliša.

U Dugoj Resi najveći izvor zagađenja su svakako otpadne vode urbane cjeline grada. Duga Resa je tek djelomično izgradila kanalizacijski sustav. Navedeni sustav još nema uređaj za pročišćenje otpadnih voda te prema tome postoji objektivno nezadovoljstvo u pogledu utjecaja otpadnih voda na ovo područje.

2.3.3.2. Onečišćenje zraka

U Hrvatskoj su od 1990. godine smanjene emisije u zrak iz najvećih izvora zagađivanja zraka (stacionarni i mobilni izvori), a posljedica je to opće gospodarske recesije i gospodarske preobrazbe.

Najviše zagađenja izazivaju procesi **izgaranja i promet**.

³⁰ Izvor: Državni plan za zaštitu voda, 1999. godine

Trenutno zrak na području onečišćuje neugodan miris otpadnih voda, divljih odlagališta, te ispusti prometnih vozila.

Kako bi se izbjegla veća oštećenja i minimizirala postojeća, potrebno je uvesti određene mjere zaštite:

- veći proizvodni pogoni moraju imati uređaje za pročišćavanje ispušnih plinova prije njihovog ispuštanja u zrak,
- potrebno je ložišta na kruta i tekuća goriva koristiti racionalno i upotrebljavati gorivo s dozvoljenim postotkom sumpora te
- povijesne jezgre naselja potrebno je rasteretiti od prometa, osim interventnih, dostavnih i službenih vozila te vozila stanara³¹.

2.3.3.3. Onečišćenje tla te degradacija zemljišta i poljoprivrednog potencijala

Od ukupne površine kopna Republike Hrvatske (5.654.526 ha) **poljodjelsko tlo čini 57,95%, šumsko 34,43% i neplodno (tlo tehničke namjene) 7,62%.**

Površine poljodjelskih tala u Hrvatskoj su u stalnom smanjenju. Ukupna površina poljodjelskih tala (oranica, vrtova, voćnjaka i livada, pašnjaka, ribnjaka, tršćaka i bara) iznosila je 1976. godine 3.306.837 ha, dok je u 1997. godini bila 3.016.000 ha.

Stanje humizacije poljodjelskih tala također nije povoljno. Gospodarski najvažnija poljodjelska tla na području Slavonije i Baranje koja zauzimaju više od polovice naših oranica, imaju u svojem oraničnom sloju prosječno 2,1 do 2,8% humusa, što je približno dva puta manje od sadržaja humusa u analognom šumskom tlu.

Tako nepovoljan nalaz stanja humanizacije poljodjelskih tala pripisuje se u prvom redu prošlom dugotrajnom razdoblju nekontrolirane i intenzivne agrotehlike te grabežljivog iskorištavanja naših tala.

Šumska tla su relativno dobro očuvana, s visokim stupnjem humusa, iako je i u njima prisutan pad sadržaja humusa od oko 40%.

³¹ **Izvor:** Nacionalna strategija zaštite okoliša, 2002. godine

2.3.4. SWOT analiza zaštite okoliša

Prednosti	Nedostaci
<ul style="list-style-type: none"> • Zbrinjavanje industrijskog otpada od samih proizvodnih industrija • Suradnja poduzeća „CIOS“ d.d. i Grada kod organiziranja prikupljanja opasnog otpada • Odlaganje glomaznog otpada obavlja se kontejnerima po zahtjevima građana • Postojanje „Plana gospodarenja otpadom grada“ na lokalnoj razini • Izgrađen glavni kolektor odvodnje 	<ul style="list-style-type: none"> • Nepostojanost Projekta kojim se saniraju divlja odlagališta na području Grada Duge Rese • Ne postoji sustav reciklaže otpada koji bi pretvarao otpad u sekundarne sirovine • Nepostojanje sustava pročišćavanja otpadnih voda • Opasnost od onečišćenja najveće prirodne ljepote Duge Rese, rijeke Mrežnice od nekontroliranog ispusta otpadnih voda • Ne provodi se edukacija stanovništva o važnosti zaštite okoliša • Ne postoje specijalizirana vozila za prihvrat opasnog otpada
Prilike	Prijetnje
<ul style="list-style-type: none"> • Izgradnja Regionalnog sabirnog centra za otpad (sanitarna deponija) • Izgradnja tehnološkog sustava koji može riješiti velik dio problema vezanih za zbrinjavanje i pročišćavanje otpadnih voda (planirana izgradnja 2010. godine) • Edukacija lokalnog stanovništva o važnosti očuvanja i zaštite okoliša • Povlačenje sredstava iz EU fondova za projekte zaštite okoliša • Uskladiti standarde odlagališta s standardima EU legislative • Škola I. G. Kovačić je međunarodna eko škola 	<ul style="list-style-type: none"> • Povećanje broja divljih odlagališta čime se ugrožava kvaliteta prirodnih resursa; vode, tla i zraka • Građevinski i ostali otpad koji zagađuje okoliš (primarno opasni otpad) • Nepostojanje procjene ugroženosti okoliša i stanovnika od opasnog otpada i otpadnih voda • Neadekvatan tretman otpadnih voda • Povećanje cijena komunalnih usluga • Bespravna gradnja koja umanjuje broj zelenih površina • Projekt pročišćavača otpadnih voda Karlovac – mogućnost nedovršavanja projekta zajedničkog sustava odvodnje s gradom Karlovcem (ISPA)

2.4. Institucije

Na svojoj redovnoj sjednici 28. srpnja 2006. godine, Hrvatski sabor je donio **Zakon o područjima županija, gradova i općina u Republici Hrvatskoj** (N.N., br. 86/06.) koji uređuje područno ustrojstvo Republike Hrvatske. Na temelju tog zakona formirano je 20 županija, 127 gradova, 429 općina i Grad Zagreb, kao posebna teritorijalna i upravna jedinica, kojoj se ustrojstvo uređuje Zakonom o Gradu Zagrebu.

Uz gore navedeni zakon, zakone vezane za sustav državne uprave u županijama te zakon o lokalnoj upravi i samoupravi, pravni okvir za funkcioniranje Grada Duga Resa kao jedinice lokalne samouprave daju i:

- **Poslovník Gradskog vijeća Grada Duga Resa**
- **Statut Grada Duga Resa**

Na temelju članka 23. i 24. Zakona o prostornom uređenju (NN br. 76/07), članka 17. stavak 1. alineja 2. Statuta Grada Duga Resa ("Službeni glasnik Grada Duga Resa " broj 05/01 i 06/01) i točke 2.2.1. "Programa mjera za unapređenje stanja u prostoru Grada Duga Resa " ("Službeni glasnik Grada Duga Resa " broj 05/00) Gradsko vijeće Grada Duga Resa na 5. sjednici održanoj 18. studenog 2005. godine donijelo je još jedan iznimno važan dokument za planiranje u prostoru- **Prostorni plan uređenja Grada Duga Resa** .

Isti uređuje oblike i načine iskorištavanja prostora poštujući karakteristike „održivog razvoja“ na području Grada Duga Resa te predstavlja dugoročnu osnovu uređenja prostora uzimajući u obzir sve specifičnosti područja određenog granicama obuhvata Plana.

2.4.1. Struktura državne administracije

Radom cjelokupne državne administracije Republike Hrvatske koordinira **Vlada Republike Hrvatske s 15 ministarstava**, i to:

1. Ministarstva vanjskih poslova i europskih integracija,
2. Ministarstva financija,
3. Ministarstva obrane,
4. Ministarstva unutarnjih poslova,
5. Ministarstva pravosuđa,
6. Ministarstva gospodarstva, rada i poduzetništva,
7. Ministarstva mora, prometa i infrastrukture,
8. Ministarstva poljoprivrede, ribarstva i ruralnog razvoja,
9. Ministarstva zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva,
10. Ministarstva zdravstva i socijalne skrbi,
11. Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa,
12. Ministarstva kulture,
13. Ministarstva obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti
14. Ministarstvo regionalnog razvoja, šumarstva i vodnog gospodarstva,
15. Ministarstvo turizma.

Na temelju Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o ustrojstvu i djelokrugu ministarstava i državnih upravnih organizacija (NN br. 30/04), kojeg je donio Hrvatski sabor na sjednici 3. ožujka 2004. godine, struktura državne administracije u Republici Hrvatskoj uključuje sljedeće:

A. Središnje državne urede:

1. Središnji državni ured za upravu,
2. Središnji državni ured za e-Hrvatsku,
3. Središnji državni ured za upravljanje državnom imovinom,
4. Središnji državni ured za razvojnu strategiju,

B. Državne upravne organizacije:

1. Državna geodetska uprava,
2. Državni hidrometeorološki zavod,
3. Državni zavod za intelektualno vlasništvo,
4. Državni zavod za normizaciju i mjeriteljstvo (novoustrojeno),
5. Državni zavod za statistiku,
6. Državni inspektorat,
7. Državni zavod za zaštitu od zračenja (novoustrojeno), te
8. Državna uprava za zaštitu i spašavanje (novoustrojeno).

Uz gore spomenute, u državne upravne organizacije se ubrajaju također i:

- razni **Uredi Vlade Republike Hrvatske**³²,
- **Državne agencije**,
- **Komisije Vlade Republike Hrvatske**,
- **Pravne osobe pri Vladi Republike Hrvatske**,
- novoustrojeni **Građanski servis Vlade Republike Hrvatske- „Otvorena vrata“** te
- **HITRO.HR- servis Vlade Republike Hrvatske** za ubrzanu komunikaciju građana i poslovnih subjekata s državnom upravom, ustrojen u sklopu gore spomenutog Središnjeg ureda za e-Hrvatsku.

Prethodno spomenute, kao i sve ostale, državne upravne organizacije osnivaju vlastite područne urede i/ili ispostave ukoliko postoji potreba za istima. Zajedničke funkcije koje imaju područni uredi i/ili ispostave su da provode Zakon, donose provedbene propise, obavljaju upravni i inspeksijski nadzor te provode druge uprave i stručne poslove.

Sjedište Ureda državne uprave u Karlovačkoj županiji je u **Gradu Karlovcu, Vranyczanyeva 2.**

Za obavljanje poslova iz djelokruga Ureda državne uprave u Karlovačkoj županiji uređuju se sljedeće unutarnje ustrojstvene jedinice:

³² Ovdje spada i Ured državne uprave u Karlovačkoj županiji, sa sjedištem u Karlovcu

1. Služba za zajedničke poslove

Unutarnje ustrojstvene jedinice su:

- Odsjek za pravne, kadrovske i opće poslove
- Odsjek za materijalno-financijske i informatičke poslove
- Pod odsjek za pomoćno-tehničke poslove

Gore spomenute ustrojstvene jedinice obavljaju stručne poslove za potrebe predstojnika i zamjenika predstojnika, nadzor nad zakonitošću općih akata predstavničkih tijela jedinica lokalne samouprave i jedinica područne (regionalne) samouprave te sve ostale poslove za potrebe Ureda državne uprave u Karlovačkoj županiji.

2. Služba za gospodarstvo

Služba djeluje u okviru sljedećih unutarnjih ustrojstvenih jedinica:

- Odsjek za gospodarstvo
- Odsjek statistike

3. Služba za prostorno uređenje, zaštitu okoliša, graditeljstvo i imovinsko-pravne poslove

Unutarnje ustrojstvene jedinice su:

- Odsjek za prostorno uređenje, graditeljstvo i zaštitu okoliša
- Odsjek za imovinsko-pravne poslove

4. Služba za društvene djelatnosti

Unutarnje ustrojstvene jedinice službe su:

- Odsjek za društvene djelatnosti
- Odsjek sanitarne inspekcije
- Odsjek za hrvatske branitelje iz Domovinskog rata

Sukladno Zakonu o pravima hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i članova njihovih obitelji ("NN" 94/01), poslovi u nadležnosti Odsjeka za hrvatske branitelje obavljaju se u ispostavama Ureda državne uprave u Karlovačkoj županiji.

5. Služba za opću upravu

Služba je zadužena za obavljanje upravnih i stručnih poslova, na temelju kojih fizičke i pravne osobe mogu zatražiti i dobiti informacije o:

- Osobnom stanju građana (kao npr. promjena osobnog imena, ispravci u državnim maticama- prema mjestu upisa u DM, uporaba imena u pravnom prometu, upis činjenica rođenja u maticu rođenih, upis činjenice smrti u maticu umrlih po proteku zakonskog roka od 30 dana od dana nastanka činjenica smrti)
- Evidenciji o državljanstvu (spomenuti poslovi za udruge sa sjedištem u Ogulinu obavlja nadležna ispostava u Gradu Duga Resa)
- Popisu birača (Grad Karlovac te općine, Krnjak)
- Matičarstvu (putem mreže od 6 Matičnih ureda).

Za obavljanje poslova iz djelokruga ureda državne uprave u Karlovačkoj županiji izvan sjedišta ureda državne uprave osnovano je pet Ispostava županijskih ureda prema Uredbi o unutarnjem ustrojstvu ureda državne uprave u županijama (NN. br. 21/02) od kojih je jedna i Ispostava u Dugoj Resi nadležna za područje Grada Duga Resa.

2.4.2. Struktura županijske administracije

Zakonom o lokalnoj samoupravi i upravi iz 1992. godine vraćene su županije u naš pravni poredak kao jedinice lokalne samouprave i uprave, a gradovi i općine su postali jedinice lokalne samouprave.

Prema Zakonu o izmjenama i dopunama zakona o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi (NN. br. 129/05) Županija u svom samoupravnom djelokrugu obavlja poslove od područnoga (regionalnog) značaja, a osobito poslove koji se odnose na:

- Obrazovanje;
- Zdravstvo;
- Prostorno i urbanističko planiranje;
- Gospodarski razvoj;
- Promet i prometnu infrastrukturu;
- Održavanje javnih cesta;
- Planiranje i razvoj mreže obrazovnih, zdravstvenih, socijalnih i kulturnih ustanova;
- Izdavanje građevinskih i lokacijskih dozvola, drugih akata vezanih uz gradnju te provedbu dokumenata prostornog uređenja za područje županije izvan područja velikoga grada, te
- Ostale poslove sukladno posebnim zakonima.

Posebnim zakonima kojima se uređuju pojedine djelatnosti odredit će se poslovi čije je obavljanje županija dužna organizirati, te poslovi koje županija može obavljati.

Karlovačka županija u svojem sastavu ima **5 gradova, 17 općina, te 652 naselja.**

Tijela Županije su:

- Župan,
- Županijska skupština,
- Županijsko poglavarstvo i
- Upravna tijela

Za obavljanje upravnih i stručnih poslova iz samoupravnog djelokruga Županije osnivaju se **upravni odjeli, zavodi i službe.** Upravnim odjelima upravljaju pročelnici, zavodom ravnatelji, službom koja se ustrojava za rad Poglavarstva tajnik, a službom koja se ustrojava za rad Županijske skupštine tajnik Županijske skupštine.

U nastavku je prikazan i analiziran planirani i ostvareni Godišnji obračun Proračuna županije za 2005. godinu. Godišnji obračun Proračuna Karlovačke županije za 2005. godinu sadrži Račun prihoda i rashoda, te Račun financiranja.

Tablica 26: Godišnji obračun Proračuna Karlovačke županije 2005. i Plan za 2006. godinu

	Opis	Ostvarenje 2005.	Plan 2006.
A.	RAČUN PRIHODA I RASHODA		
1.	Prihodi poslovanja	96.855.921,00	111.625.402,00
2.	Prihodi od prodaje nefinancijske imovine	53.541,00	70.000,00
3.	Rashodi poslovanja	83.491.747,00	91.740.769,00
4.	Rashodi za nabavu nefinancijske imovine	38.680.826,00	20.614.633,00
5.	Ukupan manjak prihoda	-25.263.111,00	-660.000,00
B.	RAČUN ZADUŽIVANJA / FINANCIRANJA		
6.	Primici od financijske imovine i zaduživanja	20.504.841,00	5.600.000,00
7.	Izdaci za financijsku imovinu i otplate zajmova	7.599.501,00	4.940.000,00
8.	Višak primitaka od financijske imovine i obveza	12.905.340,00	660.000,00
C.	UKUPNO PRIHODI I PRIMICI 1+2+6	117.414.303,00	117.295.402,00
D.	UKUPNO RASHODI I IZDACI 3+4+7	129.772.074,00	117.295.402,00
E.	MANJAK PRIHODA I PRIMITAKA (D-C)	12.357.771,00	0,00
F.	VIŠAK PRIHODA I PRIMITAKA - PRENESENI	16.962.077,00	0,00
G.	VIŠAK PRIH. I PRIM. ZA SLJ. RAZD. - 2006. (F-E)	4.604.306,00	0,00

Izvor: Ministarstvo financija RH, Državna riznica, Sektor za pripremu proračuna/ Odjel za financiranje jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave 2007. godina

Iz prethodne tablice Godišnjeg obračuna Proračuna županije može se zaključiti:

- Obzirom na ostvareni Proračun 2005. godine, Plan za 2006. godinu predviđao je rast prihoda, kao glavne stavke proračuna (15,25 % u odnosu na 2005. godinu)
- Planiran je također i porast prihoda od prodaje nefinancijske imovine (porast od 30,74 % u odnosu na 2005. godinu)
- Plan proračuna za 2006. godinu predvidio je nešto manji porast rashoda u odnosu na prihode (porast od 9,88% u odnosu na 2005. godinu)
- Ravnoteža proračuna postignuta je predviđenim smanjenjem rashoda za nabavu nefinancijske imovine po Planu za 2006. godinu (53,29 % od ostvarenog)
- Planom proračuna za 2007. godinu nije predviđeno veliko odstupanje prihoda u odnosu na ostvareni Proračun 2006. godine

Tablica 27: Plan proračuna Karlovačke županije za 2007. godinu te projekcije proračuna za 2008. i 2009. godinu

A.	RAČUN PRIHODA I RASHODA	Plan 2007.	Plan 2008.	Plan 2009.
1.	Prihodi poslovanja	122.517.686,00	116.621.000,00	118.449.000,00
2.	Prihodi od prodaje nefinancijske imovine	5.200.000,00	0,00	0,00
3.	Rashodi poslovanja	110.259.879,00	98.793.000,00	101.811.000,00
4.	Rashodi za nabavu nefinancijske imovine	14.281.121,00	14.200.000,00	14.560.000,00
5.	Ukupan manjak prihoda	3.176.686,00	3.628.000,00	2.078.000,00
B.	RAČUN ZADUŽIVANJA / FINANCIRANJA			
6.	Primici od financijske imovine i zaduživanja	1.400.000,00	1.550.000,00	1.700.000,00
7.	Izdaci za financijsku imovinu i otplate zajmova	5.828.000,00	5.228.000,00	3.828.000,00
8.	Višak primitaka od financijske imovine i obveza	-4.428.000,00	-3.678.000,00	-2.128.000,00
C.	UKUPNO PRIHODI I PRIMICI 1+2+6	129.117.686,00	118.171.000,00	120.149.000,00
D.	UKUPNO RASHODI I IZDACI 3+4+7	130.369.000,00	118.221.000,00	120.199.000,00
E.	MANJAK PRIHODA I PRIMITAKA (D-C)	1.251.314,00	50.000,00	50.000,00

Izvor: Ministarstvo financija RH, Državna riznica, Sektor za pripremu proračuna/ Odjel za financiranje jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave 2007.godina

Iz prethodne tablice može se zaključiti:

- Obzirom na Plan proračuna 2007. godine, Projekcija za 2008. godinu predviđa smanjivanje prihoda od poslovanja, kao glavne stavke proračuna (95,19 % od Plana iz 2007. godine), dok Projekcija za 2009. godinu predviđa porast za 1,57%.
- Planiran je također i porast prihoda od prodaje nefinancijske imovine (porast od 30,74 % u odnosu na 2005. godinu)
- Projekcija proračuna za 2008. godinu predviđa također i smanjivanje rashoda u Projekciji 2008. u odnosu na Plan 2007. (89,60% od Plana 2007.), dok Projekcija za 2009. godinu predviđa porast za 3,05%)
- Ravnoteža proračuna postignut je predviđenim konstantnim smanjenjem rashoda za nabavu nefinancijske imovine te konstantnim povećanjem primitaka od financijske imovine.

2.4.3. Struktura administracije Grada Duga Resa

Grad Duga Resa u svom samoupravnom djelokrugu obavlja **poslove lokalnog značaja** kojima se neposredno ostvaruju potrebe građana, a koji nisu Ustavom ili zakonom dodijeljeni državnim tijelima.

Prije svega potrebno je navesti zakone koji reguliraju područje lokalne samouprave i uprave, a to su:

- Zakon izmjenama i dopunama Zakona o lokalnoj upravi i samoupravi (NN. Br. 107/07),

- Zakon o izmjenama Zakona o financiranju jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave (NN.br. 132/06)
- Zakon o financiranju jedinica lokalne samouprave i uprave (NN.br. 117/03),
- Zakon o područjima županija, općina i gradova u RH (NN.br. 86/06),
- Zakon o proračunu (NN.br. 96/03)
- Zakon o Gradu Zagrebu (NN. br. 62/01)
- Europska povelja o lokalnoj samoupravi (koju je Republika Hrvatska je 1997. godine ratificirala na taj način prihvatila načela utvrđena tom poveljom).

Na temelju članka 35. točka 1. Zakona o lokalnoj i područnoj /regionalnoj / samoupravi /NN RH br. 33/01 Gradsko vijeće Grada Duga Resa na svojoj sjednici 04.10.2001. godine donijelo je **Statut Grada Duga Resa** .

Statutom Grada Duga Resa , kao temeljnim dokumentom, uređuje se:

- status i područje,
- obilježja, pečat, javna priznanja i Dan grada,
- samoupravni djelokrug,
- neposredno sudjelovanje građana u odlučivanju,
- provođenje referenduma,
- ustrojstvo, ovlasti i način rada upravnih tijela,
- financiranje i imovina,
- mjesna samouprava,
- ustrojstvo i rad javnih službi,
- oblici suradnje jedinica lokalne samouprave te
- druga pitanja od važnosti za ostvarivanje prava obveza Grada.

Od 27 naselja koje obuhvaća Grad Duga Resa, na temelju Zakona o područjima županija, gradova i općina u Republici Hrvatskoj (NN 86/06), kojega je Hrvatski sabor donio na sjednici 13. srpnja 2006. godine, postoji **16 mjesnih odbora** na području Grada Duga Resa . Pregled mjesnih odbora i naselja prikazan je u tablici koja slijedi.

Tablica 28: Mjesni odbori i naselja Grada Duga Resa

GRAD	MJESNI ODBORI	NASELJE
DUGA RESA	MO Sveti Antun	<i>Belajska Vinica</i>
	MO Vidanka	<i>Belavići</i>
	MO Mrežnica	<i>Bošt</i>
	MO Trešnjevka	<i>Cerovački Galovići</i>
	MO Stara Sela	<i>Donje Mrzlo Polje</i>
	MO Varoš	<i>Donji Zvečaj</i>
	MO Gornje Mrzlo Polje	<i>Dvorjanci</i>
	MO Donje Mrzlo Polje	<i>Gorica</i>
	MO Belajska Vinica	<i>Gornje Mrzlo Polje</i>
	MO Pećurkovo Brdo	<i>Grganjica</i>
	MO Sveti Petar	<i>Grščaki</i>
	MO Belavići	<i>Kozalj Vrh</i>
	MO Dvorjanci	<i>Lišnica</i>
	MO Zvečaj	<i>Mihalić Selo</i>
	MO Petrakovo Brdo	<i>Mrežničke Poljice</i>
	MO Lišnica	<i>Mrežnički Brig</i>
		<i>Mrežnički Novaki</i>
		<i>Mrežnički Galovići</i>
		<i>Mrežnički Varoš</i>
		<i>Mrežničko Dvorište</i>
		<i>Novo Brdo Mrežničko</i>
		<i>Pećurkovo Brdo</i>
		<i>Petrakovo Brdo</i>
		<i>Sveti Petar Mrežnički</i>
		<i>Šeketino Brdo</i>
		<i>Venac Mrežnički</i>
		<i>Zvečaj</i>

Izvor: www.dugaresa.hr, 26.10.2007. godine

Temeljem članka 17. Statuta Grada Duga Resa , Grad Duga Resa je samostalan u odlučivanju u poslovima iz svog samoupravnog djelokruga, te **obavlja poslove lokalnog značaja** kojima se neposredno ostvaruju potrebe građana, a koji nisu Ustavom ili zakonom dodijeljeni državnim tijelima, i to osobito poslove koji se odnose na:

1. uređenje naselja i stanovanje;
2. prostorno i urbanističko planiranje;
3. komunalne djelatnosti;
4. brigu o djeci;
5. socijalnu skrb;
6. primarnu zdravstvenu zaštitu;
7. odgoj i osnovno obrazovanje;
8. kulturu, tjelesnu kulturu i šport;
9. zaštitu potrošača;
10. zaštitu i unapređenje prirodnog okoliša te
11. protupožarnu i civilnu zaštitu.

Gradsko vijeće može tražiti od županijske skupštine Karlovačke županije, da Gradu Duga Resa uz suglasnost središnjeg tijela državne uprave nadležnog za poslove lokalne i područne (regionalne) samouprave, povjeri obavljanje određenih poslova koji se odnose na školstvo, zdravstvo, prostorno i urbanističko planiranje, gospodarski razvoj i promet i prometnu infrastrukturu ako dokaže da ima financijske resurse za njihovo obavljanje. Isto tako, odlukom Gradskog vijeća, neki od gore navedenih poslova mogu se delegirati na županiju odnosno mjesnu upravu.

Grad Duga Resa u okviru samoupravnog djelokruga:

1. Raspolaže, upravlja i koristi **imovinu** u vlasništvu Grada;
2. Promiče **društveni i gospodarski napredak** radi vrednovanja lokalnih posebnosti i poštivanja prirodnih i prostornih mogućnosti;
3. Vodi brigu o potrebama i interesima stanovnika **u oblasti predškolskog uzrasta, odgoja i osnovnog obrazovanja, primarne zdravstvene zaštite, kulture, tjelesne kulture i športa;**
4. Osigurava uvjete za utvrđivanje **politike gospodarenje prostorom i unapređenje i zaštitu prirodnog okoliša;**
5. Obavlja poslove u vezi s **poticanjem poduzetničkih aktivnosti** i korištenja prostora u vlasništvu Grada Duga Resa ;
6. Osigurava uvjete za održivi razvitak **komunalnih djelatnosti;**
7. Vodi brigu o **uređenju naselja, kvaliteti stanovanja i komunalnim objektima;**
8. Organizira obavljanje **komunalnih i drugih djelatnosti;**
9. Osniva pravne osobe radi ostvarivanja gospodarskih, društvenih, komunalnih, socijalnih i drugih interesa i potreba stanovništva;
10. Obavlja **razrez i naplatu prihoda** koji pripadaju Gradu Duga Resa ;
11. Potiče primjenu djelatovnih mjera radi zaštite životnog standarda i zbrinjavanja socijalno ugroženih osoba i obavlja poslove socijalne skrbi;
12. Potiče **aktivnosti udruga građana;**
13. Promiče očuvanje prirodne baštine, povijesnog, kulturnog i graditeljskog nasljeđa;
14. Osigurava uvjete za protupožarnu i civilnu zaštitu;
15. Osigurava uvjete za zaštitu potrošača;
16. Donosi **proračun Grada Duga Resa ;**
17. Obavlja redarstvene poslove radi očuvanja komunalnog reda te
18. Obavlja i uređuje druge poslove koji su u neposrednoj vezi s interesima Grada Duga Resa za njezin gospodarski, društveni i socijalni napredak.

Gradska tijela

Sve ovlasti i obveze koje proizlaze iz samoupravnog djelokruga Grada Duga Resa podijeljene su između Gradskog vijeća, Gradskog poglavarstva i Upravnih tijela Grada Duga Resa .

Gradsko vijeće – predstavničko tijelo

Gradsko vijeće predstavničko je tijelo građana Grada Duga Resa i tijelo lokalne samouprave koje u okviru svojih prava i dužnosti donosi opće i druge akte te obavlja druge poslove u skladu s ustavom, zakonom i statutom. Gradsko vijeće Grada Duga Resa ima 15 članova.

Gradonačelnik – izvršno tijelo

Gradonačelnik Grada Duga Resa predstavlja i zastupa grad i nositelj je izvršne vlasti, te predsjednik Poglavarstva Grada Duga Resa. Gradonačelnik vodi brigu o upravljanju gradskom imovinom i direktni je naredbodavac za izvršenje gradskog proračuna, daje punomoći za zastupanje Grada Duga Resa u pojedinim stvarima, ima pravo predlagati Gradskom vijeću članove Poglavarstva, podnosi Poglavarstvu prijedlog proračuna i odgovoran je za njegovo izvršenje, usmjerava rad upravnih tijela Grada Duga Resa i daje im upute za rad; te obavlja druge poslove koji su mu stavljeni u nadležnost zakonom, drugim propisom, statutom ili drugim općim aktom.

Gradsko poglavarstvo – izvršno tijelo

Poglavarstvo je odgovorno Gradskom vijeću za svoj rad i odluke koje donosi. Poglavarstvo je dužno podnositi Gradskom vijeću polugodišnji i godišnji izvještaj o radu. Poglavarstvo ima 7 članova od kojih su gradonačelnik i njegovi zamjenici po položaju članovi Poglavarstva.

Mjesna samouprava

Na području Grada Duga Resa osnivaju se **mjesni odbori** kao oblik neposrednog sudjelovanja građana u odlučivanju o lokalnim poslovima od neposrednog i svakodnevnog utjecaja na život i rad građana. Tijela mjesnog odbora su vijeće mjesnog odbora i predsjednik vijeća mjesnog odbora.

2.4.4. Aktivno vođenje proračuna Grada Duga Resa**2.4.4.1. Proračun Grada Duga Resa**

Na temelju članka 128, Zakona o proračunu (NN. br. 96/03), članka 35. Zakon izmjenama i dopunama Zakona o lokalnoj upravi i samoupravi (NN. Br. 107/07), te članka 27. Statuta Grada Duga Resa (Glasnik Karlovačke županije), Gradsko vijeće donosi godišnje proračune i/ili rebalanse proračuna.

Godišnjim proračunom **Gradsko vijeće** planira Prihode i rashode Grada. Proračun je akt Grada Duga Resa kojim se procjenjuju njezini prihodi i primici, te utvrđuju njezini rashodi i izdaci za jednu godinu. Proračun donosi Gradsko vijeće prije početka slijedeće kalendarske godine, a ukoliko ne donese, Vijeće mora donijeti Odluku o privremenom financiranju za razdoblje od tri mjeseca. Sve pokretne i nepokretne stvari, te imovinska prava koja pripadaju Gradu čine njegovu imovinu. Za izvršenje godišnjeg proračuna odgovorno je Gradsko poglavarstvo, dok je nalogodavac za izvršenje godišnjeg proračuna u cjelini gradonačelnik. Svrha proračuna je da odredi jasan, logičan plan za alokaciju resursa Grada programima pružanja esencijalnih javnih usluga, kao što su parkovi i rekreacija, javna sigurnost, održavanje i izgradnja ulica i mostova, te druge funkcije koje pružaju potporu sigurnom, zdravom i ugodnom okruženju zajednice. Kada je pravilno izrađen, proračun je sredstvo za službeno dokumentiranje financijskih i programskih smjernica Gradskog vijeća, tijela krajnje odgovornog za dobrobit zajednice. Proračun je višestruko značajan jer predstavlja:

- Financijski plan
- Strateški dokument
- Pravni akt
- Vodič za postupke upravljanja Gradom
- Sredstva komunikacije s ukupnom javnošću koja sudjeluje ili u prihodovnoj ili u rashodovnoj strani proračuna te ostalim interesnim skupinama.

2.4.4.2. Transparentni proračunski proces

Transparentni proračunski proces uključuje širok opseg aktivnosti ili modela koji se koriste u svrhu optimiziranja prikupljanja i korištenja proračunskih sredstava.

Transparentnost proračuna osiguravaju tri glavne aktivnosti, a to su:

1. Proračunska poruka,
2. Javna tribina te
3. Proračun u malom.

U Gradu Duga Resa nije bilo javnih tribina o Proračunu, dok su proračunske poruka i proračun u malom dostupni građanima. Dodatnu transparentnost osigurava javno objavljivanje svih sjednica Gradskog poglavarstva Grada Duga Resa .³³

2.4.5. Financiranje javnih potreba

Prema funkcionalnoj klasifikaciji javnih izdataka općina, gradova i županija, postoji **12 skupina izdataka koji se financiraju iz proračuna lokalnih jedinica**. To su:

1. Opće javne (administrativne) usluge,
2. Javni red i sigurnosni poslovi,
3. Obrazovanje (predškolski odgoj, osnovno i srednje obrazovanje),
4. Zdravstvo,
5. Socijalna sigurnost i skrb,
6. Stambeno-komunalna djelatnost,
7. Rekreacija (šport), kulturna, vjerska i ostale djelatnosti,
8. Poljoprivreda, šumarstvo, lov i ribolov,
9. Rudarstvo, industrija i graditeljstvo,
10. Prijevoz i komunikacije,
11. Drugi ekonomski poslovi i usluge te
12. Izdaci koji nisu svrstani prema glavnim skupinama (kamate, transakcije u vezi s javnim dugom, troškovi izdavanja vrijednosnih papira).

U nastavku će biti prikazani **izdaci Proračuna Grada Duga Resa** 2005. i 2006. **prema Upravnim odjelima** koji postoje u Gradu Duga Resa i to:

- Upravni odjel za gospodarstvo i društvene djelatnosti, financije, pravne i opće poslove;
- Upravni odjel za prostorno uređenje, stambeno komunalno gospodarstvo, zaštitu okoliša i mjesnu samoupravu.

³³ **Izvor:** Iz obrasca "Pitanja za izradu Programa ukupnog razvoja Grada Duga Resa" 04.05.2007. godine

Tablica29: Izdaci Upravnih odjela Grada Duga Resa za 2005. godine

	VRSTA RASHODA I IZDATAKA	Planirano 2005	Ostvareno 2005	Indeks
A	U.O. za gos. i druš. djel. fin.prav. i opće poslove	6.002.262,87	5.718.011,97	95,26%
1	Upravni odjel	529.900,00	449.681,52	84,86%
2	Kultura	929.650,00	770.083,30	82,84%
3	Šport	601.000,00	600.676,07	99,95%
4	Školstvo i predškolski odgoj	2.634.600,00	2.624.567,68	99,62%
5	Zdravstvo	40.000,00	40.000,00	100,00%
6	Socijalna zaštita	370.000,00	350.610,74	94,76%
7	Gospodarstvo	357.500,00	347.636,90	97,24%
8	Udruge građ. i političke stranke	103.082,87	99.549,87	96,57%
9	Referada za financije i javne prihode	456.530,00	435.205,89	95,33%
B	U.O. za prost. Uređ., stamb.kom.gosp. i zašt. oko	6.990.892,13	6.036.976,02	86,35%
1	Upravni odjel	66.700,00	54.576,41	81,82%
2	Opća komunalna potrošnja	5.512.242,13	4.769.508,58	86,53%
3	Stambena djelatnost	587.450,00	582.746,85	99,20%
4	Vatrogastvo i sigurnost	416.000,00	416.000,00	100,00%
5	Prostorno uređenje i zaštita okoliša	408.500,00	214.144,18	52,42%
C	UKUPNO RASHODI I IZDACI	12.993.155,00	11.754.987,99	90,47%
D	Neizvršeni rashodi		1.238.167,01	9,53%

Izvor: Službeni Glasnik Grada Duga Resa br. 02/06, Izvješće o izvršenju gradskog proračuna za 2005.godinu

Iz tablice je vidljivo da je većina planiranih rashoda u 2005. godini u velikom stupnju i ostvarena. Suma neizvršenih rashoda u 2005. godini iznosi **1.238.167,01 Kn** što predstavlja **9,53%** ostvarenog proračuna, dok je **prosječna realizacija** svih stavki ostvarenog u odnosu na planirani proračun 2005. godine **91,49%**.

Tablica 30: Izdaci Upravnih odjela Grada Duga Resa za 2006. godinu

	VRSTA RASHODA I IZDATAKA	Planirano 2006	Ostvareno 2006	Indeks
A	U.O. za gos. i druš. djel. fin.prav. i opće poslove	6.345.876,00	6.131.913,73	96,63%
1	Upravni odjel	735.833,00	625.524,69	85,01%
2	Kultura	782.563,00	791.184,40	101,10%
3	Šport	633.200,00	633.533,34	100,05%
4	Školstvo i predškolski odgoj	2.557.180,00	2.544.239,57	99,49%
5	Zdravstvo	70.000,00	70.000,00	100,00%
6	Socijalna zaštita	405.000,00	375.449,10	92,70%
7	Gospodarstvo	323.000,00	315.321,08	97,62%
8	Udruge građ. i političke stranke	353.000,00	313.546,05	88,82%
9	Referada za financije i javne prihode	486.100,00	466.115,50	95,89%
B	U.O. za prost. Ured., stamb.kom.gosp. i zašt. Oko	7.110.789,00	6.155.069,49	86,56%
1	Upravni odjel	82.815,00	71.886,40	86,80%
2	Opća komunalna potrošnja	5.567.374,00	4.697.523,76	84,38%
3	Stambena djelatnost	615.000,00	604.061,49	98,22%
4	Vatrogastvo i sigurnost	337.600,00	327.560,00	97,03%
5	Prostorno uređenje i zaštita okoliša	508.000,00	454.037,84	89,38%
C	UKUPNO RASHODI I IZDACI	13.456.665,00	12.286.983,22	91,31%
D	Neizvršeni rashodi		1.169.681,78	8,69%

Izvor: Službeni Glasnik Grada Duga Resa br. 02/07, Izvješće o izvršenju gradskog proračuna za 2006.godinu

Kretanje planiranih i ostvarenih rashoda u 2006. godini pokazuje nešto veći stupanj ostvarenosti rashoda. Suma neizvršenih rashoda u 2006. godini iznosi **1.169.681,78 Kn** što predstavlja **8,69%** ostvarenog proračuna, dok je **prosječna realizacija** svih stavki ostvarenog u odnosu na planirani proračun 2006. godine **94,04 %**.

Obzirom da Posebni dio Proračuna (Plan za 2007. godinu) u prikazu strukture rashoda varira u odnosu na prethodne godine te da, uz izmjene postojećih, sadrži novi Upravni odjel, u nastavku će biti prikazani **izdaci Proračuna Grada Duga Resa** Plan za 2007. godinu **prema sljedećim Upravnim odjelima** i to:

- Upravni odjel za gospodarstvo, društvene djelatnosti, stambene, pravne i opće poslove te mjesnu samoupravu upravu;
- Upravni odjel za prostorno planiranje, komunalno gospodarstvo, zaštitu okoliša i imovinu te
- Upravni odjel za proračun, financije, javne prihode i gradsku riznicu.

Tablica 31: Planirani izdaci Upravnih odjela Grada Duga Resa za 2007. godinu

	VRSTA RASHODA I IZDATAKA	Planirano 2007	Strukturalni indeks
A	U.O. za gos. i druš. djel. stamb.prav. i opće posl.	8.604.531,00	44,91%
1	Služba za opće i zajedničke poslove	650.100,00	3,39%
2	Gospodarstvo	330.000,00	1,72%
3	Društvena djelatnost	5.929.431,00	30,95%
4	Stambena djelatnost	1.695.000,00	8,85%
B	U.O. za prost. plan., stamb.kom.gosp. i zašt. oko	10.065.396,00	52,53%
1	Upravni odjel	66.769,00	0,35%
2	Komunalno gospodarstvo	8.299.700,00	43,32%
3	Prostorno planiranje	1.270.900,00	6,63%
4	Zaštita okoliša	20.000,00	0,10%
5	Upravljanje imovinom Grada	30.000,00	0,16%
6	Vatrogastvo i sigurnost	378.000,00	1,97%
D	U.o. za pror., fin., jav. prih., i gradsku riznicu	491.000,00	2,56%
1	Rashodi poslovanja	291.000,00	1,52%
2	Izdaci za fin. im. i otplate zajmova	200.000,00	1,04%
C	UKUPNO RASHODI I IZDACI	19.160.927,00	100,00%

Izvor: Službeni Glasnik Grada Duga Resa br. 02/07, Proračun Grada Duga Resa za 2007.godinu

Kretanje planiranih stavki rashoda 2007. prema Upravnim odjelima variranje udjela pojedinih stavki rashoda u ukupnim rashodima. Komunalno opremanje uočeno je kao prioritet i uvjet za budući svekoliki razvoj grada, dok je društvena komponenta proračuna druga najveća stavka u rashodima po Upravnim odjelima. Prosječno sudjelovanje stavki Odjela u ukupnim rashodima iznosi malih 8,33% što ukazuje na ciljani razvoj.

2.4.5.1. Projekcija proračuna Grada Duga Resa 2007.-2009. godine

Na bazi kretanja prethodnih proračuna te uzimajući u obzir sve efekte kao moguće utjecaje na buduće stavke proračuna, u nastavku su projicirani prihodi i rashodi proračuna Grada Duga Resa za razdoblje od 2007-2009. godine.

Tablica 32: Projekcija proračuna Grada Duga Resa za razdoblje 2007.-2009. godine

RAČUN PRIHODA I RASHODA	Plan 2007.	Plan 2008.	Plan 2009.
Prihodi poslovanja	21.542.000,00	22.926.600,00	24.360.300,00
Prihodi od prodaje nefinancijske imovine	680.000,00	680.000,00	700.000,00
Rashodi poslovanja	16.322.700,00	16.724.300,00	17.596.300,00
Rashodi za nabavu nefinancijske imovine	5.699.300,00	6.662.300,00	7.264.000,00
Ukupan manjak prihoda	0,00		
Ukupan višak prihoda	200.000,00	220.000,00	200.000,00
RAČUN ZADUŽIVANJA / FINANCIRANJA			
Primici od financijske imovine i zaduživanja	0,00	0,00	0,00
Izdaci za finan. imovinu i otplate zajmova	200.000,00	200.000,00	200.000,00
Manjak prim. od fin. imovine i obv.	200.000,00	200.000,00	200.000,00
Višak prim. od fin. imovine i obv.	0,00	1,00	2,00
UKUPNO PRIHODI I PRIMICI 1+2+6	22.222.000,00	23.606.600,00	25.060.300,00
UKUPNO RASHODI I IZDACI 3+4+7	22.222.000,00	23.586.600,00	25.060.300,00
VIŠAK PRIHODA I PRIMITAKA	0,00	20.000,00	0,00
MANJAK PRIHODA I PRIMITAKA	0,00	0,00	0,00
VIŠAK - PRENESENI	0,00	0,00	0,00
MANJAK - PRENESENI	0,00	0,00	0,00
VIŠAK PRIH. I PRIM. ZA SLJ. RAZD. (H-G)	/	/	/

Izvor: Službeni Glasnik Grada Duga Resa br. 02/07, Proračun Grada Duga Resa za 2007.godinu

Izračunom podataka iz gornje tablice dolazimo do linearnog rasta prihoda u 2008. i 2009. godini tj. prosječne godišnje stope rasta od 6,34 %. Dodatnim izračunom ukupnih prihoda i primitaka te ukupnih rashoda i izdataka dobivena je jednaka prosječna godišnja stopa rasta u promatranom periodu od 6,19 %.

Plan kapitalnih ulaganja Grada Duga Resa za razdoblje od 2007. do 2009. godine temeljem članka 14. Zakona o javnoj nabavi (NN. br.110/07) i članka 38. Statuta Grada Duga Resa, a u sklopu Proračuna Grada Duga Resa, donesen je **Plan kapitalnih ulaganja za razdoblje od 2007. do 2009. godine** prikazan u narednoj tablici.

Tablica 33: Plan kapitalnih ulaganja Grada Duga Resa za razdoblje 2007.- 2009. godine

PREDMET KAPITALNOG ULAGANJA	2007.g.	2008.g.	2009.g.
Asfaltiranje lokalnih cesta	500.000,00	800.000,00	900.000,00
Kanalizacija	500.000,00	0,00	0,00
Groblje	200.000,00	549.400,00	200.000,00
Javna rasvjeta	70.000,00	100.000,00	100.000,00
Javne površine	200.000,00	1.200.000,00	1.100.000,00
Zgrada pos-komunalno opremanje	625.400,00	0,00	0,00
Građevinsko zemljište za sportsku dvoranu	400.000,00	230.000,00	100.000,00
Uređenje i inv.održavanje građ.objekata u vlasništvu Grada	867.000,00	245.000,00	145.000,00
Projektna dokumentacija uređenja zaštite prostora	1.230.900,00	2.000.000,00	1.054.000,00
Opremanje Gradske uprave	150.000,00	30.000,00	40.000,00
Kapitalne donacije za opremu	50.000,00	50.000,00	50.000,00
Kapitalne donacije za gradnju i obnovu građ. objekata	4.289.300,00	4.400.000,00	4.500.000,00
Poslovne zone	0,00	200.000,00	0,00
Gradski stadion	0,00	1.182.900,00	3.500.000,00
SVEUKUPNO	9.082.600,00	10.987.300,00	11.689.000,00

Izvor: Službeni Glasnik Grada Duga Resa br. 02/2007

Za potrebe analize radi jednostavnijeg prikaza koristile su se isključivo informacije o predmetima nabave velike vrijednosti u promatranom periodu, tj. direktni programi i pod programi u sklopu Plana.

S obzirom na sveukupni iznos kapitalnih investicija, 2008. godina u odnosu na 2007. bilježi rast od 20,97 %. Analogno kretanju prethodnih godina, 2009. u odnosu na 2008. godinu i dalje bilježi rast ali u manjem postotku (6,39% viši iznos 2009. u odnosu na 2008. godinu). Izračun baziran na podacima iz prethodne tablice pokazuje da u sveukupnom iznosu u trogodišnjem razdoblju, kapitalne donacije za gradnju i obnovu građevinskih objekata prosječno sudjeluju s 41,92%. Ova činjenica upućuje na vrlo veliku usmjerenost budućih proračunskih razdoblja na spomenuta kapitalna ulaganja, pa je potrebno da njihov ukupni efekt na podizanje kvalitete života građana u svim segmentima bude razmjernan uloženom financijskom iznosu.

2.4.6. Prihodi proračuna Grada Duga Resa

Grad ostvaruje prihode kojima u okviru svog samoupravnog djelokruga slobodno raspolaže. Prihodi Grada moraju biti razmjerni s poslovima koje obavljaju njegova tijela u skladu sa zakonom.

Prihodi Grada su:

- gradski porezi, prirez, naknade, doprinosi i pristojbe,
- prihodi od stvari u vlasništvu i imovinskih prava Grada,
- prihodi od trgovačkih društava i drugih pravnih osoba u vlasništvu Grada, odnosno u kojima ima udjele ili dionice,
- prihodi od naknada za koncesije koje daje Gradsko vijeće,
- novčane kazne i oduzeta imovinska korist za prekršaje koje propiše Gradsko vijeće u skladu sa zakonom,
- udio u zajedničkim porezima s Republikom Hrvatskom,
- sredstva pomoći i dotacija Republike Hrvatske predviđena državnim proračunom i

- drugi prihodi određeni zakonom.

U sljedećoj tablici su prikazani ukupni prihodi i rashodi proračuna Grada Duga Resa za razdoblje 2002. do 2005. godine.

Tablica 34: Proračun Grada Duga Resa za razdoblje 2002. - 2005. godine

RAČUN PRIHODA I RASHODA	Ostvarenje 2002.	Ostvarenje 2003.	Ostvarenje 2004.	Ostvarenje 2005.
Prihodi poslovanja	11.123.609,00	14.993.818,00	12.947.394,00	11.969.552,00
Prihodi od prodaje nefinancijske imovine	570.063,00	489.502,00	666.516,00	770.349,00
Rashodi poslovanja	8.632.471,00	9.558.127,00	9.325.305,00	11.930.535,00
Rashodi za nabavu nefinancijske imovine	847.764,00	5.080.371,00	2.485.184,00	12.662.454,03
Ukupan manjak/višak prihoda	2.213.437,00	844.822,00	1.803.421,00	-11.853.088,03
RAČUN ZADUŽIVANJA / FINANCIRANJA				
Primici od financijske imovine i zaduživanja	418.564,00	243.368,00	112.339,00	740.663,00
Izdaci za finan. imovinu i otplate zajmova	639.024,00	3.427.000,00	247.580,00	325.000,00
Manjak/višak prim. od fin. imovine i obv.	-220.460,00	-3.183.632,00	-135.241,00	415.663,00
UKUPNO PRIHODI I PRIMICI 1+2+6	12.112.236,00	15.726.688,00	13.726.249,00	13.480.564,00
UKUPNO RASHODI I IZDACI 3+4+7	10.119.259,00	18.065.498,00	12.058.069,00	24.917.989,03
VIŠAK PRIHODA I PRIMITAKA	1.992.977,00	0,00	1.668.180,00	0,00
MANJAK PRIHODA I PRIMITAKA	0,00	2.338.810,00	0,00	11.437.425,03
VIŠAK - PRENESENI	462.367,00	2.683.909,00	3.258.536,00	5.031.728,00
MANJAK - PRENESENI	0,00	0,00	0,00	0,00
VIŠAK PRIH. I PRIM. ZA SLJ. RAZD. (H-G)	462.367,00	345.099,00	3.258.536,00	-6.405.697,03

Izvor: Ministarstvo financija RH, Državna riznica, Sektor za pripremu proračuna/ Odjel za financiranje jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave 2007. godina

Iz prethodne tablice je vidljivo da su prihodi i primici proračuna Grada Duga Resa 2003. u odnosu na 2002. godinu veći za cca 30% , dok u 2004. godini padaju za 13 % u odnosu na 2003. U 2005. godini prihodi i primici stagniraju.

Rashodi i izdaci bilježe izrazito uzlazni trend 2003. godine kad su 78,85 % veći u odnosu na 2002. godinu, dok u 2004. godini bilježe pad za 33% u odnosu na 2003. godinu. U 2005. godini zabilježen je više nego dvostruki rast rashoda i izdataka (206,64 % u odnosu na 2004. godinu) uzrokovan prvenstveno iznimnim povećanjem Rashoda za nabavu nefinancijske imovine.

Najveći manjak prihoda i primitaka u iznosu od **11.437.425,03** Kn zabilježen na kraju 2005. godine kao posljedica velikog povećanja rashoda i izdatka u spomenutoj godini ali i akumuliranih viškova iz prethodnih godina.

U narednoj tablici promotrit će se Račun prihoda i rashoda te Račun financiranja Grada Duga Resa 2006. i Plan za 2007. godinu.

Tablica 35: Proračun Grada Duga Resa za razdoblje 2006. i Plan za 2007. godinu

RAČUN PRIHODA I RASHODA	Ostvarenje 2006.	Plan 2007.
Prihodi poslovanja	14.612.467,65	21.542.000,00
Prihodi od prodaje nefinancijske imovine	1.141.448,53	680.000,00
Rashodi poslovanja	12.358.560,42	16.322.700,00
Rashodi za nabavu nefinancijske imovine	2.642.563,29	5.699.300,00
Ukupan manjak prihoda	0,00	0,00
Ukupan višak prihoda	752.792,47	200.000,00
RAČUN ZADUŽIVANJA / FINANCIRANJA		
Primici od financijske imovine i zaduživanja	0,00	0,00
Izdaci za finan. imovinu i otplate zajmova	200.000,00	200.000,00
Manjak prim. od fin. imovine i obv.	200.000,00	200.000,00
Višak prim. od fin. imovine i obv.	0,00	0,00
UKUPNO PRIHODI I PRIMICI 1+2+6	15.753.916,18	22.222.000,00
UKUPNO RASHODI I IZDACI 3+4+7	15.201.123,71	22.222.000,00
VIŠAK PRIHODA I PRIMITAKA	552.792,47	0,00
MANJAK PRIHODA I PRIMITAKA	0,00	0,00
VIŠAK - PRENESENI	467.008,33	0,00
MANJAK - PRENESENI	0,00	0,00
VIŠAK PRIH. I PRIM. ZA SLJ. RAZD(H-G)	1.019.800,80	/

Izvor: Službeni Glasnik Grada Duga Resa br. 02/07, Proračun Grada Duga Resa za 2007.godinu iz prethodne tablice Godišnjeg obračuna Proračuna Grada Duga Resa može se zaključiti:

- Obzirom na ostvareni Proračun 2006. godine, Plan za 2007. godinu predviđao je povećanje prihoda, kao glavne stavke proračuna (za **47,42%** u odnosu na 2006. godinu)
- Suprotno tome planirano je smanjenje prihoda od prodaje nefinancijske imovine (59,57% od ostvarenog 2006. godine)
- Za razliku od prihoda, u Planu proračuna za 2007. godinu predviđen je porast rashoda od 32,08 % u odnosu na 2006. godinu.
- Balansiranje Plana proračuna 2007. godine postignuto je povećanjem rashoda za nabavu nefinancijske imovine za 115,67% od ostvarenog 2006. godine.

Zaduživanje lokalne uprave i samouprave

Financiranje Grada Duga Resa definirano je Zakonom o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi i njegovim naknadnim izmjenama i dopunama.

Na temelju Zakona o proračunu (NN., br. 96/03), Ministar financija je donio Pravilnik o postupku zaduživanja jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave i davanju jamstva jedinica područne (regionalne) samouprave:

- Jedinica lokalne samouprave se može zadužiti ako ispunjava uvjete iz odredbi Zakona o proračunu i Zakona o izvršavanju Državnog proračuna RH koje se odnose na zaduživanje i davanje jamstva u godini u kojoj se traži suglasnost za zaduživanje.
- Jedinica lokalne samouprave ne može se zadužiti za izvanproračunske korisnike i/ili trgovačka društva osnovana u skladu sa Zakonom o komunalnom gospodarstvu.

- Jedinica lokalne samouprave može dati jamstvo za investiciju koja se financira i ona mora biti planirana u proračunu za proračunsku godinu za koju se traži suglasnost za zaduživanje, te utvrđena u odluci o izvršavanju proračuna.
- Prije podnošenja zahtjeva za izdavanje suglasnosti za zaduživanje jedinica lokalne samouprave za nabavu financijskog kredita provodi postupak javne nabave u skladu sa Zakonom o javnoj nabavi.

2.4.7. Kreiranje interesnih partnerstava

2.4.7.1. Sudjelovanje građana

Neposredno sudjelovanje građana u odlučivanju je propisano prethodno spomenutim Statutom Grada Duga Resa .

Građani mogu neposredno sudjelovati u odlučivanju o lokalnim poslovima putem lokalnog referenduma, mjesnog odbora građana i davanjem prijedloga u skladu sa zakonom i statutom grada.

Lokalni referendum može se raspisivati radi odlučivanja o prijedlogu za promjenu Statuta, o prijedlogu općeg akta ili drugog pitanja lokalnog značenja iz lokalnog djelokruga Gradskog vijeća, kao i drugim pitanjima određenim zakonom. Lokalni referendum na temelju odredaba zakona i statuta raspisuje Gradsko vijeće.

Građani i pravne osobe imaju pravo, na način određen zakonom, podnositi predstavke i pritužbe na rad tijela Grada Duga Resa ako se obraćaju tim tijelima radi ostvarivanja svojih prava i interesa ili izvršavanja građanskih dužnosti.

Osim osobnih kontakata razina informiranje građana je povećana kroz izdavanje sljedećih publikacija;

- službeni glasnik
- dnevni tisak (Večernji list, Jutarnji list, Novi list)
- radio Mrežnica
- „Karlovački tjednik“
- 4 rijeke (lokalna TV postaja)

Dodatnu mogućnost informiranja šire javnosti pruža i Internet stranica Grada Duga Resa , koja ujedno predstavlja i prvu razinu informiranja potencijalnih posjetitelja o znamenitostima Duge Rese.

2.4.7.2. Javno-privatno partnerstvo

Javno-privatno partnerstvo podrazumijeva suradnju Grada s partnerom iz privatnog sektora u realizaciji specifičnih projekata. Javno-privatna partnerstva mogu imati oblik ugovora o upravljanju, zakupu, koncesiji, konceptu "izgradnja-vođenje-prijenos", izravnoj privatizaciji ili složenijim poslovima, na primjer onima koji uključuju prodaju i nakon toga ponovno davanje u zakup istih prostora.

U Gradu Duga Resa do sada nije bilo projekata koji su realizirani putem javno – privatnog partnerstva.

2.4.8. SWOT analiza institucija

Snage	Slabosti
<ul style="list-style-type: none"> • Zadovoljavajuća pismena komunikacija s građanima (putem izdavanja navedenih publikacija, objavljuju se sjeđnice Poglavarstva) • Web stranica grada stavljena u funkciju (prva razina komunikacije Grada sa širom javnošću realizirana preko Web stranice) • Kvalitetna opremljenost informatičkom opremom 	<ul style="list-style-type: none"> • Nedovoljna informatizacija gradske uprave (nepostojanje programskog rješenja za upravljanje svim resursima jedinice lokalne samouprave) • Nedovoljno zaposlenih u gradskoj upravi prema sistematizaciji što onemogućuje rad potrebnih službi za funkcioniranje uprave grada Duge Rese - Ispostava FINA-e nije adekvatno smještena (nema pristupa za invalide, noćni trezor) • Otežano rješavanje pitanja uknjižbe zemljišta i ostalih imovinsko-pravnih odnosa (Ne postoji Općinski sud pa je pretpostavka postojanje neriješenih imovinsko-pravnih odnosa) • HZMO neadekvatno opremljen i smješten • HZSO neadekvatno smješten (loš prostor sprječava dobro funkcioniranje socijalnog osiguranja) • Ne postoje projekti realizirani po modelu JPP-a (Grad Duga resa nema iskustva u takvim projektima) • HZZO neadekvatno opremljen (obzirom na potrebe građana HZZO ne zadovoljava sve kriterije) • Nedostatna komunikacija s institucijama na županijskoj i državnoj razini • Web stranica grada ne ažurira se kontinuirano • Institucije nisu prilagođene osobama s invaliditetom (osim bolnice, pošte i škole I.G. Kovačić) • Predug proces izdavanja dozvola • Nemogućnost privlačenja kvalitetnog i kvalificiranog kadra u

Prilike	građevinarstvu, geodeziji (specijalizirani stručnjaci) Prijetnje
<ul style="list-style-type: none"> <li data-bbox="289 325 800 535">• Alternativno financiranje budućih projekata (u obzir treba uzeti JPP, model „javno – privatnog partnerstva“ kao poluge za bržu realizaciju specifičnih projekata) <li data-bbox="289 546 800 745">• Apliciranje dodatnih projekata za sredstava iz Europske unije (pristup apliciranju uz poštivanje planova višeg ranga te povećavanje šansi za dobivanje bespovratnih sredstava) <li data-bbox="289 766 800 861">• Povećanje proračunskih prihoda grada kroz novi zakon o decentralizaciji <li data-bbox="289 882 800 997">• Stupanjem na snagu zakona o decentralizaciji proračunskih prihoda povećava se investicijska moć jedinica lokalne samouprave 	<ul style="list-style-type: none"> <li data-bbox="867 325 1344 703">• Vrlo velika usmjerenost budućih proračunskih razdoblja na kapitalne donacije za gradnju i obnovu građevinskih objekata (u sveukupnom iznosu u trogodišnjem razdoblju, kapitalne donacije za gradnju i obnovu građevinskih objekata prosječno sudjeluju s 41,92% pa su lako moguća odstupanja koja će dovesti ili do prevelikog nedostatka ili viška proračunskih sredstava)

2.5. Prostorno uređenje

2.5.1. Uvod

Uz informacije dobivene od strane nadležnih odjela u strukturi gradske uprave, u strukturnoj analizi prostornog uređenja Grada Duga Resa , korišteni su i podaci iz **usvojenog Prostornog plana uređenja Grada Duga Resa** . Korištenje Prostornog plana Grada u ovoj analizi osigurava usklađenost s osnovnim konceptom upravljanja prostorom u Gradu Duga Resa i temelj za daljnje korake u izradi Programa ukupnog razvoja Grada Duga Resa .

Bliska suradnja s nadležnim tijelima pri razradi radne verzije Programa ukupnog razvoja osigurava ažuriranost prezentiranih podataka i smanjuje mogućnost pogrešno interpretiranih informacija.

Prostorni plan

Prostorni plan uređenja Grada predstavlja temeljni planski, a zakonom i **obvezatni dokument** prostornog uređenja Grada Duga Resa . Prostorni plan grada utvrđuje uvjete za uređenje gradskog područja, određuje svrhovito korištenje, namjenu, oblikovanje, obnovu i sanaciju građevinskog i drugog zemljišta, zaštitu okoliša te zaštitu spomenika kulture i osobito vrijednih dijelova prirode u gradu. Prostorni plan sadrži osnove razvitka u prostoru, ciljeve prostornog uređenja, namjenu prostora, mjerila, smjernice, mjere i uvjete za korištenje, zaštitu i uređivanje prostora, te druge elemente od važnosti za područje Grada.

Na temelju članka 24. Zakona o prostornom uređenju i gradnji (NN. br. 76/07), a po prikupljanju propisanih suglasnosti i mišljenja, na prijedlog Poglavarstva Grada Duga Resa a uz prethodnu suglasnost svih relevantnih državnih institucija, Gradsko vijeće Grada Duga Resa na sjednici održanoj dana 18. studenog 2005. godine usvojilo je **Prostorni plan uređenja Grada Duga Resa** .

Prostornim planom uređenja Grada dana je ocjena stanja i definirani su ciljevi prostornog uređenja kroz značaj i posebnosti prostora, mogućnosti i ograničenja razvoja prostorno-gospodarske strukture Grada i njegovih dijelova, temeljem kojih je utvrđena koncepcija budućeg prostornog uređenja.

2.5.2. Postupak prostornog uređenja

Postupak prostornog planiranja utvrđen je Zakonom o prostornom uređenju i gradnji (NN. br. 76/07.).

Isto tako, zakonom je propisano poštivanje plana višeg ranga pri izradi određenog planskog dokumenta, što u praksi znači da se smjernice prostornog uređenja Grada Duga Resa moraju preklapati s onima Karlovačke županije, kao veće ustrojstvene cjeline.

Postupak javnog planiranja ne uključuje samo „struku“, tj. ljude sa specifičnim znanjima i iskustvima određenom području, nego i širu javnost. Sukladno tome, zakonodavac je velik značaj dao **javnoj raspravi** koja bi trebala iznjedrati dodatne prijedloge i inicijative, koje često znaju unaprijediti funkcionalnost samog Prostornog plana. Način i postupak provođenja javne rasprave propisan je Uredbom o javnoj raspravi u postupku donošenja prostornih planova (N.N. br. 101/98.). Po usvajanju plan se objavljuje u Službenim vijestima i stupa na snagu s utvrđenim datumom.

Grad Duga Resa proveo je javnu raspravu, nakon koje je istu široj javnosti obznanio preko niza medija (Javni poziv u dnevnom tisku, Radio, oglasna ploča u gradu i po mjesnim odborima).

Sredstva za izradu dokumenata prostornog uređenja osiguravaju se u proračunu Grada. Postupak izmjene i dopune prostornog plana, kao i postupak stavljanja van snage postojećih prostornih planova također je propisan Zakonom o prostornom uređenju i u osnovi je isti kao i postupak za donošenje novog plana. Unutar definiranih okvira koje definira prostorni plan uređenja izrađuju se generalni urbanistički planovi i urbanistički planovi uređenja. Obvezu izrade urbanističkog plana daje Prostorni plan Karlovačke županije, a definiranje granica područja za koje se izrađuju navedeni planovi trebaju biti definirani u Prostornom planu uređenja Grada Duga Resa.

2.5.3. Postupak provedbe prostornih planova

Osnovni dokumenti prostornog uređenja su:

1. Strategija prostornog uređenja Republike Hrvatske,
2. Program prostornog uređenja Republike Hrvatske,
3. Prostorni plan područja posebnih obilježja,
4. Prostorni planovi nacionalnih parkova i parkova prirode,
5. Prostorni plan županije i Prostorni plan Grada Zagreba,
6. Prostorni planovi uređenja velikog grada, grada ili općina,
7. Odluka o građevinskom području,
8. Urbanistički plan uređenja i
9. Detaljni plan uređenja.

Prostorni plan županije

Prostorni plan županije razrađuje načela prostornog uređenja i smjernice Strategije prostornog uređenja Republike Hrvatske, te na temelju udjela u širim prostornim sustavima i značajkama obuhvaćenog područja određuje ciljeve i koncepciju prostornog razvoja, planiranu prostornu strukturu, organizaciju iskorištenje prostora županije.

Prostorni plan uređenja grada

Prostorni plan uređenja grada sadrži i razrađuje koncepciju uređenja prostora i odredbe prostornog plana županije razgraničenjem prostora prema namjeni i drugim obilježjima, te pobližim određenjem drugih elemenata određenih tim planom.

Urbanistički plan uređenja

Urbanistički plan uređenja detaljnije određuje prostorni razvoj naselja ili dijela naselja s osnovom prostornih i funkcionalnih rješenja, uvjeta i oblikovanja pojedinih prostornih cjelina naselja. Urbanistički plan uređenja donosi se obvezno za neizgrađene dijelove građevinskog područja naselja i neizgrađena izdvojena građevinska područja izvan naselja te za dijelove tih područja planiranih za urbanu obnovu.

Detaljni plan uređenja

Detaljni plan uređenja detaljno razrađuje odredbe plana višeg reda, te u svrhu svoje provedbe sadrži lokacijske uvjete za sve zahvate u prostoru, te druge uvjete i mjere od važnosti za realizaciju planiranog uređenja prostora te zaštitu okoliša, prirode, krajobraza, kulturnih dobara i drugih vrijednosti prostora.

Prostorni plan Grada Duga Resa

Prostorni plan Grada Duga Resa operativno provodi Županijski ured državne uprave za prostorno uređenje, zaštitu okoliša, graditeljstvo i imovinsko-pravne poslove u Karlovcu, koji zaprima zahtjeve za izdavanje i izdaje lokacijske i građevinske dozvole u skladu s utvrđenim planom.

Lokacijska dozvola je dokument koji se izdaje na temelju dokumenta prostornog uređenja te posebnih zakona i propisa donesenih na temelju tih zakona, a određuje uvjete prema kojima će se provesti zahvat u prostoru – pod kojim se mora izraditi tehnička dokumentacija, odnosno prema kojoj će se graditi. Postupke izdavanja lokacijske dozvole uređuje Zakon o prostornom uređenju (NN.br. 76/07), sukladno kojemu se lokacijska dozvola izdaje za:

- sve građevine čija je građevinska (bruto) površina veća od 400 m,
- zgrade za obavljanje isključivo poljoprivrednih djelatnosti čija je građevinska (bruto) površina veća od 600 m.

Građevna dozvola je dokument na temelju kojega se može započeti gradnja građevine. Njima se utvrđuje da je glavni, odnosno idejni projekt izrađen u skladu s propisima i utvrđenim uvjetima koje mora ispunjavati građevina na određenoj lokaciji te da su ispunjeni svi potrebni preduvjeti za gradnju. Postupke izdavanja građevne dozvole uređuje Zakon o gradnji (NN. br. 76/07).

Parcelacija građevinskog zemljišta u svrhu osnivanja građevinske čestice provodi se u skladu s lokacijskom dozvolom ili Detaljnim planom uređenja ako se na čestici predviđaju zahvati u prostoru.

2.5.4. Upravljanje korištenjem zemljišta

Obzirom da je Prostorni plan (bivše) općine Duga Resa izrađen još 1984. godine³⁴ i pokriva većinu područja današnjeg Grada Duga Resa, upravljanje prostorom na ovim područjima u nekoj mjeri je bilo već određeno.

Građevinska područja naselja predstavljaju direktni odraz dosadašnjeg razvitka, te osiguranja novih površina za buduće potrebe proširenja naselja i gospodarstva.

Građevinska područja su u okviru prostornog plana utvrđena kao prostori za razvoj i uređenje površina naselja, te prostori za razvoj i uređenje područja izdvojene namjene izvan naselja.

PPUG-om Duge Rese određene su sljedeće namjene za razvoj i uređenje prostora na području Grada Duga Resa :

A. Površine za razvoj i uređenje naselja

GP - izgrađeni i neizgrađeni dio građevinskog područja naselja

B. Izgrađene strukture izvan građevinskog područja naselja

E - gospodarska namjena - iskorištavanje mineralnih sirovina,

K - gospodarska namjena - poslovna ,

T - gospodarska namjena - ugostiteljsko turistička ,

R - športsko - rekreacijska namjena ,

IS - površine infrastrukturnih sustava te

G - groblja .

C. Površine za razvoj i uređenje prostora izvan naselja

P - poljoprivredno tlo isključivo osnovne namjene ,

Š - šumske površine isključivo osnovne namjene ,

PŠ - ostalo poljoprivredno tlo, šume i šumsko zemljište te

V - vodne površine.

³⁴ Prostorni plan općine Duga Resa (SN 08/85), izrađivač: Urbanistički institut Hrvatske, Zagreb, 1984. godine

Gospodarske djelatnosti

Sukladno Članku 85. Odredbi za provođenje PPUG-Prostornog plana uređenja Grada Duga Resa , pod gospodarskim djelatnostima podrazumijevaju se;

- poslovne građevine i proizvodni pogoni industrijske namjene (proizvodni pogoni),
- građevine proizvodne zanatske namjene (malo i srednje poduzetništvo),
- skladišta i servisi, te građevine komunalno - servisne namjene (skladišta i servisi),
- turističko - ugostiteljske, te
- ostale slične djelatnosti koje svojim postojanjem i radom ne otežavaju i ne ugrožavaju ostale funkcije i okoliš u naselju.

Područje proizvodne namjene

Na površinama **gospodarsko – proizvodne namjene** smještaju se sadržaji s izrazito proizvodnim namjenama, te manjim proizvodnim djelatnostima (kao npr. malo i srednje obrtništvo, manji skladišni prostori).

PPUG-om Duge Rese se u izdvojenim građevinskim područjima izvan naselja određuju slijedeće gospodarske zone proizvodne namjene:

- gospodarska zona za iskorištavanje mineralnih sirovina - eksploatacijsko polje tehničkog građevnog kamena "Zvečaj", površina 15,0 ha
- gospodarska zona pamučne industrije , površina 10,0 ha.

Nakon potpune eksploatacije i sanacije sadašnjeg eksploatacijskog polja tehničkog građevnog materijala-kamena, gore spomenuta proizvodna zona „Zvečaj“ doživjet će prenamjenu u poslovnu.

Područje poslovne namjene

Na površinama **gospodarsko – poslovne namjene** smještaju se sadržaji s poslovnim namjenama (kao npr. trgovački, uslužni i komunalno servisni sadržaji) te manjim proizvodnim djelatnostima (kao npr. malo i srednje obrtništvo, manji skladišni prostori).

PPUG-om Duge Rese se u izdvojenim građevinskim područjima izvan naselja određuju slijedeće gospodarske zone poslovne namjene:

- gospodarska zona poslovne namjene Donje Mrzlo Polje Mrežničko, površine 6,3 ha;
- gospodarska zona poslovne namjene Gornje Mrzlo Polje Mrežničko, površine 3,6 ha;
- gospodarska zona poslovne namjene Šeketino Brdo, površine cca 3,5 ha;
- gospodarska zona poslovne namjene Vinica, površine cca 1,7 ha;

Uz osnovnu djelatnost dopušteno je na površinama poslovne namjene smjestiti i upravne, uredske i ugostiteljske građevine, prometne građevine – benzinske pumpe i ostale djelatnosti koje upotpunjuju osnovnu namjenu.

Područje ugostiteljsko-turističke namjene

Sukladno zakonskim uvjetima te Prostornom planu, na području Grada Duga Resa predviđeno je sljedeće građevinsko područje kao turističko naselje:

- gospodarska zona ugostiteljsko turističke namjene uz desnu obalu Mrežnice kod Mrežničkog Briga, površine cca 10,6 ha,
- gospodarska zona ugostiteljsko turističke namjene Osor-Zvečaj, površine cca 2,0 ha.
-

Područje športsko-rekreacijske namjene

Na temelju Članka 22. Odredbi za provođenje Prostornog plana uređenja Grada Duga Resa , površine namijenjene za šport i rekreaciju unutar granica obuhvata planiraju se u vidu uređenja parkova i zaštitnih zelenih površina..

U svrhu uređenja i zaštite okoliša planira se uređenje i gradnja:

- kolnih i pješačkih putova,
- biciklističkih staza te
- športsko - rekreacijskih površina i igrališta.

2.5.5. Prilagodbe i unapređenja fizičke infrastrukture

Komunalnu djelatnost na području Grada Duga Resa obavlja **Komunalno poduzeće Duga Resa d.d., Kolodvorska 1.**

Obavljanje prethodno navedene djelatnosti u Gradu Duga Resa uključuje sljedeće vrste i opise poslova:

- izgradnja novih i rekonstrukcija postojećih dijelova kanalizacijskog sustava,
- izgradnja novih i rekonstrukcija postojećih dijelova vodoopskrba sustava,
- prikupljanje i deponiranje komunalnog otpada,
- održavanje parkova i nasada,
- izgradnja grobnica i održavanje groblja, te pogrebne usluge,
- upravljanje gradskom tržnicom te
- građevinske usluge.

Navedeni poslovi obavljaju se bez većih tehničkih problema na terenu a većina ostalih problema odnosi se na vodno-gospodarski sustav, i to:

- gubitak vode u transportu zbog starosti vodovodnih cijevi (Donje Mrzlo Polje, Gornje Mrzlo Polje te Varoš)

Isto tako, važno je napomenuti da je većina pritužbi od strane građana vezana za nestašice vode što je direktna posljedica prethodno navedenih problema u vodno-gospodarskom sustavu.

2.5.5.1.Vodno-gospodarski sustav

Područje Grada Duga Resa opskrbljuje se iz tri vodovodna sustava:

- Vodovod "Duga Resa" opskrbljuje vodom iz zahvata na rijeci Dobri dio Grada Duga Resa , te naselje Zagradci na području Općine Netretić (ukupno cca 9.500 stanovnika)

- Vodovod "Završje" ("Netretić"), izgrađen 1979. godine, opskrbljuje se vodom iz kaptaze izvora "Popošćak I" i "Popošćak II" u Završju. Vodovod opskrbljuje vodom naselja Grščaki, Dvorjanci i Zvečaj na području Grada Duga Resa, te 45 naselja na području općina Netretić i Bosiljevo, ukupno cca 5.000 stanovnika.
- Vodovod "Velemerić" opskrbljuje se vodom iz kaptaze izvora "Petak". Vodovod je izgrađen 1991. godine i još je u izgradnji (proširenje mreže). Vodom iz vodovoda "Velemerić" opskrbljuje se dio naselja Duga Resa, 7 naselja na području Općine Barilović, 4 naselja na području Grada Karlovca, te dio naselja Krnjak u Općini Krnjak, odnosno ukupno oko 5.000 stanovnika.

Predviđeno je proširivanje vodovodne mreže prema naseljima na području Općine Krnjak, te izgradnja precrpnih postaja za naselja na višim kotama.

2.5.5.2. Komunalni sustav

Javna kanalizacijska mreža Grada Duga Resa sastoji se od fekalne i oborinske kanalizacije spojene u jedan sustav, čije otpadne vode odvede do centralnog mehaničko-biološkog pročišćavača za gradove Karlovac i Dugu Resu s direktnim ispustima u rijeku Mrežnicu.

Poseban kanalizacijski sustav čini odvodnja tehnoloških otpadnih voda iz Pamučne industrije Duga Resa. Prijemnik tehnoloških otpadnih voda također je rijeka Mrežnica.

Situacija s odvodnjom i pročišćavanjem otpadnih voda na području Grada Duga Resa nije zadovoljavajuća, te značajno zaostaje za vodoopskrbom. Porastom životnog standarda, stambenom i gospodarskom izgradnjom u proteklom razdoblju intenzivno su se izgrađivali vodoopskrbni sustavi što je neminovno dovelo do znatnog povećanja potrošnje vode., dok je sustav za pročišćavanje ostao istih kapaciteta.

Planovi u sklopu kanalizacijskog sustava vezani su za:

- gradnja mjesnih kanalizacijskih kolektora i mreže te povezivanje istih na uređaj za pročišćavanje otpadnih voda,
- rješavanje priključenja na kanalizacijski sustav odvodnje otpadnih voda u prigradskim naseljima

2.5.5.3. Energetski sustav

Grad Duga Resa napaja se električnom energijom iz trafostanice TS 35/10 Tušmer instalirane snage 2x4 MVA koja ima vezu s dva izvora napajanja i to:

- dalekovod 110 kV iz TS 110/35/10 kV Švarča (glavni smjer napajanja), te
- dalekovod 110 kV iz HE Gojak.

Na području Grada Duga Resa u elektroenergetskom sustavu predviđeno je:

- rezervacija prostora za gradnju TS 110/x kV Duga Resa,
- dalji razvoj mreže 20 kV s dvostrukim napajanjem TS (prijelaz na 20 kV naponsku razinu koja će se širiti u skladu s potrebama konzuma).

HEP-Operator distribucijskog sustava d.o.o. - Elektra Karlovac u svom Planu³⁵ predviđa;

³⁵ **Izvor:** Plan rekonstrukcije postojećih i izgradnja novih elektroenergetskih postrojenja na području Grada Duge Rese 2007/2008 god.

- rekonstrukciju 10(20) kV mreže te 10(20)/0,4 Kv trafostanica
- izgradnja novog DV 35 kV TS 35/10 kV TUŠMER- TS 35/10 kV GENERALSKI STOL.

U planu HEP ODS d.o.o.- Elektra Karlovac je izrada studije³⁶ koja bi uključila izgradnju gore spomenutih kapitalnih objekata tijekom 2008. godine te povećala pouzdanost napajanja Grada Duga Resa i osigurala kvalitetnu vezu na buduću HE LEŠĆE.

Nekonvencionalni izvori energije

Prema Strategiji prostornog uređenja Republike Hrvatske i Strategiji energetskog razvitka prioriteti su **štednja i racionalno korištenje energije**, uključivo i razvoj svih domaćih izvora energije. U to su uključeni i tzv. nekonvencionalni izvori energije - energija sunca, vjetra i bioenergija (bioplin). Karakteristika tih izvora je niska gustoća i nestabilnost energetskog dotoka, što ih čini neprimjerenima za uključenje u postojeće konvencionalne energetske sustave, zbog čega oni za sada imaju alternativni karakter. Veća mogućnost primjene je u individualnim stambenim objektima za pripremu sanitarne tople vode čime su moguće velike uštede električne energije i tekućih goriva, te perspektivno dobivanje el. energije (fotovoltnom konverzijom) za manje potrošače.

Klimatske karakteristike područja Grada Duga Resa (misli se na insolaciju, jačinu i učestalost vjetra i sl.) nameću stvaranje uvjeta za korištenje dopunskih izvora energije (geotermalna, sunčeva energija, bioenergija, energija vjetra i dr.).

Na području Grada Duga Resa ne postoje nekonvencionalni izvori energije niti postoji plan uvođenja ili studija korištenja istih.

2.5.5.4. Plino-opskrba

Pretpostavke za plinifikaciju područja Karlovačke županije, pa tako i Grada Duga Resa stvorene su izgradnjom magistralnih plinovoda Zagreb - Karlovac i Karlovac – Rijeka.

Grad Duga Resa ulazi u distributivno područje Karlovac, Duga Resa i Ozalj koje se prirodnim plinom opskrbljuje iz mjerno - redukcijske stanice MRS Karlovac.

Redukcijska stanica Duga Resa, kao sljedeća u nizu distribucije ka krajnjem potrošaču, opskrbljivat će industrijske i komunalne potrošače prirodnog plina na području Grada Duga Resa i dijela Općine Netretić.

Na području Grada Duga Resa predviđena je primjena plina:

- za široku potrošnju (za zagrijavanje, te pripremu hrane i tople vode u kućanstvima), - pri faktoru priključenja od 70% cca 6.850.000 Nm³/god)
- za industrijske i komunalne potrošače - 5.260 m³/h, odnosno cca 9.050.000 m³/god

2.5.5.5. Pošta i javne telekomunikacije

Poštanske usluge na području Grada Duga Resa dostupne su preko poštanskog ureda, koji s obzirom na područje koje mu gravitira, osigurava vrlo dobru pokrivenost svih naselja poštanskim uslugama.

Mreža telekomunikacija u ovom trenutku zadovoljava potrebe Grada Duga Resa . Potpuna pokrivenost mobilne telefonije te 99 %-tna pokrivenost fiksne telefonije potvrđuje prethodnu konstataciju.

Sukladno Prostornom planu Grada Duga Resa predviđeno je povećanje kapaciteta **telekomunikacijske mreže**, tako da se osigura dovoljan broj telefonskih priključaka svim kategorijama korisnika kao i najveći mogući broj spojnih veza.

³⁶ **Izvor:** "Studija razvoja elektroenergetske mreže Elektre Karlovac"- HEP ODS d.o.o.

Sve mjesne i međumjesne telekomunikacijske veze (mrežni kabeli, svjetlovodni i koaksijalni kabeli i drugo) u pravilu se trebaju polagati u koridorima postojećih, odnosno planiranih prometnica.

2.5.5.6. Promet³⁷

Prometna infrastruktura na kojoj se zasniva funkcija i organizacija postojećeg prostornog sustava sastoji se od cestovne mreže različitih nivoa te željezničkog prometa.

Cestovni promet

Kategorizirane prometnice koje prolaze područjem Grada Duga Resa prema Odluci o razvrstavanju javnih cesta u državne ceste, županijske ceste i lokalne ceste (NN 79/99, 111/00, 98/01, 143/02 i 153/02) su:

- državne ceste:³⁸
 - D - 23: Karlovac (D 6) – Josipdol – Žuta Lokva – Senj (D 8)
- županijske ceste:
 - Ž - 3179 Zagradci - Vučjak
 - Ž - 3180 Zagradci (Ž 3179) – Duga Resa (Ž 3286)
 - Ž - 3181 Donje Mrzlo Polje – D. Resa (Ž 3182)
 - Ž - 3182 D 23 – Duga Resa – Belavići (D 23)
 - Ž - 3183 Belavići (Ž 3182) – Mihalić Selo - Gornje Bukovlje – Zvečaj (D 23)
 - Ž - 3184 Duga Resa (Ž 3182) – Belajska Vinica - Belajske Poljice (Ž 3185)
 - Ž - 3286 Vukova Gorica (D 3) – Jarče Polje - Dubravci – Duga Resa (D 23)
- lokalne ceste :
 - LC - 34064 Dubravčani (Ž 3178) – Kozalj Vrh – Venac Mrežnički (D 23)
 - LC - 34065 Lišnica – Ž 3286
 - LC - 34067 Gršćaki – D 23
 - LC - 34068 Belavići (Ž 3182) – Galović Selo
 - LC - 34069 Mrežnički Brig (Ž 3183) – Bošt
 - LC - 34070 Ž 3183 – Mrežnički Novaki - Benići – Križ – L 34080
 - LC - 34075 Donje Mrzlo Polje Mrežničko (Ž 3181) – D 3
 - LC - 34078 Ž 3184 – Mrežnička Varoš – Mrežnički Brig – Ž 3183
 - LC - 34079 Ž 3184 – Pećurkovo Brdo – L 34080

Održavanje državnih, županijskih i gradskih cesta obavlja se prema godišnjem programu redovnog i izvanrednog održavanja.

Strategijom prostornog uređenja i Programom prostornog uređenja Republike Hrvatske (NN 50/99)³⁹ kao i Strategijom prometnog razvitka Republike Hrvatske (NN 139/99)⁴⁰ predložena je primarna cestovna mreža, tj. mreža autocesta i brzih cesta u Republici Hrvatskoj.

³⁷ **Izvor:** Prostorni plan uređenja Grada Duge Rese, 2005. godina

³⁸ **Izvor:** Prema Odluci o izmjenama i dopunama odluke o razvrstavanju javnih cesta u državne ceste, županijske ceste i lokalne ceste (NN 143/02)

³⁹ Program prostornog uređenja Republike Hrvatske (NN 50/99), izradio: Zavod za prostorno planiranje Ministarstva prostornog uređenja, graditeljstva i stanovanja Republike Hrvatske 1999. godina

⁴⁰ Strategija prometnog razvitka Republike Hrvatske (NN 139/99), izradio: Institut prometa i veza, Zagreb 1999. godina

U skladu s postavkama iz dokumenata prostornog uređenja države, a sukladno odrednicama Prostornog plana Karlovačke županije (GKŽ 26/01, 33/01) na području Grada Duga Resa utvrđena je rezervacija sljedećih cestovnih koridora:

- cestovni spoj D 3 i D 6: Lišnica - čvor Novigrad (na AC Zagreb - Rijeka) - Netretić (dio koridora za istraživanje);
- županijska cesta: Lišnica - Belavići - Barilović (rezervacija dijela koridora i koridor za istraživanje).

Sukladno dopisu od strane Hrvatskih cesta, ne postoje veći problemi u cestovnoj infrastrukturi na područja Grada Duga Resa.⁴¹

Prema podacima Županijske uprave za ceste- Karlovac, problemi vezani za "uska grla" na cestovnoj infrastrukturi na području Grada Duga Resa vezani su za:

- Ž 3183 Most Belavići (uzak kolnik)
- Ž 3183 Mrežnički Brig- Mihalić Selo (uzak kolnik)
- L 34078 Mrežnički Varoš- Mrežnički Brig (uzak kolnik).

Prema podacima Županijske uprave za ceste- Karlovac, dodatni problemi na cestovnoj infrastrukturi uzrokovani prirodnim utjecajem vezani su za:

- Ž 3182 Duga Resa- Belavići (poledica- zimi i ljeti)
- Ž 3181 Duga Resa- Donje Mrzlo Polje (smanjena vidljivost zbog magle- zimi i ljeti)
- L 34078 Mrežnički Varoš- Mrežnički Brig (smanjena vidljivost zbog magle- zimi i ljeti)
- Ž 3183 Most Belavići (poledica- zimi i ljeti)

Sukladno Planu izgradnje županijskih i lokalnih cesta na području Grada Duga Resa ⁴², predviđene su izgradnje i rekonstrukcije sljedećih prometnica:

- Ž 3183 Most Belavići (rekonstrukcija)
- Ž 3183 Mrežnički Brig- Mihalić Selo (rekonstrukcija)
- L 34078 Mrežnički Varoš- Mrežnički Brig (rekonstrukcija)
- Ž 3182 Duga Resa- Belavići (sanacija asfaltnog tepiha i izgradnja autobusnog stajališta u Sv. Petru Mrežničkom).

Željeznički promet

Područjem Grada Duga Resa prolazi trasa magistralne glavne željezničke pruge MG 1 Botovo (državna granica) - Koprivnica - Dugo Selo - Zagreb Glavni kolodvor - Karlovac - Oštarije - Rijeka koja je uključena u međunarodnu mrežu magistralnih pruga, i to na V. paneuropskom koridoru.

Na prostoru Grada Duga Resa na magistralnoj glavnoj željezničkoj pruzi MG 1 nalaze se dva željeznička kolodvora (Duga Resa i Zvečaj), te stajalište Belavići.

Kako je željeznička pruga okosnica cijelog prostora Grada Duga Resa , a željeznički kolodvor je smješten u samom središtu grada, uvođenje kvalitetnog prigradskog željezničkog putničkog prometa od izuzetnog je značaja za prostor Duge Rese.

⁴¹ **Izvor:** „Obrazac za izradu Programa ukupnog razvoja-Hrvatske ceste“, 2007. godina

⁴² **Izvor:** Županijska uprava za ceste-Karlovac, 2007. godina

2.5.6. SWOT analiza prostornog planiranja

Snage	Slabosti
<p>Prostorni plan</p> <ul style="list-style-type: none"> • Donesen Prostorni plan Karlovačke županije • Uspješna koordinacija državnih, županijskih, i gradskih institucija prostornog planiranja • Izrađen „Prostorni plan uređenja Grada Duge Rese“ • Usvojen je Prostorni plan uređenja Grada Duge Rese • PPUG-om izdvojene lokacije za odvajanje gospodarskih djelatnosti (izvan područja grada) <p>U Prostornom planu se nalaze gospodarske zone</p> <ul style="list-style-type: none"> • Eksploatacijsko polje tehničkog građevnog kamena "Zvečaj" • Gospodarska zona pamučne industrije • Gospodarska zona poslovne namjene Donje Mrzlo Polje Mrežničko • Gospodarska zona poslovne namjene Gornje Mrzlo Polje Mrežničko • Gospodarska zona poslovne namjene Šeketino Brdo • Gospodarska zona poslovne namjene Vinica • Gospodarska zona ugostiteljsko turističke namjene uz desnu obalu Mrežnice kod Mrežničkog Briga • Gospodarska zona ugostiteljsko turističke namjene Osor-Zvečaj <p>Prometna i ostala infrastruktura</p> <ul style="list-style-type: none"> • Cestovna mreža prometnica u zadovoljavajućem stanju • Elektroopskrba grada je u većem dijelu riješena • Područje Grada Duge Rese pokriveno je mobilnom i fiksnom telefonijom 	<p>Prometna i ostala Infrastruktura</p> <ul style="list-style-type: none"> • Traženi podaci nisu dostavljeni (Hrvatske vode) <p>Problemi na cestovnoj infrastrukturi pod ingerencijom Županijske uprave za ceste</p> <ul style="list-style-type: none"> • "Uska grla" na cestovnoj infrastrukturi na području Grada Duge Rese vezani su za: <ul style="list-style-type: none"> ○ Ž 3183 Most Belavići (uzak kolnik) ○ Ž 3183 Mrežnički Brig- Mihalić Selo (uzak kolnik) ○ L 34078 Mrežnički Varoš- Mrežnički Brig (uzak kolnik) <p>Dodatni problemi na cestovnoj infrastrukturi uzrokovani prirodnim utjecajem vezani su za:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ž 3182 Duga Resa- Belavići (poledica- zimi i ljeti) • Ž 3181 Duga Resa- Donje Mrzlo Polje (smanjena vidljivost zbog magle- zimi i ljeti) • L 34078 Mrežnički Varoš- Mrežnički Brig (smanjena vidljivost zbog magle- zimi i ljeti) • Ž 3183 Most Belavići (poledica- zimi i ljeti) <p>• Ne postoji Plan uvođenja alternativnih izvora energije na područje Grada Duge Rese, (početak bilo kakvog prijelaza na alternativne izvore energije je planski dokument adekvatnog usmjerenja)</p> <p>Problemi vodno-gospodarskog sustava:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Gubitak vode u transportu zbog starosti vodovodnih cijevi (Donje Mrzlo Polje, Gornje Mrzlo Polje te Varoš) • Isto tako, važno je napomenuti da je većina pritužbi od strane građana vezana za nestašice vode što je direktna posljedica prethodno navedenog problema u vodno-

	<p>gospodarskom sustavu.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Nedostatak parkirnih mjesta u gradu Duga Resa • Neriješena uporabna dokumentacija za postojeću obilaznicu • Na području cijelog grada Duge Rese ceste su u vrlo lošem stanju i uske • Nedostatak nogostupa na području grada Duge Rese
Prilike	Prijetnje
<p>Prometna i ostala infrastruktura</p> <ul style="list-style-type: none"> • Postoji Plan izgradnje županijskih i lokalnih cesta na području Grada Duge Rese kojim su predviđene izgradnje i rekonstrukcije sljedećih prometnica <ul style="list-style-type: none"> ○ Ž3183 Most Belavići- izgradnja ○ Ž 3183 Mrežnički Brig- Mihalić Selo (rekonstrukcija) ○ L 34078 Mrežnički Varoš- Mrežnički Brig (rekonstrukcija) ○ Ž 3182 Duga Resa- Belavići (sanacija asfaltnog tepiha i izgradnja autobusnog stajališta u Sv. Petru Mrežničkom). • Ubrzavanje procesa prostornog planiranja na svim razinama (urbanistički planovi uređenja i generalni urbanistički planovi) • Ubrzavanje procesa dobivanja dozvola potrebnih za građevinske radove • Razvoj gospodarstva kroz realiziranje planiranih gospodarskih zona • Uvođenje kvalitetnog prigradskog željezničkog putničkog prometa od izuzetnog je značaja za prostor Duge Rese • Stimuliranje korištenja i izgradnja nekonvencionalnih izvora energije (energija sunca, vjetra i biomase – bioplin) • Pozitivan utjecaj plinifikacije (Strategijom energetskeg razvitka RH se predviđa dovođenje prirodnog plina magistralnim plinovodom 	<p>Komunalna infrastruktura</p> <ul style="list-style-type: none"> • Situacija s odvodnjom i pročišćavanjem otpadnih voda na području Grada Duga Resa nije zadovoljavajuća (porastom životnog standarda, stambenom i gospodarskom izgradnjom u proteklom razdoblju intenzivno su se izgrađivali vodoopskrbni sustavi što je neminovno dovelo do znatnog povećanja potrošnje vode., dok je sustav za pročišćavanje ostao istih kapaciteta)

ADRIA-LNG Pula – Karlovac – Zagreb)

- U planu “Studija razvoja elektroenergetske mreže Elektre Karlovac”- HEP ODS d.o.o., koja će unaprijediti stanje elektroenergetske mreže Grada Duge Rese
- Korištenje dopunskih izvora energije (obzirom na insolaciju, jačinu i učestalost vjetra, nameće se pitanje stvaranje uvjeta za male hidroelektrane, iskorištavanje geotermalne i sunčeve energije, bioenergije i energije vjetra i sl.)
- Gradnja mjesnih kanalizacijskih kolektora i mreže te povezivanje istih na uređaj za pročišćavanje otpadnih voda,
- Rješavanje priključenja na kanalizacijski sustav odvodnje otpadnih voda u prigradskim naseljima
- Pravovremena edukacija stanovništva o prednostima korištenja plina **kao energenta**

3. STRATEGIJA RAZVOJA GRADA DUGA RESA

Razrađena Strategija razvoja Grada Duga Resa nalazi se u **Prilog-u 1** – „Strategija razvoja Grada Duga Resa, operativni plan i mjere“

4. MJERE RAZVOJA GRADA DUGA

Razrađene Mjere iz Strategije razvoja Grada Duga Resa nalazi se u **Prilog-u 2** – Mjere razvoja Grada Duga Resa.

5. POSTUPAK PRAĆENJA I AŽURIRANJA PROVEDBE PUR-A

Program ukupnog razvoja također uključuje:

- **provođenje**
- **praćenje i**
- **ažuriranja** izrađenog programa.

Da bi se Program ukupnog razvoja testirao potrebno je početi s njegovom realizacijom. Praćenje PUR-a provodi se **na tri razine**:

1. **razina praćenja** je praćenje **provođenja** programa (prioritetnih i ostalih mjera tj. projekata iza Akcijskog operativnog plana) i ažuriranje sažetka provođenja aktivnosti

Tim ljudi koji je zadužen za praćenje Programa ukupnog razvoja pomno prati razvoj situacije vezano za provođenje PUR-a. Odnosno prati u kojoj se mjeri podudaraju planovi iz PUR-a sa stvarnom situacijom na terenu. Takvo praćenje podrazumijeva stupanj usklađenosti aktivnosti poduzetih prema Programu ukupnog razvoja, promjene u procjeni troškova ili rasporeda, zatim uključuju razloge tih promjena te njihov očekivani utjecaj na provođenje programa. Ukoliko dođe do bilo kakve od spomenutih promjena, kao i promjena u raspodjeli odgovornosti za provođenje programa, takve promjene se evidentiraju.

Kada tim zadužen za praćenje uoči značajnije razlike između planiranog i stvarnog provođenja programa, njegov zadatak je pojasniti **kako i zašto** je došlo do tih razlika. Odgovorni za provođenje određenih projekata također trebaju reći timu zaduženom za praćenje na koji način očekuju da se nastavi s provođenjem programa te opisati sve promjene koje bi mogle poboljšati provođenje programa.

2. **razina praćenja** se odnosi na praćenje do koje faze je projekt došao, kao i testiranje same logike projekta. Postavlja pitanje – „Dovodi li projekt do očekivanih rezultata tj. ostvarenja svrhe projekta? Praćenjem se ocjenjuje uspjeh očekivanih rezultata jer upravo ti ishodi povezuju projekte s vizijom programa razvoja.

Praćenje rezultata provedenih mjera/projekata postavlja pitanje – da li je mjera/projekt postigao **očekivane rezultate** opisane u matrici projekta? Pomažu li ostvareni rezultati, ako su ostvareni, u ostvarivanju svrhe projekta? I konačno, da li svrha projekta pridonosi postizanju cilja projekta?

Ako se pri praćenju rezultata programa utvrdi da ono ne dovodi do očekivanih rezultata, jasno će se pomoću rezultata u matrici moći zaključiti **gdje** je problem nastao? A zatim se utvrđuje i **zbog čega** je problem nastao?

Grupa zadužena za praćenje rezultata projekata mora **pronaći razloge zbog kojih** projekt nije doveo do željenih rezultata kako bi znala na pravi način reagirati. Jedino kada se problem pravilno definira može se pronaći učinkovito rješenje. Projekti također mogu imati i nepredviđene negativne rezultate koje je potrebno istražiti.

3. **razina praćenja** postavlja pitanje – „Da li se okolina promijenila tako da to utječe na izbor kritičnih tijela, projekata i tijela zaduženih za provođenje projekata u Programu ukupnog razvoja?

Dakle iz navedenog je vidljivo da su prva i druga razina praćenja usmjerene na pitanje **kako** se projekt provodi, dok treća faza praćenja postavlja i razmatra pitanje **treba li se** uopće nastaviti s primjenom projekta.

Ovakvo praćenje nalaže slijedeća pitanja:

- Nastavlja li ta intervencija rješavati kritička pitanja?
- Je li to pitanje još uvijek kritično za ostvarivanje vizije gospodarske budućnosti zajednice?
- Je li korist od programa i dalje opravdava eksploataciju resursa potrebnih za njegovo provođenje?
- Je li zbog provedbe projekta bilo ikakvih nepredviđenih, negativnih posljedica?
- Jesu li relevantne organizacije i subjekti uključeni u provođenje programa?

U slučaju da su se pojavile određene promjene u situaciji na terenu bilo u socijalnom ili ekonomskom pogledu, odnosno bilo koji događaji koji značajnije mijenjaju prethodnu situaciju, vjerojatno će biti potrebne veće promjene. Tim zadužen za praćenje će zatražiti da se PUR odnosno njegovi dijelovi na koje se odnose spomenute promjene osvježe izradom novih preporuka u rješavanju kritičkih pitanja. Ako se međutim okolina tako značajno promijenila da se kritička pitanja moraju redefinirati, možda je vrijeme da se ponovi cjelokupan postupak izrade Programa ukupnog razvoja.

Odgovornost za praćenje i ažuriranje Programa ukupnog razvoja može snositi **lokalna samouprava, dio ili čitava radna skupina Programa razvoja ili neko drugo tijelo kao što je Agencija za lokalni gospodarski razvoj**. U idealnom slučaju tim zadužen za praćenje uključivati će predstavnike lokalne samouprave, poslovne zajednice, nevladinog sektora, ostale koji su bitni za provođenje PUR-a i naravno čelnike tijela za lokalni gospodarski razvoj.

5.1. Odgovornost za provedbu PUR-a

Opća i viša odgovornost provedbe ovog programa pripada Gradu Dugoj Resi.

5.1.1. Postupci upravljanja

Institucionalna struktura za upravljanje i provedbu Programa ukupnog razvoja je Grad Duga Resa, a za upravljanje i provedbu **pojedinih projekata tj. mjera** unutar programa je **Jedinica za upravljanje projektima** i sve ostale institucije koje će imenovati Grad Duga Resa po pojedinim projektima.

5.1.2. Praćenje i ocjenjivanje

Ovaj program podložan je praćenju i nadopuni od strane Gradskog vijeća i Radne skupine koja je formirana u procesu stvaranja programa. Popis članova radne skupine nalazi se u prilogu ovog dokumenta i sastoji se od **31 predstavnika** lokalnih stručnjaka. Radna skupina će se sastajati svakih **6 (šest) mjeseci** u svrhu evaluacije i monitoringa programa.

Prvi sastanak bit će održan **šest mjeseci od dana prihvatanja ovog programa** od strane Gradskog vijeća.

Na prvom sastanku Grad Duga Resa će predložiti radnoj skupini formiranje manjih timova po strukovnoj pripadnosti (zdravstvo, školstvo, gospodarstvo...) koji bi osmišljavali načine unapređenja pojedinih projekata i tako pridonijeli svojom stručnošću razvoju grada.

Grad Duga Resa će ovdje predviđenom dinamikom osigurati prostor i obavijestiti članove Radne skupine najmanje 15 dana unaprijed o održavanju sastanka. Predstavnici grada će prezentirati radnoj skupini rezultate postignute u proteklom periodu, a timovi radne skupine iznijeti svoje prijedloge unapređenja strategije. Radna skupina će ocijeniti provedbu programa te uz nadzor stručne osobe sastaviti zapisnik. **Zapisnici** su javni dokument jednako kao i sam **Program**.

Zaključci, primjedbe i ocijene Radne skupine služit će za nadopunu i prilagodbu ovog programa, kao i za nadzor provođenja programa.

5.1.3. Organizacija i jamčenje tijeka informacija i razmjene informacija

Grad Duga Resa jamči razmjenu informacija o provedbi ovog programa i to prema Radnoj skupini putem dogovorenih sastanaka, a prema javnosti **putem medija, web stranica i pojedinačnih sastanaka**.

Grad Duga Resa će putem web stranice objaviti cjeloviti dokument Programa ukupnog razvoja, te će objavljevati zapisnike sa sastanaka radne skupine periodično po nastajanju. Također će zbog veće transparentnosti odlučivanja izvještaje sa sjednica Gradskog vijeća ažurno objavljevati na web stranicama. Grad će nastaviti s praksom otvorenih vrata za građane kad će se oni moći najaviti i direktno gradonačelniku uputiti pitanja i primjedbe. Grad Duga Resa će kreirati i nove prikladne kanale komunikacije sa svojim građanima i poduzetnicima.

STRATEGIJA RAZVOJA

1. POVEZNICE S REGIONALNIM OPERATIVNIM PROGRAMOM KARLOVAČKE ŽUPANIJE

Članovi radne skupine Grada Duga Resa su se pri izradi Programa ukupnog razvoja svog grada vodili ROP-om Karlovačke županije, te se izrađeni PUR temelji na spomenutom dokumentu višeg reda. Vizija razvoja Karlovačke županije nastala je na temelju SWOT analize u kojoj su jasno vidljivi potencijali i jakosti županije koje treba u potpunosti iskoristiti. SWOT analiza prikazala je i slabosti županije, koje predstavljaju izazov s kojim će se u narednom periodu suočiti. Županijska radna skupina i Partnerski odbor dogovorno su formilirali viziju koja bi se trebala kretati u smjeru razvoja gospodarskog sektora, uključujući i turizam i poljoprivredu, putem uklanjanja prepreka za njihov razvoj i iskorištavajući potencijale, ali pazeći pri tom na moguće učinke na okoliš. Također, da bi se omogućio razvoj koji je prilagođen specifičnostima Karlovačke županije, treba se usredotočiti na razvoj zajedničkog duha i poticanje međusektorske suradnje, odnosno na proces prepoznavanja ključnih pitanja regionalnog razvoja od samih članova zajednice. Takav vid direktnog sudjelovanja zajednice osigurat će unapređenje socijalnih i društvenih uvjeta, što zajedno vodi ka porastu kvalitete života. Ciljevi koji se žele u narednom razdoblju ostvariti imaju jednaku važnost i definirani su na način da se uspostavi ravnoteža između svih sektora. Kroz definirane ciljeve nastoji se slabosti preslikati u jakosti i potencijale. ROP Karlovačke županije ima tri glavna strateška razvojna cilja:

CILJ 1: Stvaranje preduvjeta za gospodarski razvoj

Ostvarivanjem ovog cilja otklonile bi se ili barem umanjile prepreke i problemi kao što su izražena nezaposlenost, nedostatan ulaganje u proizvodnju itd. Evidentan je potencijal za razvoj gospodarstva i on će biti usmjeren ka jačanju poduzetništva, poljoprivrede i turizma. Jednom kada su preduvjeti osigurani otvoriti će se mogućnosti i proširiti prostor za daljnji i kvalitetniji razvoj, što će za sobom povući mnoge druge pozitivne rezultate na dobrobit cijele zajednice. Poseban naglasak dat će se postizanju uravnoteženog razvoja županije.

CILJ 2: Održivo upravljanje prirodnim resursima i promocija zaštite okoliša

Važan je strateški cilj s obzirom na činjenicu da Karlovačka županija svojom pozicijom obuhvaća izniman prirodni potencijal i bogatstvo koje zahtjeva stručno i odgovorno upravljanje. Ukoliko se sačuvaju prirodne vrijednosti rijeka, šuma, flore i faune i pažljivo uredi i planira prostor, dugoročno je osigurana kvalitetnija budućnost.

CILJ 3: Unapređenje kvalitete života, obrazovnog sustava i razvoj civilnog društva

To je opći i ne manje važan strateški cilj, kojeg se u krajnjoj liniji može promatrati i kao posljedicu prethodnih ciljeva. Naime, analiza je pokazala ranjivost u području zdravstva i socijalne zaštite. Stoga je potrebna čvrsta suradnja između svih sektora (javnog, civilnog i privatnog) koja će garantirati i više i bolje mogućnosti za ostvarivanje socijalne sigurnosti, obrazovanja i uključenost građana u donošenju društvenih odluka. Naravno, uz ostvarenje i podršku ekonomske sigurnosti i održivosti, sve navedeno doprinijet će podizanju kvalitete života na zadovoljavajuću razinu svih žitelja.

Nakon definiranja vizije i razvojnih ciljeva Županijska radna skupina i Regionalni partnerski odbor su zajednički radili na izradi općeg okvira ROP-a koji se sastoji od: Strategije, ključnih prioriteta i mjera, kriterija za odabir projekata i razvojnih projekata.

Strategija ROP-a u javnom sektoru implicira uspostavu okruženja koje će kroz ključne infrastrukturne projekte omogućiti i poticati razvoj privatnog sektora koji ostvaruje prihode i promovirati rast dinamičnog i demokratskog civilnog društva. Javni će se sektor i sam mijenjati pri izgradnji ovakvog okruženja doći će do institucionalnog jačanja koje će omogućiti županiji i JLS da u budućnosti efektivno i učinkovito upravljaju razvojem i s vremenom unapređuju ROP.

Program ukupnog razvoja Grada Duga Resa uvelike se oslanja na smjernice iz ROP-a. Jedino se usklađenošću planiranja na višim i nižim razinama (ROP i PUR) mogu postići sinergijski efekti koji će potom polučiti priželjkivane rezultate i ostvariti kvalitetan razvoj grada. Stoga ciljevi Grada Duge Rese su:

- Razvoj malog i srednjeg poduzetništva,
- Razvoj društvene i komunalne infrastrukture te
- Očuvanje prirodne i kulturne baštine.

Ako govorimo o ukupnom razvoju jedne regije (županije) potrebno je naglasiti nužnost koordinacije svih odluka, bez obzira na kojoj se razini donosile. U prošlosti se često događala nekoordinacija između političkih i administrativnih institucija različitih razina odlučivanja, što je u konačnici rezultiralo, blago rečeno, zastojem u razvoju. Da bi se takve situacije izbjegavale, a potaknuo razvoj, potrebna je organiziranost i profesionalnost javne uprave bez obzira na razinu odlučivanja. Jedino tako je moguće ostvariti zacrtane ciljeve. Time bi Program ukupnog razvoja postao poveznica političkog programa, proračunskog plana kao i prostornih planova u jedinstvenom razvojnom smislu.

2. SUDIONICI IZRADE STRATEGIJE RAZVOJA

Kako bi se postigli najbolji rezultati pri izradi Programa ukupnog razvoja Grada Duga Resa korištena je iskušana metoda po kojoj surađuju radna skupina JLS-a i tim djelatnika zaduženih za izradu PUR-a iz konzultantske kuće MICRO projekt d.o.o. koja je bila angažirana na istom od strane Grada Duga Resa.

Radnu skupinu su sačinjavali lokalni stručnjaci (31 član) pod stručnim vodstvom **Ivane Bujas Rupiće** u kojoj su bili zastupljeni svi subjekti koji su relevantni za postavljanje i određivanje strateškog plana razvoja;

- Antonija Pavlović, Komunalno Duga Resa d.d.
- Blaženka Mihalić, Kolos d.o.o.
- Boris Ferkula, Aquaestil Plus d.o.o.
- Dalibor Vukmanić, Vaj Promet
- Darko Butina, Hotel Frankopan
- Domagoj Boljar, Mr. Joseph d.o.o.
- Drago Polović, Tehnovod – vodoinstalatersko – trgovački obrt
- Draženka Biščan, Srednja Škola Duga Resa
- Dubravko Draganjac, DBD – Limarski obrt

- Herta Belobrajdić, S.B. za produljeno liječenje Duga Resa
- Igor Črnugelj, Pučko Otvoreno Učilište Duga Resa
- Iva Radočaj, Srednja škola Duga Resa
- Ivan Banjavčić, Javna ustanova za zaštitu prirode Karlovačke Županije
- Ivan Baršić, Grad Duga Resa
- Ivan Moguš, Grad Duga Resa
- Josip Kasun, Stambeno gospodarstvo d.o.o.
- Josip Martišković, Ljevaonica Duga Resa d.o.o.
- Krešimir Božičević, OŠ „Vladimir Nazor“
- Kristina Luketić, Grad Duga Resa
- Marija Ivanić, Arcada d.o.o Duga Resa
- Marija Polović, Grad Duga Resa
- Melita Trgovčić, Dom zdravlja Duga Resa
- Mijo Biščan, Nova tvornica kliznih ležajeva
- Mira Fudurić-Kurelić, Grad Duga Resa
- Mira Štedul, Dječje jaslice i vrtić Duga Resa
- Mirjana Bašić, Gradska knjižnica i čitaonica Duga Resa
- Mladen Puškarić, Zeleni kut - Ugostiteljski obrt
- Nikola Mrzljak, Srednja Škola Duga Resa
- Sanja Ferkula, OŠ „Ivan Goran Kovačić“
- Tomislav Boljar, TZ Grada Duga Resa
- Žarko Sigmund, Grad Duga Resa

Strategija razvoja je proizašla iz brojnih prijedloga i rasprava radne skupine. Koje su u konačnici urodile ovim dokumentom. Ovom prilikom zahvaljujemo svima koji su doprinijeli stvaranju ovog važnog dokumenta za Grad Duga Resa.

3. UTVRĐIVANJE CILJEVA

Radionice koje su održane u prosincu 2007.godine. i siječnju 2008. godine u Gradu Duga Resa bile su posvećene upravo problemima i ciljevima koji su se iz njih mogli izvesti. Sudionici, predstavnici različitih interesnih skupina u Dugoj Resi raspravili su o snagama grada koje treba pojačati i iskoristiti, slabostima koje treba prevladati, prilikama koje treba iskoristiti te prijetnje koje treba izbjeći. Na toj radionici određena su tri strateška cilja i u skladu s njima 6 prioriteta. Mjere vezane za svaki cilj prikazane su u poglavlju Strategija razvoja Grada Duga Resa, a detaljna analiza mjera prikazana je u Prilogu 2.

3.1. Strateški Cilj 1 – Razvoj malog i srednjeg poduzetništva

Razvoj gospodarstva u Gradu Duga Resa zacrtan je kao prvi od tri strateška cilja u strategiji razvoja. Kako cilj ne bi bio samo deklarativan nameće se nužnost stvaranja svih potrebnih preduvjeta neophodnih za normalno funkcioniranje gospodarstva u gradu. Ovaj cilj se sastoji od dva prioriteta.

3.1.1. Stvaranje preduvjeta za razvoj proizvodnih i uslužnih pogona

Prema vladi RH, odnosno Programu poticaja malog i srednjeg poduzetništva malo i srednje poduzetništvo se smatra pokretačkom snagom hrvatskog gospodarstva. To bi značilo da malo i srednje poduzetništvo mora biti izvor konstantnih inovacija, razvoja i istraživanja, usavršavanja radne snage i sl. Odnosno, malo i srednje poduzetništvo bi trebalo biti nositelj razvoja RH.

Ipak, poznato je da mala i srednja poduzeća ne mogu biti izvor konstantnih inovacija, razvoja i istraživanja ali mogu biti dobar izvor zapošljavanja lokalnog stanovništva, a upravo se to

dogaća na području Duge Rese. Nakon desetljeća pada bilježi se stopa rasta gospodarskih aktivnosti kao i zaposlenosti što je posljedica povećanja konkurentnosti malih i srednjih poduzeća na području grada. Međutim, još uvijek je stopa nezaposlenosti na području grada vrlo visoka. Dodatno otežavanje rješenja ovog problema je nepovoljna kvalifikacijska i dobna struktura nezaposlenih. Loša obrazovna struktura stanovništva posljedica je odlaska visokoobrazovanog stanovništva, ali i njihovog ostanka u mjestu studiranja. Upravo ova činjenica dovodi do nedostatka poduzetničkog duha i razvojnih ideja te u konačnici neiskorištavanja gospodarskog potencijala grada. Posebna pažnja trebala bi se posvetiti Pamučnoj industriji, njenom restrukturiranju i uvođenju novih tehnologija koja bi zasigurno umanjila pritisak na tržište rada u Dugoj Resi, a time i na sustav socijalne skrbi.

Za razvoj gospodarstva neophodno je potrebno funkcioniranje institucija na području JLS. Govoreći o razvoju institucija prvenstveno se misli na razvoj prisutnih institucija, ali i onih koji svojim djelovanjem mogu doprinijeti razvoju grada. Uspostavljene institucije također se susreću s određenim problemima koji su u prvom redu nedostatan prostor i oprema te neadekvatna ekipiranost. U Gradu Duga Resa Općinski sud nije u funkciji (pa je pretpostavka postojanja većeg broja neriješenih imovinsko – pravnih odnosa), ali zato postoje institucionalne ispostave FINA-e, Hrvatskog zavoda za socijalno osiguranje (HZSO), Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje (HZMO), Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje (HZZO). Treba naglasiti da je uspostavljenje i funkcioniranje institucija dugoročan proces koji zahtjeva razumijevanje te horizontalnu i vertikalnu komunikaciju svih institucija na području grada i županije, ali i između grada i njenih građana.

3.1.2. Razvoj turizma i povezivanje s poljoprivrednim sektorom

Razvoj poljoprivrede uvelike je povezan s razvojem turizma. Trendovima potrošnje u turizmu prilagođavaju se i poljoprivredna gospodarstva, pogotovo unutar značajnih turističkih regija. Turizam i poljoprivreda imaju mnoge dodirne točke, a zadovoljavanje potrebe prehrane upravo je jedna od njih. Opskrba dovoljnim količinama poljoprivrednih proizvoda neophodnih za zadovoljenje potreba turista, najčešće zahtjevnijih od domicilnog stanovništva, može se osigurati na dva načina: povećanjem i strukturnom prilagodbom domaće poljoprivredne proizvodnje ili iz uvoza. Upravo zbog prethodno navedene mogućnosti zadovoljavanja potreba iz uvoza, nužno je poticati razvoj poljoprivrede. Upravo je to najjednostavniji mogući način izvoza domaćih proizvoda. Važno je naglasiti kako su u Dugoj Resi iskorištene male površine za intenzivnu poljoprivrednu proizvodnju te je u tom kontekstu istu potrebno prilagoditi tržištu. Posljednji trendovi su usmjereni na povećanje potražnje za ekološki proizvedenim tržištima u Hrvatskoj, a posebno na tržištima EU.

Prostornim planom Grada Duga Resa predviđeno je razvijanje turističke djelatnosti, tj. izgradnje turističkih kapaciteta. Klimatske i reljefne pogodnosti također pogoduju razvoju ove djelatnosti, a prvenstveno u razvoju izletničkog i športsko – rekreacijskog turizma, kojem opet pogoduje rastuća popularnost u Hrvatskoj i njenom neposrednom okruženju. Klimu Dugoreškog kraja karakteriziraju izražena ljetna i zimska godišnja doba. Ljeta su vruća, što pogoduje maksimalnom korištenju blagodatnih rijeka Mrežnice, a zime su hladne s puno snijega. Rijeka Mrežnica je ponornica koja nastaje od dvije rijeke: Istočne Mrežnice i Zapadne Mrežnice koje izvire u planinskom području Kapele. Slapovi i barijere od sedrovine pretvaraju rijeku na nekim mjestima u mirna jezera pogodna za kupanje i ribolov. Međutim, dosadašnji razvoj ogledao se u nedostatku turističkih ponuda, kao i nedovoljnom broju smještajnih kapaciteta. Kada je riječ o turističkoj ponudi potrebno je voditi računa i o kreiranju dodatnih sadržaja, ali i o iskorištavanju postojećih. Pобољшanje smještajnih kapaciteta mora biti popraćeno i u kvantitativnom i kvalitativnom smislu. Na okolnim brdima je sve više nasada vinove loze što omogućuje razvitak vinskih cesta u skoroj budućnosti. Suradnja sa susjednim JLS omogućiti će kompenziranje i nadomještanje onih sadržaja koji nedostaju

samostalnoj JLS. Odnosno, omogućiti će se kreiranje zajedničke turističke ponude (koja može sadržavati selektivne oblike turizma npr. gastronomski, lovni, športsko – rekreacijski i dr.), ali i zajednički nastup i prepoznatljivost na tržištu.

3.2. Strateški Cilj 2 – Razvoj društvene i komunalne infrastrukture

Strateškim ciljem 2 nastojalo bi se unaprijediti kvalitetu života te unaprijediti društvenu i komunalnu infrastrukturu. Kvaliteta života za svakoga pojedinca ima različito značenje pa se može smatrati relativnim pojmom. Međutim, klasično poimanje kvalitete života može se svesti na razvoj obrazovanja, športa, rekreacije, zdravstvenih i socijalnih programa kao i poboljšanje javnih usluga (vodoopskrba, kanalizacija i dr.) koje poboljšavaju život određene sredine.

3.2.1. Unaprjeđenje i izgradnja društvene infrastrukture

Obrazovanje stanovništva je proces koji se ne događa spontano. U njega je potrebno ulagati, a pri tome rezultate ne očekivati odmah. Rezultati se mogu pojavljivati tek nakon određenog razdoblja. Obrazovanje se odnosi na osnovno, srednje i visoko školstvo. Osnovno školstvo je u domeni JLS, srednjoškolsko u domeni županije dok je visoko školstvo u domeni državnih institucija. U Gradu Duga Resa postoji dobro organiziran sustav predškolskog odgoja i osnovnog obrazovanja. Iako dobro organiziran, sustav se susreće s problemima kao što su nedostatak prostora i opreme kao i stručnog kadra za predškolsko obrazovanje. Srednjoškolski sustav tehnički je dobro osposobljen te se posebno ističe dobra tradicionalna izobrazba u obrtništvu. Da bi se sustav održao i unaprijedio potrebno je kontinuirano osmišljavati nove projekte te iste implementirati u radu s djecom i mladima. Reformu i unaprjeđenje srednjeg školstva na državnoj razini treba shvatiti kao sredstvo koje vodi prema istom cilju. U Gradu Duga Resa ne postoji plan i program djelovanja za djecu i mlade van školskih aktivnosti, iako za ove aktivnosti postoji mogućnost organizacije prostora u školi, kao i različitih aktivnosti u gradskoj knjižnici. Jedan od problema je i nedovoljna zainteresiranost visokoobrazovanog kadra za sudjelovanje u ovim programima. Problem koji se kontinuirano javlja jest ostanak visoko obrazovanog kadra u mjestu studiranja. Cilj je spriječiti takav trend te povratak u mjesto stanovanja učiniti atraktivnim. Istodobno, ostanom mladog i radno sposobnog stanovništva smanjila bi se depopulacija te poboljšala demografska slika grada, a time opet ublažio trend smanjenje broja učenika u osnovnim i srednjim školama. Pučko otvoreno učilište moralo bi preuzeti dio odgovornosti u ostvarenju ovog prioritetnog cilja kako bi se ublažila strukturna nepovezanost gospodarstva s obrazovnim sustavom.

Šport je značajan za rekreaciju i odmor stanovništva od svakodnevnice koja u posljednje vrijeme sve više i više poprima obilježja stresa. U gradu Duga Resa postoji kvalitetan športski potencijal mladih koji djeluju kroz veliki broj športskih klubova. Jedan od problema koji se javlja u razvoju i afirmaciji ovog potencijala je nedostatak kvalitetno uređenih i opremljenih športskih terena. Ipak, u otklanjanju tog problema poduzete su određene mjere. Započet je proces kupnje zemljišta za izgradnju gradske športske dvorane. Također, u tijeku je izrada projektne dokumentacije za rekonstrukciju gradskog stadiona sa sadržajima za nogomet, streljaštvo i kuglanje. Kvalitetna športska infrastruktura omogućuje organizaciju velikih nacionalnih i regionalnih natjecanja, kao i pripremu profesionalnih športaša u prirodnom okruženju grada Duge Rese. U sklopu športskih aktivnosti postoji planinarski potencijal koji zahtjeva kvalitetnu organizaciju i promociju.

Kako na području Republike Hrvatske tako i na području grada Duga Resa zdravstvo predstavlja jedno od značajnih problema. Razlozi su brojni, jer zdravstvena djelatnost je

neprofitna djelatnost i cijela zdravstvena zaštita mora biti dostupna svakom pojedinom građaninu. Na koji način, to ovisi o financijskoj moći, ali i spremnosti i razumijevanju lokalne politike za potrebe i probleme zdravstvene zaštite. U Dugoj Resi postoji Specijalna bolnica za produljeno liječenje koja je osnovana još davne 1896. godine. Ova bolnica ima izrađen plan razvoja do 2012. godine. U tijeku je, kao posljedica donošenja plana, podizanje standarda u specijalnoj bolnici, a potrebno je i proširenje kapaciteta ove bolnice. U pogledu na sustav socijalne skrbi treba napomenuti zastarjelu radnu opremu te neadekvatan interijer ustanova socijalne skrbi, ali i preseljenje Centra za socijalnu skrb u nove prostorije. Potrebno je obratiti pozornost na organizaciju cijelog sustava kako se ne bi u potpunosti izgubila kontrola nad zbrinjavanjem onih kojima je potrebna socijalna skrb. Jedan od problema je i nedostatak stručnog kadra. I uz najbolju opremu, ipak je čovjek taj koji je neizostavan dio svakog, pa tako i sustava socijalne skrbi. Socijalna skrb je u načelu u nadležnosti institucija, ali s razvojem civilnog društva javlja se mogućnost razvoja izvaninstitucionalnih programa socijalne skrbi. Civilno društvo je svjestan, kolektivan i organiziran poduhvat za postizanje promjena društvenog stanja neinstitucionaliziranim sredstvima. Razvojem civilnog društva omogućuje se rasterećenje institucija kako u financijskom tako i u kadrovskom te infrastrukturnom smislu. Međutim, rasterećenje institucija ne znači zanemarivanje socijalne skrbi te se ona mora uspostaviti i održavati na području grada Duga Resa u jednom ili drugom obliku. Najpoželjnije rješenje je kombinacija dvaju načina koji će biti kompatibilni. Tek tada se može govoriti o razvijenim zdravstvenim i socijalnim programima.

3.2.2. Unaprjeđenje i izgradnja komunalne infrastrukture

Infrastruktura je temelj za funkcioniranje urbanog naselja. U nju se ubrajaju ceste, javne površine, cestovna rasvjeta, vodovod i kanalizacija, telekomunikacija, energetska i druga infrastruktura koja služi svim građanima i poduzetnicima grada koji se njome svakodnevno služe. Ona je temelj za kvalitetno funkcioniranje grada prema gospodarskim, ekološkim i socijalnim kriterijima. Neizostavni je dio svake strategije razvoja. Da bi se uskladile sve potrebe za različitim oblicima infrastrukture potrebno je donošenje Prostornog plana uređenja, što je Grad i učinio. Međutim, ta usklađenost bi trebala prelaziti nadležnosti pojedinih institucionalnih i administrativnih okvira, a suradnja gradskih, županijskih i državnih institucija prostornog planiranja to i potvrđuje.

U Dugoj Resi najveći problemi se pojavljuju u prometu i vodno – gospodarskom sustavu što ograničava razvoj grada te se prema tome i treba uskladiti djelovanje JLS. Na području cijelog grada ceste su u nezadovoljavajućem stanju te su vrlo uske što dodatno otežava promet. To se prvenstveno odnosi na ceste Duga Resa – Belavići, Duga Resa – Donje Mrzlo Polje te Mrežnički Varoš – Mrežnički Brig gdje je potrebna sanacija i rekonstrukcija. Prve dvije su pod županijskom nadležnosti i njihovo uređenje treba uskladiti sa Županijskim cestama. Dodatni problemi na cestovnoj infrastrukturi uzrokovani su prirodnim utjecajem (npr. zimske poledice), a njihovo otklanjanje može biti otklonjeno samo dodatnim naporima nadležnih institucija. Autobusni kolodvor potreba je svake urbane cjeline te se njegova izgradnja smatra nužnim. Kad je riječ o prometu potrebno je spomenuti i promet u mirovanju. Nedostatak parkirnih mjesta u gradu potrebno je riješiti izgradnjom novih ili redefiniranjem kompletnog prometnog rješenja grada Duga Resa.

Problemi u vodnom gospodarstvu odnose se na gubitak vode u transportu. Ta se problematika posebno odnosi na vodovodne cijevi na području Donjeg Mrzlog Polja, Gornjeg Mrzlog Polja te Varoši. Neracionalno upravljanje vodom, osim što napreže vodoopskrbni sustav, nepotrebno poskupljuje uslugu transporta vode, a ujedno predstavlja i gubitak resursa u fizičkom smislu. Također, porastom stambene i gospodarske izgradnje u proteklom

razdoblju intenzivno su se izgrađivali vodoopskrbni sustavi, dok je sustav odvodnje ostao istih kapaciteta. U doglednoj budućnosti biti će potrebne analize o ovome problemu kako sustav odvodnje otpadnih voda ne bi postao usko grlo u cjelovitom vodno – gospodarskom sustavu. U sklopu rješavanja ovog pitanja trebalo bi obratiti pozornost na priključenje prigradskih naselja na ukupni kanalizacijski sustav grada.

Kada je riječ o energetskej infrastrukturi potrebno je usmjeriti pogled prema onim energentima koji će osigurati nesmetano i kvalitetno zadovoljavanje gospodarskih, ali i svih potreba građana. U tom pogledu se ističu sustav elektroopskrbe te sustav opskrbe plinom. Kada je elektroopskrba u pitanju, najviše nade se polaže u „Studiju razvoja elektroenergetske mreže Elektre Karlovac“ kojom bi se trebalo unaprijediti stanje elektroopskrbe na području grada Duga Resa. Također, „Strategijom energetskeg razvitka RH“ se predviđa dovođenje prirodnog plina magistralnim plinovodom Adria LNG. Potrebno je razmatranje i dopunskih izvora energije koji bi bili proizvedeni u vlastitoj režiji, a odnosili bi se na iskorištavanje geotermalne i sunčeve energije, energije vjetra, biomase i sl. Bez obzira kako će se postaviti budući koncept energetske opskrbe grada Duga Resa trebalo bi se voditi prema principima koji su u praksi i teoriji poznati kao principi 4E. To su: Ekološki, Energetski, Ekonomski i Edukacijski. Ipak, svako buduće korištenje alternativnih izvora energije biti će potrebno popratiti strateškim dokumentom uvođenja alternativnih energenata u svrhu zadovoljavanja budućih potreba grada Duga Resa, ali i njegove neposredne okolice.

3.3. Strateški Cilj 3 – Očuvanje prirodne i kulturne baštine

Strateškim ciljem 3 se nastoji unaprijediti upravljanje prirodnom i kulturnom baštinom. Zaštita okoliša smatra se ozbiljnim socijalnim i ekonomskim problemom kojemu se mora pristupiti holistički ukoliko se želi podići razina kvalitete života. Očuvanje kulturne baštine nameće se kao potreba očuvanja vlastitog identiteta, ali i identiteta Grada. Stoga strateški cilj 3 sadrži dva prioriteta koji su uzajamno povezani.

3.3.1. Zaštita i očuvanje prirodnog okoliša

Opći trend u svijetu, pa i u Hrvatskoj je zaštita okoliša. Taj trend dolazi kao posljedica nepažnje prema čovjekovoj okolini kroz niz od pedesetak godina pojačane industrijalizacije. Spoznajom o ograničenosti kapaciteta prirode čovjek se doveo u nezavidnu poziciju da mora na uštrb prirode ograničavati svoj ekonomski rast. U pogledu zaštite okoliša na području grada Duga Resa ističe se nekoliko pozitivnih elemenata. Kao prvi element u zaštiti okoliša na lokalnoj razini smatra se donošenje „Plana gospodarenja otpadom“ kojeg je Grad Duga Resa i usvojio. Prikupljanje i sortiranje industrijskog otpada od samih proizvodnih industrija te izgradnja glavnog kolektora odvodnje su elementi na kojima zaštita okoliša treba graditi svoje uporište. U vidu zaštite okoliša potrebno je spomenuti i suradnju JLS s poduzećem CIOS d.d., kada je u pitanju organizacija prikupljanja opasnog otpada. Problem u sustavnom i organiziranom prikupljanju i odlaganju otpada predstavlja pojava sve većeg broja divljih odlagališta koja u konačnici mogu rezultirati ugrožavanjem prirodnih resursa vode i tla, ali i zraka. Ovaj problem je utoliko veći što Grad Duga Resa nije donio „Plan sanacije divljih odlagališta“. S obzirom na strategiju razvoja, a posebno na Prioritet 1- *Stvaranje preduvjeta za razvoj proizvodnih i uslužnih pogona* potrebno je istaknuti nepostojanje sustava reciklaže otpada koji bi pretvarao otpad u sekundarne sirovine te time smanjio pritisak na okoliš. Bespravna izgradnja kao i građevinski otpad potencijalni su onečišćivači sve manjih zelenih površina. U ovom slučaju Grad bi trebao poraditi i na uspostavljanju i koordinaciji institucija koje su zadužene za navedenu problematiku. Grad bi trebao nastojati izvući sve pozitivne

efekte pri izgradnji Regionalnog odlagališta otpada te time riješiti probleme u odlaganju svih vrsta otpada na području svoje nadležnosti.

Na području grada Duga Resa zaštita okoliša, te izgradnja komunalne infrastrukture usko su povezani. Započela je izgradnja sustava odvodnje u suradnji s Gradom Karlovcem, a upravo ovi problemi zahtijevaju međulokalno i županijsko zajedničko djelovanje. Neadekvatan tretman otpadnih voda na području grada, a posebno uz tok rijeke Mrežnice stvaraju pritisak na prirodnu ljepotu na kojoj je u značajnoj mjeri baziran razvoj turističkih djelatnosti. Rješenje problema nepostojanja sustava pročišćavanja otpadnih voda očekuje se u 2010. godini izgradnjom tehnološkog sustava za zbrinjavanje i počišćavanje otpadnih voda.

Jedan od najvažnijih elemenata zaštite okoliša predstavlja edukacija lokalnog stanovništva. Edukacijom lokalnog stanovništva zaštita okoliša bi bila mnogo efikasnija i jeftinija s obzirom da zaštita okoliša na lokalnoj razini počinje od svakog pojedinca i njegove neposredne okoline. Upravo je ta neposredna okolina bit zaštite okoliša na lokalnoj razini te sva nastojanja trebaju biti usmjerena u tom pravcu. Iako je škola I.G. Kovačića međunarodna eko-škola, na području grada Duga Resa ova vrsta edukacije provodi se samo 2 puta godišnje. Politika zaštite okoliša pojavljuje se kao odgovor na lokalne probleme, ali ostavlja mogućnost JLS, pa tako i Gradu Dugoj Resi, proširivanje politike zaštite okoliša izvan svoje domene, odnosno ostavlja mogućnost suradnje s drugim JLS.

Važan element politike zaštite okoliša na nacionalnoj razini je proces pristupanja Hrvatske u EU. Iako je nacionalna domena nevažna za JLS, zakoni i usvojeni propisi legislative EU ipak će se u određenoj mjeri reflektirati na lokalne prilike. Da bi postala članicom, zemlja kandidatkinja mora poduzeti sve kako bi ispunila uvjete koje joj postavlja EU radi prihvaćanja pravne stečevine koja sadržava više od tristo različitih propisa koji se odnose na onečišćenje zraka i vode, kemikalije, zbrinjavanje otpada, biotehnologiju, zaštitu od radioaktivnog zračenja i očuvanje prirodnih izvora. Smatra se kako je poglavlje zaštite okoliša jedno od najsloženijih poglavlja pregovora. Financiranje projekata zaštite okoliša moguće je ostvariti povlačenjem sredstava iz EU fondova u čemu se treba tražiti prilika za ostvarenje ovog prioriteta.

3.3.2. Zaštita i komercijalizacija kulturne baštine

Kulturna baština ogledava se u arhitekturi, sakralnim objektima i kulturnim spomenicima. Ona je konstantno prisutna na ovim područjima još od davnina. Kulturno spomenička baština Grada ogleda se kako u materijalnim tako i u nematerijalnim dobrima koja se iskazuje kroz narodne rukotvorine, izložbe te tradicionalne narodne pjesme i plesove. Očuvanje kulturne baštine značajno je za preživljavanje raznih tradicija. Te tradicije obilježene su različitim vjerskim običajima, kulturnim manifestacijama i dr. Očuvanje kulturne baštine potrebno je njegovati, jer samo tako će mlađe generacije osjetiti važnost i privlačnost prema mjestu u kojem žive. Njegovanje tradicije prenijeti će duh davnina i omogućiti identifikaciju s vrijednostima koje su nekad bile vrlo značajne. U ovom pogledu potrebno je spomenuti bogato prirodno nasljeđe Grada Duga Resa koje je rezultiralo i u bogatoj i raznolikoj kulturno spomeničkoj baštini. Na području Grada nalazi se niz arheoloških lokaliteta koji datiraju od prapovijesnog, rimskog ili srednjovjekovnog doba poput Roganca, Sv. Petra Mrežničkog, Crikvišća, Starog grada Zvečaj, Sv. Jelene i dr. veliki dio ovih objekata uklopljen je u prostor na kojemu se nalazi.

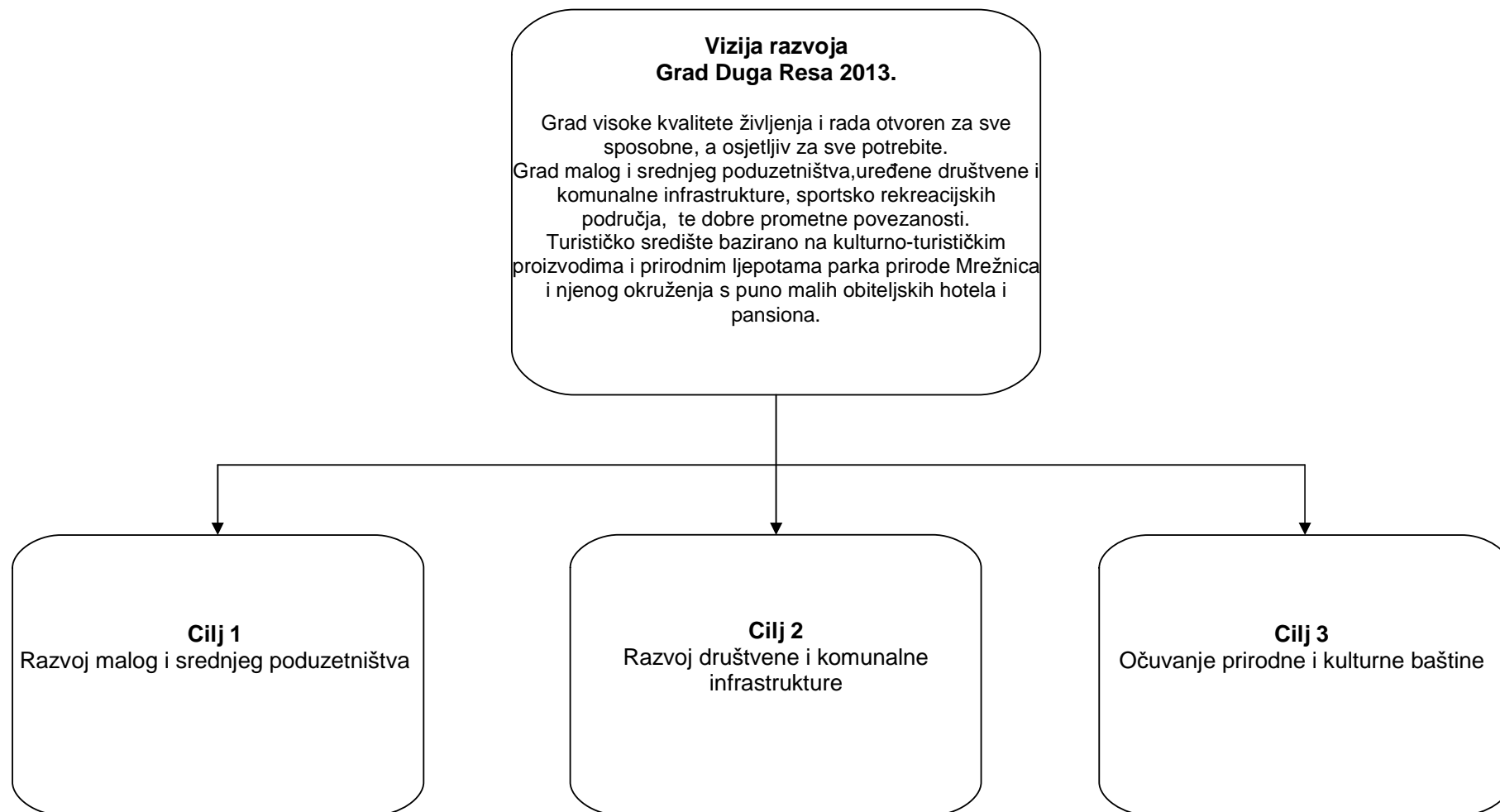
Veliki dio kulturno spomeničke baštine grada Duga Resa temelji se na industrijskoj prošlosti koja je vezana uz Pamučnu industriju. Povijesna cjelina Grada Duga Resa predstavlja najočuvaniji i najcjelovitiji primjer industrijskog grada s kraja 19-tog i početka 20- tog stoljeća

u Hrvatskoj, te predstavlja dio europske kulturne baštine. Osnivači i vlasnici Pamučne industrije bili su bečki trgovci Josef Jerusalem, Wilhelm Anninger i Siegmund Mendel koji su 1869. godine osnovali tvrtku pod imenom Dioničarsko društvo domaće tvornice pređenja i tkanja pamuka Duga Resa. Presentacija uporabnih predmeta ovog vremena onemogućava nepostojanje muzejskog prostora, multimedijalnog centra ili centra kulture. Ipak, započet je proces rješavanja imovinskopravnih odnosa za izgradnju navedenog prostora što je zasigurno jedan od koraka u rješenju spomenutog problema.

Svojevrsan problem predstavlja i nedostatak adekvatnih prostorija za aktivnosti raznih kulturno – umjetničkih društva koji je popraćen nedostatkom financijskih sredstava. Suradnjom i koordinacijom KUD-ova s Gradom potrebno je pronaći načine financiranja u svim kulturno umjetničkim sferama. Jedan od važnih elemenata razvoja i prezentacije kulture jest izrada projekata koji bi povezivali kulturu s turizmom. Time bi kulturno umjetnička baština dobila besplatnu i efikasnu promociju i ujedno mogućnost komercijalizacije, a turistička ponuda bi bila proširena na još jedan segment. Takav pristup doprinosi razvoju i realizaciji više strateških i prioritarnih ciljeva.

4. STRATEGIJA RAZVOJA GRADA DUGA RESA

Slika 4. Strategija razvoja Grada Duga Resa 2008.- 2013. godine

Slika 5. Cilj 1- Razvoj malog i srednjeg poduzetništva

CILJ 1: Razvoj malog i srednjeg poduzetništva

PRIORITET 1: Stvaranje preduvjeta za razvoj proizvodnih i uslužnih pogona

- MJERA 1: Popisivanje raspoložive imovine cijelog Grada
- MJERA 2: Program razvoja poslovne zone „Pamučna industrija“
- MJERA 3: Izgradnja poslovne zone Gornje Mrzlo Polje
- MJERA 4: Izgradnja poslovne zone Donje Mrzlo Polje
- MJERA 5: Izgradnja poslovne zone Šeketino Brdo
- MJERA 6: Izgradnja Trgovačkog centra

PRIORITET 2: Razvoj turizma i povezivanje s poljoprivrednim sektorom

- MJERA 7: Izgradnja Turističko – rekreativne zone Mrežnički brig (Vinske ceste)
- MJERA 8: Izgradnja šetnice uz obalu rijeke Mrežnice
- MJERA 9: Uređenje kupališnih prostora

Slika 6. Cilj 2- Razvoj društvene i komunalne infrastrukture

CILJ 2: Razvoj društvene i komunalne infrastrukture

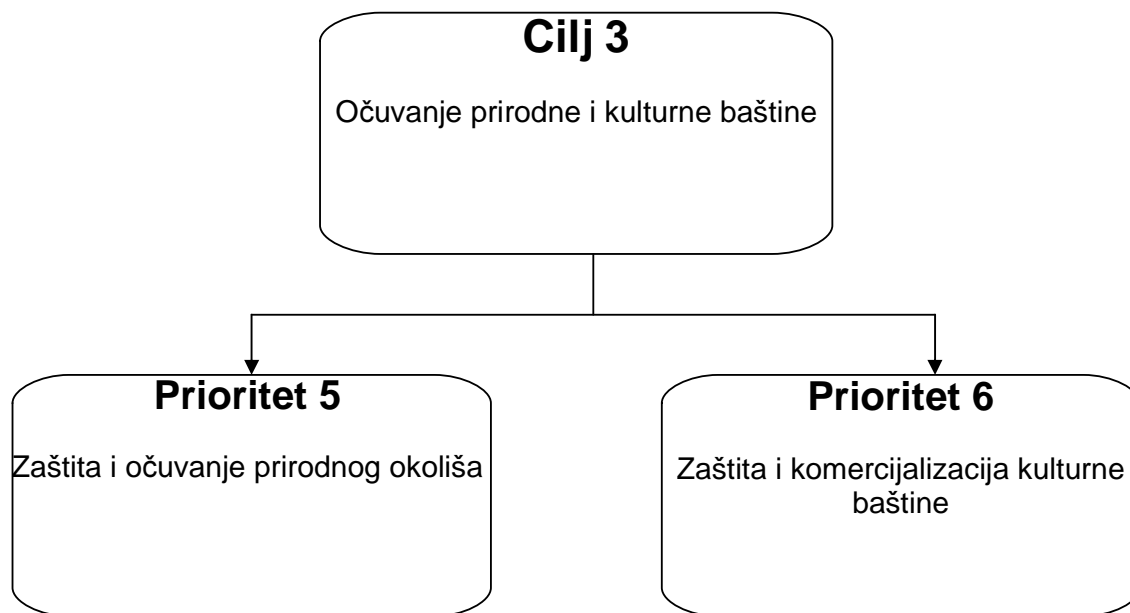
PRIORITET 3: Unaprjeđenje i izgradnja društvene infrastrukture

- MJERA 10: Izgradnja športske dvorane
- MJERA 11: Povećanje broja linija javnog prijevoza i podizanje razine kvalitete usluge
- MJERA 12: Proširenje vrtića i izgradnja male sportske dvorane s uredskim prostorom
- MJERA 13: Uređenje i opremanje kino dvorane
- MJERA 14: Otvaranje niže i srednje glazbene škole
- MJERA 15: Izgradnja školske športske dvorane I. G. Kovačić
- MJERA 16: Program poticanja rasta nataliteta
- MJERA 17: Programsko rješenje (software) za upravljanje resursima gradske uprave
- MJERA 18: Program pristupačnosti osobama s invaliditetom
- MJERA 19: Program poticanja stambene gradnje
- MJERA 20: Rekonstrukcija stadiona Duga Resa
- MJERA 21: Unaprjeđenje programa pučkog učilišta

PRIORITET 4: Unaprjeđenje i izgradnja komunalne infrastrukture

- MJERA 22: Rekonstrukcija podvožnjaka Stara cesta
- MJERA 23: Program prometnog rješenja grada Duge Rese
- MJERA 24: Izgradnja Gradske tržnice
- MJERA 25: Izgradnja pothodnika kod Crkve Sv. Antuna
- MJERA 26: Rekonstrukcija vodovodne mreže
- MJERA 27: Izgradnja Komunalna infrastruktura – odvodnja, kanalizacija
- MJERA 28: Izgradnja autobusnog kolodvora

Slika 7. Cilj 3- Očuvanje prirodne i kulturne baštine

CILJ 3: Očuvanje prirodne i kulturne baštine

PRIORITET 5: Zaštita i očuvanje prirodnog okoliša

MJERA 29: Mala linija za sortiranje komunalnog otpada s hidrauličnom prešom za baliranje

MJERA 30: Program edukacije stanovništva o zaštiti i očuvanju okoliša

MJERA 31: Proglašenje Park Prirode Mrežnica

PRIORITET 6: Zaštita i komercijalizacija kulturne baštine

MJERA 32: Osnivanje centra za kulturu i multimediju

MJERA 33: Obnova gradske jezgre

MJERA 34: Osnivanje Muzeja industrije tekstila

MJERA 35: Uređenje Drvene kuće – primjer tradicije i kulture

5. MJERE I PROJEKTI

5.1. Razvojne smjernice

Da bi se ostvario gospodarski napredak grada Duga Resa potrebno je uskladiti nekoliko bitnih elemenata. Od tih elementa najbitniji su financijski, ljudski, prostorni resursi i resurs vremena, odnosno potrebno je uskladiti:

6. sva dostupna financijska sredstva iz raspoloživih izvora
7. postojeću strukturu ljudskih potencijala s naglaskom na privlačenje i povratak obrazovanog kadra,
8. očuvani prostor u svrhu ostvarenja zacrtanih ciljeva razvoja,
9. i na kraju ograničeni resurs vremena odnosno njegova iskorištenja.

Sinergijsko djelovanje ovih elemenata polučiti će veće efekte u konačnici od zbroja efekata svakog pojedinačnog elementa. Takav razvoj grada Duga Resa omogućiti će minimalne utroške svih vrsta resursa, a optimalnu alokaciju i učinkovitost istih.

Grad Duga Resa svojim izborom vizije i ciljeva jasno naglašava strategiju koja će biti bazirana na temeljima održivog razvoja s unaprjeđenjem institucija koje će moći biti nositelji upravo tog razvoja. Održivi razvoj ne predstavlja nešto novo na ovim područjima, već predstavlja realnost u kojoj je teorija pronašla svoje praktično utočište. Općenito, Grad Duga Resa može dokazati kako sintagma održivi razvoj nije samo utopijska ideja, nego načelo kojega se treba pridržavati kako bi se očuvala sva prirodna bogatstva i čitav okoliš u sklopu cjelokupnog životnog prostora. Razvoj gospodarske cjeline mora biti usmjeren prema zaštiti životne sredine. Ta zaštita ne smije biti usamljeni cilj nego se ona temelji na neraskidivoj povezanosti s ekonomskim i socijalnim razvojem. To znači da održivi razvoj osigurava:

- Socijalne zahtjeve,
- Gospodarske zahtjeve i
- Ekološke zahtjeve.

Sintagma *održivi razvoj* sve se češće može susresti kako u stručnim krugovima tako i u svakodnevnom životu. Održivi razvoj je složen pojam koji sadrži komponentu zaštite okoliša, socijalnu komponentu kao i ekonomsku komponentu. Da bi se takav plan proveo u djelo potrebno je imati viziju i jasno definirane ciljeve. Grad Duga Resa je svoju viziju i ciljeve u potpunosti uskladio s navedenim načelima.

U svrhu ostvarenja vizije i zadanih ciljeva slijediti će se ove smjernice:

5. Usmjerit će se veliki naponi u zaštitu i očuvanje okoliša kroz projekte izgradnje i sanacije različite vrste infrastrukture te organizaciju edukacije stanovništva.
6. Očuvanje kulturne baštine nastojat će se organizirati kroz razne kulturne manifestacije radi prijenosa tradicije i očuvanja identiteta.
7. Nadalje, kulturno spomenička baština nastojat će se povezivati s turizmom zbog stvaranja kvalitetnije turističke ponude i komercijalizacije same kulturne baštine.
8. Poljoprivreda će se poticati mjerama korištenja državnih i gradskih obradivih površina te uz stručnu pomoć edukacijom i savjetovanjem poljoprivrednika o pripremi proizvoda za plasman u turizam.

9. Grad Duga Resa će i dalje raditi na unaprjeđenju svih uvjeta za razvoj turizma pod uvjetom očuvanja tradicije i kulturne baštine respektirajući i čuvajući prirodni okoliš,
10. Infrastruktura će se izgraditi u suradnji s ostalim institucijama kao što su Hrvatske Vode, Fond za regionalni razvoj RH, Karlovačka županija i ostali.
11. Sredstva koja će nedostajati za dovršetak infrastrukture očekuje se ishodovati kroz potpore ministarstava i donatorskih fondova i kredita. U tom cilju nastavit će se pravovremeno pripremati projekte i projektnu dokumentaciju kako bi bili spremni za aplikaciju sredstava.
12. Grad Duga Resa treba ulagače koji će se usmjeriti na:
 19. Proizvodnju i selektivne uslužne djelatnosti,
 20. Turističke kapacitete visoke kategorije koji će razvijati tradicionalne, ali i alternativne oblike turizma,
 21. Očuvanje i unaprjeđenje okoliša,
 22. Zapošljavanje domaćeg kadra i
 23. Doprinos kulturnom i društvenom razvitku Grada.
24. Provest će se aktivna marketinška kampanja privlačenja kako domaćih tako i stranih investitora.
25. Gradsko vijeće će uložiti značajne napore na kreiranje kanala komunikacije sa svojim građanima i poduzetnicima.

Konkretizacija ovako određene razvojne politike ostvarit će se mjerama koje treba poduzeti u razdoblju od 2008. do 2013. godine.

6. PROVEDBENE ODREDBE

6.1. Operativni plan za razdoblje od 2008 - 2013.g

6.1.1.Uvod

Operativni plan sadržava:

Mjeru ili projekt

Ciljevi koji su zadani bit će postignuti uspješnom provedbom mjera. Planiranje počinje od vizije kao apstraktne želje budućeg stanja te se preko razvojnih ciljeva spušta na mjere nužne za postizanje razvojnih ciljeva što nas opet približava viziji.

Odgovornu instituciju

Identifikacija odgovorne institucije nužna je zbog dodjeljivanja područja odgovornosti te predanosti provedbi programa. Ona detaljno planira mjere, oblikuje koncepcije financiranja, provodi natječaje, nadzire i ocjenjuje provedbu mjera.

Razdoblje provedbe

Određivanje razdoblja provedbe nužno je zbog financijskih resursa, međuovisnosti mjera te apsorpcijskih kapaciteta provedbenih institucija.

Očekivane rashode tijekom razdoblja provedbe

Predviđanje očekivanih rashoda omogućit će povezivanje s aktualnim proračunom Grada i služiti kao podloga za buduće proračune i pronalaženje sredstava.

Bilješke

Posljednji stupac namijenjen je značajnim bilješkama koje pridonose boljem razumijevanju pojedinosti određene mjere. Napomene stoga uvijek pomažu u pojašnjavanju specifičnih pitanja vezanih uz pojedinu mjeru.

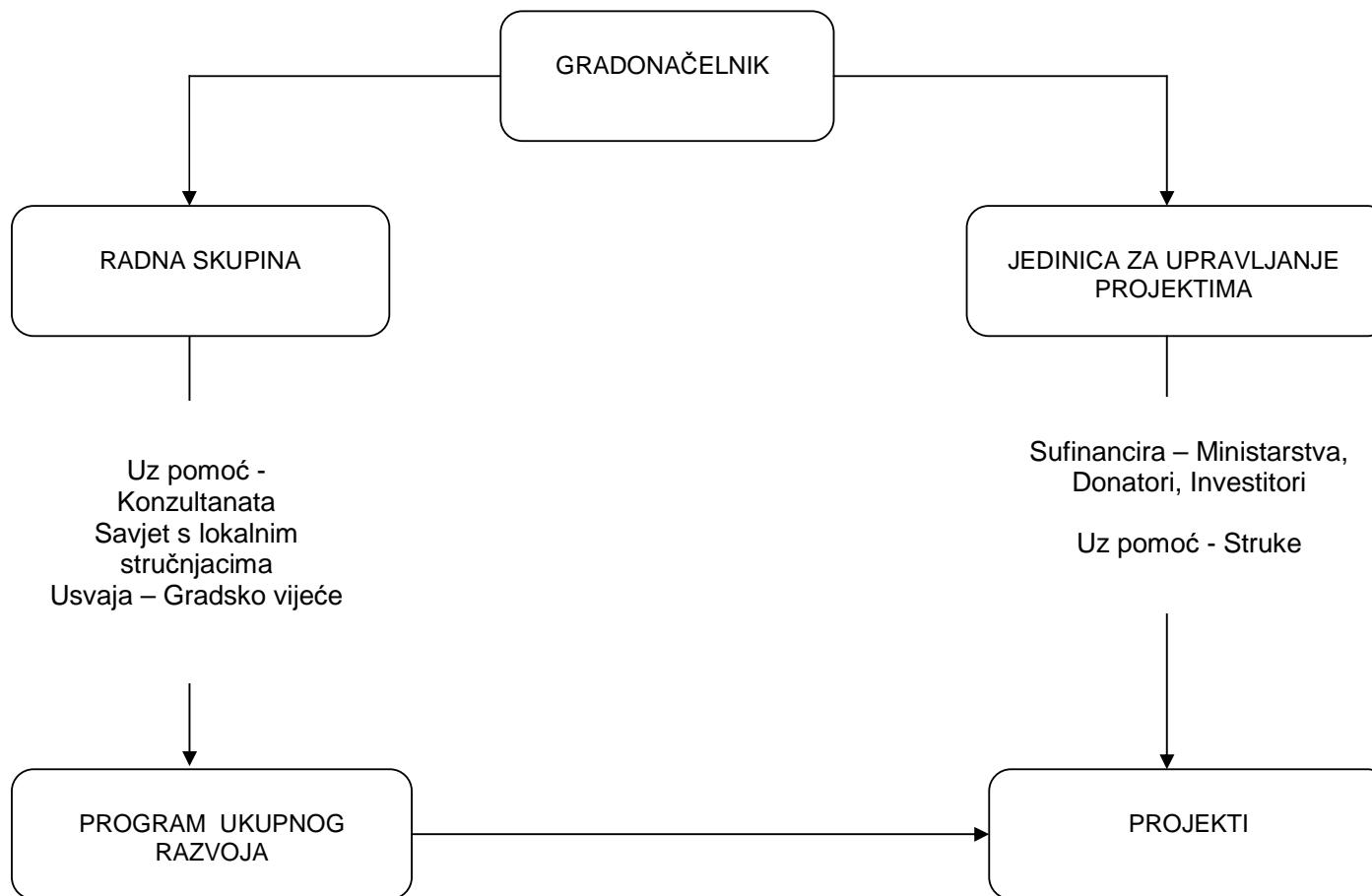
6.1.2. Operativni plan**Tablica 7:** Operativni plan aktivnosti za razdoblje od 2008- 2013. godine

Rb.	Mjera	Odgovorna institucija	Razdoblje provedbe	Očekivani rashodi	Bilješke
1	Mjera 1: Popisivanje raspoložive imovine cijelog Grada	JLS, Javna poduzeća, gruntovnica, katastar	29/01/2009 - 29/01/2011	200.000	
2	Mjera 2: Program razvoja poslovne zone „Pamučna industrija“	Vlasnik, JLS, država	14/10/2008 -	60.000.000	
3	Mjera 3: Izgradnja poslovne zone Gornje Mrzlo Polje	JLS, investitori	11/07/2007 - 11/07/2009	2.900.000	
4	Mjera 4: Izgradnja poslovne zone Donje Mrzlo Polje	JLS, investitori	08/05/2007 - 08/05/2009	14.200.000	
5	Mjera 5: Izgradnja poslovne zone Šeketino Brdo	Investitori, JLS	13/02/2007 - 13/02/2010	7.610.000	
6	Mjera 6: Izgradnja Trgovačkog centra	JLS, investitor	14/01/2008 - 14/01/2010	12.000.000	
7	Mjera 7: Izgradnja Turističko – rekreativne zone Mrežnički brig (Vinske ceste)	JLS, investitori, donatori	13/07/2005 - 13/07/2013	4.000.000	
8	Mjera 8: Izgradnja šetnice uz obalu rijeke Mrežnice	JLS, Turistička zajednica Duga Resa	12/10/2008 -	1.000.000	
9	Mjera 9: Uređenje kupališnih prostora	JLS, Turistička Zajednica Duge Rese	13/07/2005 -	530.000	
10	Mjera 10: Izgradnja športske dvorane	JLS	13/04/2005 - 13/04/2012	18.000.000	
11	Mjera 11: Povećanje broja linija javnog prijevoza i podizanje razine kvalitete usluge	JLS, Autotransport, Županija	12/02/2008 - 12/02/2009	100.000	
12	Mjera 12: Proširenje vrtića i izgradnja male sportske dvorane sa uredskim prostorom	JLS, Ustanova dječje jaslice i vrtić Duga Resa	13/02/2007 - 13/02/2010	525.000	

13	Mjera 13: Uređenje i opremanje kino dvorane	Pučko učilište, JLS	16/10/2007 - 16/10/2010	2.000.000	
14	Mjera 14: Otvaranje niže i srednje glazbene škole	Pučko učilište, JLS	14/11/2008 - 14/11/2009	100.000	
15	Mjera 15: Izgradnja školske športske dvorane I. G. Kovačić	Osnovna škola I.G.Kovačić, Županija, JLS	11/04/2006 - 11/04/2012	12.000.000	
16	Mjera 16: Program poticanja rasta nataliteta	JLS	11/02/2008 -	235.000	
17	Mjera 17: Programsko rješenje (software) za upravljanje resursima gradske uprave	JLS	15/01/2008 - 15/01/2009	250.000	
18	Mjera 18: Program pristupačnosti osobama s invaliditetom	JLS, Udruga invalida	11/02/2008 - 11/02/2009	100.000	
19	Mjera 19: Program poticanja stambene gradnje	JLS	13/05/2008 - 13/05/2010	15.000.000	
20	Mjera 20: Rekonstrukcija stadiona Duga Resa	JLS, Investitori	01/03/2006 – 01/03/2014	20.000.000	
21	Mjera 21: Unaprjeđenje programa pučkog učilišta	JLS, škole, Pučko učilište	04/05/2008 – 07/12/2008	5.000	
22	Mjera 22: Rekonstrukcija podvožnjaka Stara cesta	JLS, Hrvatska željeznica	04/08/2008 – 04/08/2013	3.000.000	
23	Mjera 23: Program prometnog rješenja grada Duge Rese	JLS, Hrvatske ceste, Hrvatska željeznica	11/06/2008 - 14/06/2009	100.000	
24	Mjera 24: Izgradnja Gradske tržnice	JLS	11/09/2008 - 11/09/2012	2.000.000	
25	Mjera 25: Izgradnja pothodnika kod Crkve Sv. Antuna	JLS, Hrvatske ceste, Hrvatska željeznica	27/03/2009 -	9.000.000	
26	Mjera 26: Rekonstrukcija vodovodne mreže	JLS, Komunalno	10/04/2007 -	5.000.000	

		poduzeće Duga Resa	10/04/2012		
27	Mjera 27: Izgradnja Komunalna infrastruktura – odvodnja, kanalizacija	JLS	04/02/2009 - 04/02/2013	8.000.000	
28	Mjera 28: Izgradnja autobusnog kolodvora	Investitor, JLS	08/10/2008 - 15/10/2010	2.000.000	
29	Mjera 29: Mala linija za sortiranje komunalnog otpada sa hidrauličnom prešom za baliranje	JLS, Komunalno poduzeće Duga Resa	10/09/2008 - 10/09/2012	2.000.000	
30	Mjera 30: Program edukacije stanovništva o zaštiti i očuvanju okoliša	JLS, Pučko učilište, TZ, škole, Udruge za zaštitu okoliša, vrtić	17/04/2008 -	100.000	
31	Mjera 31: Proglašenje Park Prirode Mrežnica	JLS, Županija, RH	17/02/2005 -	225.000	
32	Mjera 32: Osnivanje centra za kulturu i multimediju	JLS	15/08/2007 - 15/08/2009	10.000.000	
33	Mjera 33: Obnova gradske jezgre	JLS, država	14/04/2005 -	20.000.000	
34	Mjera 34: Osnivanje Muzeja industrije tekstila	JLS, Pamučna industrija	23/01/2008 -	2.000.000	
35	Mjera 35: Uređenje Drvene kuće – primjer tradicije i kulture	JLS	18/02/2004 - 13/02/2010	1.000.000	

Slika 8. Struktura odgovornosti za izradu i provedbu Programa ukupnog razvoja Grada Duga Resa

Struktura odgovorna za izradu i provedbu Programa ukupnog razvoja počinje od Gradonačelnika u planskom i operativnom dijelu.

Program se izrađivao uz sudjelovanje radne skupine stručne podloge lokalnih stručnjaka i uz metodološku pomoć konzultantske kuće.

Za provedbu mjera predviđenih u programu potrebno je oformiti jedinicu za upravljanje projektima. Jedinica može biti sastavljena od stručnog kadra unutar same gradske uprave i vanjskih stručnjaka ovisno o zahtjevu samog projekta.

Jedinica za upravljanje projektima ima zadatak postavljanja projektnog zadatka i akcijskog plana za svaki pojedini projekt, postavljanja preduvjeta kod podugovaranja projekata, praćenje i nadzor tijeka projekta, praćenje roka i proračuna projekta.

7. POSTUPAK PRAĆENJA PROVEDBE I REZULTATA PROGRAMA RAZVOJA

Upravljanje projektom primjenjuje određene postupke na pokretanje, planiranje, upravljanje, implementaciju i završavanje pojedinog projekta pokrenutog za postizanje određenih ciljeva. Upravljanje projektom uključuje tri elementa:

- Upravljanje zadacima
- Upravljanje resursima
- Upravljanje vremenom

Strukture i sredstva upravljanja projektima iznimno su različite. Njihov izbor ovisi o području, vrsti, veličini i kompleksnosti projekta. Projekt može obuhvaćati jednu ili nekoliko tisuća osoba. Iz toga proizlazi da struktura upravljanja projektima može odgovarati jednostavnoj listi zadataka, ali i kompleksnoj organizaciji institucije čija je svrha izvođenje projekta uz podršku projektnog programa. Područje upravljanja projektima, iako se razvilo iz tehničkih disciplina, s vremenom je pod utjecajem drugih područja sve više postalo multidisciplinarno. Upravljanje projektima omogućiti će usklađivanje i optimiziranje: organizacije, procesa, ciljeva, vremena, novca, prostora i ljudi. U osnovi, što više znamo o projektu, možemo njime bolje upravljati. U tu je svrhu utvrđeno:

- **Odgovornost za upravljanje**

Opća i viša odgovornost provedbe ovog programa pripada upravi Grada Duge Rese i Gradonačelniku.

- **Postupci upravljanja**

Institucionalne strukture za upravljanje i provedbu programa su Grad Duga Resa za upravljanje i provedbu pojedinih projekata unutar programa Jedinica za upravljanje projektima, upravni odjeli Grada, komunalno poduzeće, Županijska uprava za ceste, Hrvatske ceste i sve ostale institucije koje će imenovati Grad Duga Resa po pojedinim projektima.

- **Praćenje i ocjenjivanje**

Ovaj program podložen je praćenju i nadopuni od strane Gradske uprave i Radne skupine koja je formirana u procesu stvaranja Programa. Popis članova radne skupine nalazi se u Poglavlju 2 ovog dokumenta i sastoji se od 31 predstavnika lokalnih sudionika. Radna skupina će se sastajati svakih 6 (šest) mjeseci u svrhu evaluacije i monitoringa programa. Prvi sastanak bit će održan šest mjeseci od dana prihvaćanja ovog Programa od strane Gradske uprave.

Na prvom sastanku Grad Duga Resa će predložiti radnoj skupini formiranje manjih timova po strukovnoj pripadnosti (zdravstvo, školstvo, gospodarstvo...) koji bi osmišljavali načine unaprjeđenja pojedinih projekata i tako pridonijeli svojom stručnošću razvoju Grada.

Gradska uprava će dinamikom ovdje predviđenom osigurati prostor i obavijestiti članove Radne skupine najmanje 15 dana unaprijed o održavanju sastanka. Predstavnici Gradskog poglavarstva će prezentirati radnoj skupini rezultate postignute u proteklom periodu, a timovi radne skupine iznijeti svoje prijedloge unaprjeđenja strategije. Radna skupina će ocijeniti provedbu plana te uz nadzor stručne osobe sastaviti zapisnik. Zapisnici su javni dokument jednako kao i sam Program.

Zaključci, primjedbe i ocjene Radne skupine služit će za nadopunu i prilagodbu ovog programa, kao i za nadzor provođenja programa.

- **Organizacija i jamčenje tijeka informacija i razmjene informacija**

Grad Duga Resa jamči razmjenu informacija o provedbi ovog Programa i to prema Radnoj skupini putem dogovorenih sastanaka, a prema javnosti putem medija, web stranica i pojedinačnih sastanaka. Grad će putem *web stranice* objaviti cjeloviti dokument Programa ukupnog razvoja, te će objavljivati zapisnike sa sastanaka radne skupine periodično po nastajanju. Također će zbog veće transparentnosti odlučivanja izvještaje sa sjednica Gradskog vijeća ažurno objavljivati na *web stranicama*. Grad će nastaviti s praksom otvorenih vrata za građane kad će se oni moći najaviti i direktno Gradonačelniku uputiti pitanja i primjedbe. Grad Duga Resa će kreirati i nove prikladne kanale komunikacije sa svojim građanima i poduzetnicima.

8. ZAKLJUČAK

Grad Duga Resa je u proteklih nekoliko mjeseci uz stručnu pomoć savjetnika MICRO projekta te suradnju lokalnih stručnjaka i radne skupine izradio petogodišnju strategiju ukupnog razvoja.

Strategija razvoja pokazuje težnje Grada Duge Rese i načine kako unaprijediti kvalitetu života, razviti poduzetništvo te stvoriti preduvjete koje će osigurati temelje napretka. Zadani smjer razvoja služi Upravi Grada za planiranje svojih budućih koraka i proračuna, stanovnicima Grada Duga Resa kako bi mogli aktivno sudjelovati u razvoju, investitorima kako bi detektirali područja u koja žele uložiti. Strategija govori gdje se Grad Duga Resa vidi za pet godina i kako to misli postići.

Grad Duga Resa je odabrao smjer razvoja svih potpornih stupova gospodarstva kako bi ono bilo razvijeno na dobrim temeljima. Edukacija temeljena na gospodarskim potrebama, infrastruktura potrebna za razvoj poduzetništva, poljoprivreda koja će plasirati svoj proizvod u turizam, dodane vrijednosti kao ekološka proizvodnja agro-eko, razvoj proizvodnih djelatnosti koje će zaposliti ljude neovisno o sezoni, školstvo i zdravstvo prilagođeno

potrebama stanovnika, socijalna skrb i briga o starima i nemoćnima, sport, kultura, sve su to povezani pravci koji će doprinijeti ostvarenju vizije građana grada Duga Resa.

Ono što nam strategija ne govori je kako ćemo od ideja razviti projekte, koji su sastavni elementi tih projekata, kako izraditi akcijske planove projekata, kako pronaći novac koji nedostaje. To je na odgovornosti Gradskog poglavarstva, ali i cjelokupnog gradskog vijeća.

Implementacija zacrtane strategije zahtjevan je posao koji će angažirati sve raspoložive ljudske resurse kako unutar Grada Duge Rese tako i vanjske stručnjake.

Svaki projekt koji proizađe iz navedene strategije mora imati definiran početak i kraj, proračun, odgovorne osobe i način provedbe i praćenja. Kako bi zaživio i proveo se, Program je potrebno redovno pratiti i ocjenjivati, razvijati i unaprjeđivati, u konačnici i mijenjati. Evaluacija i monitoring opisani u prethodnom poglavlju jednako su važni kao i sama izrada strategije te trebaju biti metodološki dokumentirani, svaka promjena u mjerama mora imati svoju poveznicu na Program i obrazloženje. Za praćenje i evaluaciju Programa poželjno bi bilo angažirati vanjske stručnjake.

Projekte treba početi razvijati odmah na način da se prikupi sva potrebna dokumentacija, izrade planovi, projekcije poslovanja i tek s tako pripremljenim projektima može se računati na pomoć fondova, donatora i investitora.

Kako se poslovno okruženje svakodnevno mijenja tržište nameće potrebu za novim vještinama i znanjima, edukaciju treba kontinuirano razvijati i prilagođavati kako bi omogućili stjecanje prednosti domaćim poduzetnicima.

Prvi korak koji treba učiniti nakon izglasavanja strategije je izraditi akcijske planove za projekte iz operativnog plana koje je radna skupina označila kao prioritetne. Odrediti odgovorne osobe iz gradske uprave ili gradskih poduzeća za provedbu svakog pojedinog projekta.

Za kompleksne projekte koje zahtijevaju više razine stručnosti treba angažirati vanjske suradnike, kako bi projekti zaživjeli u predviđenom roku i unutar predviđenog proračuna.

Pri odabiru vanjskih suradnika treba inzistirati na multidisciplinarnim timovima s referencom u pojedinom polju stručnosti.

Odgovornost za implementaciju strategije najvećim dijelom leži upravo na instituciji Grada, ali ne isključivo na njemu. Bez podrške javnosti, poduzetnika, poljoprivrednika, hotelijera, obrtnika, prosvjetnih i zdravstvenih djelatnika i ostalih interesnih skupina, teško će biti razviti i provesti zacrtane ideje. Sinergijsko djelovanje je najbitnije u provedbi strateškog plana razvoja.

Komparativna prednost Grada Duge Rese koja će omogućiti ostvarenje zadane strategije su ljudi, građani Grada Duga Resa koji su i do sada dokazali predanost i sklonost inovativnim idejama iako nisu imali zadani napisani smjer.

Uz stručnu pomoć i usmjereni razvoj Grad Duga Resa će postati: **Grad visoke kvalitete življenja i rada otvoren za sve sposobne, a osjetljiv za sve potrebite. Grad malog i**

srednjeg poduzetništva, uređene društvene i komunalne infrastrukture, sportsko rekreacijskih područja, te dobre prometne povezanosti. Turističko središte bazirano na kulturno-turističkim proizvodima i prirodnim ljepotama parka prirode Mrežnica i njenog okruženja s puno malih obiteljskih hotela i pansiona.

Izvadak iz Vizije Grad Duga Resa

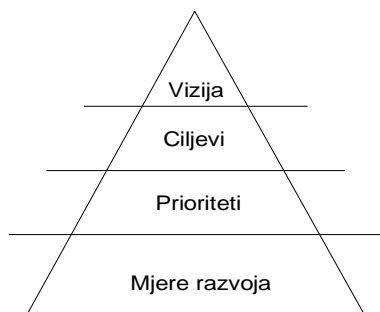
MJERE RAZVOJA

1. MJERE RAZVOJA GRADA DUGA RESA

1.1. Uvod

Mjere razvoja su najvažniji dio Programa ukupnog razvoja općine ili grada. Program ukupnog razvoja Grada Duga Resa sadrži razrađene mjere razvoja navedenog Grada što je detaljno obrađeno u ovom dokumentu – Mjere razvoja. Mjere razvoja predstavljaju konkretizaciju strategije, tj. ciljeva i prioriteta u pojedinoj Jedinici lokalne samouprave. Bez njih planirani razvoj ne bi imao konkretno uporište, te se u konačnici ne bi ni ostvario. Mjera razvoja u stvarnosti predstavlja projekt ili skupinu projekata koje treba provesti kako bi se ostvario određeni cilj. U piramidalnoj strukturi razvoja, mjere su jedini opipljivi i u konačnici vidljivi dio strategije razvoja pojedine JLS.

Slika 9: Strategija razvoja pojedinih JLS

Izvor: Vlastita obrada

Mjere razvoja sadržane su u pojedinim ciljevima i prioritetima razvoja grada ili općine. Konkretno, u Gradu Duga Resa na radnim skupinama su definirana tri strateška cilja prema kojima se treba odvijati razvoj. Ti ciljevi su:

10. CILJ 1: Razvoj malog i srednjeg poduzetništva

Razvoj gospodarstva u Gradu Duga Resa zacrtan je kao prvi od tri strateška cilja u strategiji razvoja. Kako cilj ne bi bio samo deklarativan nameće se nužnost stvaranja svih potrebnih preduvjeta neophodnih za normalno funkcioniranje gospodarstva u gradu.

11. CILJ 2: Razvoj društvene i komunalne infrastrukture

Strateškim ciljem 2 nastojalo bi se unaprijediti kvalitetu života te unaprijediti društvenu i komunalnu infrastrukturu. Kvaliteta života za svakoga pojedinca ima različito značenje pa se može smatrati relativnim pojmom. Međutim, klasično poimanje kvalitete života može se svesti na razvoj obrazovanja, športa, rekreacije, zdravstvenih i socijalnih programa kao i poboljšanje javnih usluga (vodoopskrba, kanalizacija i dr.) koje poboljšavaju život određene sredine.

12. CILJ 3: Očuvanje prirodne i kulturne baštine

Strateškim ciljem 3 se nastoji unaprijediti upravljanje prirodnom i kulturnom baštinom. Zaštita okoliša smatra se ozbiljnim socijalnim i ekonomskim problemom kojemu se mora pristupati holistički ukoliko se želi podići razina kvalitete života. Očuvanje kulturne baštine nameće se kao potreba očuvanja vlastitog identiteta, ali i identiteta Grada.

1.2. Prijavljivanje razvojnih projekata za mrežu projekata u regionalnom operativnom programu

Provedba ROP-a odnosno u njemu zacrtanih strateških ciljeva realizirat će se kroz provedbu niza projekata; od kojih se za mnoge drži da će se moći financijski podupirati iz predpristupnih fondova EU, drugih donatora, te drugih sredstava dostupnih na nacionalnoj i regionalnoj razini u RH. Jedna od kontinuiranih zadaća JPP (Jedinica za provedbu projekata Karlovačke županije) je prikupljanje projektnih ideja od najšireg kruga predlagatelja projekata.

U svrhu toga upućuje se javni poziv čiji je predmet prikupljanje projektnih ideja za provedbu Regionalnog operativnog programa (ROP-a) Karlovačke županije. Sve jedinice lokalne samouprave, organizacije, institucije, poduzeća i privatne osobe s područja Karlovačke županije mogu prijaviti svoje projektne ideje. Projektne ideje su ograničene samo na područje navedene županije.

1.2.1. Kriteriji za odabir projekata Regionalnog Operativnog Programa (ROP) Karlovačke županije

Radna skupina i Partnerski Odbor Karlovačke županije zajednički su donijeli odluku o procesu odabira projekata za ROP kroz faze opisane u tabeli koja slijedi i njima pripadajućim kriterijima.

Tablica 8: Kriteriji za odabir projekata Regionalnog Operativnog Programa (ROP-a) Karlovačke županije

Stupanj	Kriteriji (Projekti bi trebali)	Ishodi
IDENTIFIKACIJA Ovim se procesom odabiru projekti.	<p>Mogu biti u bilo kojoj fazi razvoja projekta, od početne zamisli do detaljnog plana, ali moraju:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Odražavati strategiju ROP-a - tj. pozivati se na pitanja iz osnovne i SWOT analize i proizlaziti iz prioriteta i mjera ROP-a. - Podudarati se sa ostalim odobrenim planovima (tj. postojećim i odobrenim nacionalnim /županijskim/ prostornim planovima jedinica lokalne samouprave) <p>I u najboljem slučaju bi trebali:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Pridonositi poboljšanju ekološkog upravljanja županije - Pridonositi održanju lokalne infrastrukture - Graditi lokalne kapacitete u privatnom ili javnom sektoru - Općenito se prilagođavati horizontalnim načelima EU 	<p>Dugačka lista projekata s pravom prvenstva koji zadovoljavaju kriterije podijeljene po sektorima. Ti sektori bi se u potpunosti trebali prilagoditi vladinim (i donatorskim) sektorima. Karakteristični sektori bi bili:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Razvoj poduzetništva - Poljoprivredna potpora - Infrastruktura i "smeđi okoliš" (kanalizacija, odlagališta otpada i sl.) - Prosvjeta i razvoj ljudskih resursa - Zdravstvo i socijalna skrb - Kulturna baština, zeleni okoliš i turizam
DAVANJE PRVENSTVA (PRIORITETA) Primjena ovih kriterija će se poslužiti prethodno utvrđenim podacima koji uključuju izbor, opseg, troškove i dobrobiti. Ako su ovi nepostojeći, ostaje neizvjesno da li će projekt biti svrstan pod projekte sa pravom prvenstva.	<p>Obavezni kriteriji</p> <ul style="list-style-type: none"> - Mora biti označen kao projekt sa pravom prvenstva od strane Regionalnog Partnerskog Odbora - Može se brzo razviti u potpuno izvediv i ponuditi detaljni plan izvedbe - (bez značajnijih tehničkih, ekoloških, financijskih, privrednih ili socijalnih pitanja) - Može se brzo izgraditi - npr. nabavka zemljišta ne predstavlja problem, postojeća lokacijska/građevinska dozvola, postojeća projektna dokumentacija - Raspoloživa sredstva sufinanciranja. Prikazati druge izvore sufinanciranja do 20% troškova projekta u novcu ili materijalno, a do 10% za Područja od posebnog državnog interesa (PPDI). - Početna procjena optimizira dobrobit prema troškovima - Može biti rukovođen i održavan od strane odgovorne organizacije <p>Poželjni kriteriji</p> <ul style="list-style-type: none"> - Da predstavlja preduvjet za provedbu sljedećih projekata - Potencijalno privlači dodatne fondove Županiji - Nadopunjuje ostale ROP projekte - Promovira socijalnu inkluziju - Uključuje partnerstvo među sektorima 	<p>Lista VISOKO PRIORITETIZIRANIH projekata u svakom od sektora koji uglavnom zadovoljavaju pred-izvedbu. Ovo prilagođavanje prioriteta na lokalnoj razini sa prioritetima vlade i donatora olakšava pristup sredstvima financiranja. Projekti iz svakog sektora trebaju biti upakirani tako, počevši od onih sa najvećim pravom prvenstva, da se što bolje prilagode postojećim sredstvima financiranjima. Ako je projekt sa pravom prvenstva proglašen neizvedivim, onda se mogu uključiti daljnji prioritetni projekti iz istog sektora.</p>

<p>NACRT PROJEKATA za sve projekte sa pravom prvenstva</p>	<p>SVI prioritetizirani projekti trebali bi uključivati:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Predmet, prioritet i mjeru za koju se veže prijedlog projekta - Kratki opis postojeće situacije - Kratki opis prijedloga rješenja koji sadržava mogućnosti, ciljne korisnike, dopunske projekte i operativne odgovornosti - Trenutni status pripreme - Sva ključna pitanja u vezi sa okolišem ili nabavkom zemljišta - Uključenje u prostorni plan <p>Za visoko prioritetizirane projekte:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Točni izdaci u rasponu od manje ili više 25% - Početna procjena o koristima - Definiranje organizacije za sufinanciranje (i fondovi) - Kratak pregled plana primjene sa pripremljenim vremenskim tijekom i odgovornostima. 	<p>Matrica za projekte sa pravom prvenstva prema sektoru kao što je pokazano u tabeli ispod:</p> <table border="1" data-bbox="1084 289 1464 451"> <thead> <tr> <th>S1</th> <th>S2</th> <th>S3</th> <th>S4</th> <th></th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Visoki</td> <td>Proj1</td> <td>Proj 1</td> <td>Proj 1</td> <td>Proj 1</td> </tr> <tr> <td>prioritet</td> <td>Proj 2</td> <td>Proj 2</td> <td>Proj 2</td> <td>Proj 2</td> </tr> <tr> <td></td> <td>Proj 3</td> <td>Proj 3</td> <td>Proj 3</td> <td></td> </tr> <tr> <td></td> <td>Proj 4</td> <td>Proj 4</td> <td>Proj 4</td> <td></td> </tr> <tr> <td></td> <td>Proj 5</td> <td>Proj 5</td> <td>Proj 5</td> <td></td> </tr> <tr> <td></td> <td>itd.</td> <td>itd.</td> <td>itd.</td> <td></td> </tr> </tbody> </table> <p>Prioritet Drugi identificirani projekti koji i nemaju dovoljno podataka za pravo prvenstva</p>	S1	S2	S3	S4		Visoki	Proj1	Proj 1	Proj 1	Proj 1	prioritet	Proj 2	Proj 2	Proj 2	Proj 2		Proj 3	Proj 3	Proj 3			Proj 4	Proj 4	Proj 4			Proj 5	Proj 5	Proj 5			itd.	itd.	itd.	
S1	S2	S3	S4																																		
Visoki	Proj1	Proj 1	Proj 1	Proj 1																																	
prioritet	Proj 2	Proj 2	Proj 2	Proj 2																																	
	Proj 3	Proj 3	Proj 3																																		
	Proj 4	Proj 4	Proj 4																																		
	Proj 5	Proj 5	Proj 5																																		
	itd.	itd.	itd.																																		

Izvor: <http://www.kazup.hr/> (22.11.2007.)

Regionalni operativni program i obrazac za prijavu za javni poziv dostupni su na internet stranicama Karlovačke županije <http://www.kazup.hr/> te u županijskoj Jedinici za provedbu projekata. Mogućnost prijave projekata traje tokom cijele godine.

Projektne ideje moraju se pozivati na **prioritete i mjere** Regionalnog operativnog programa.

Aplikaciju sredstava za realizaciju projektnih ideja, tj. mjera razvoja moguće je ubrzati i olakšati posredstvom stručnog savjetovanja.

1.3. Struktura obrazaca razvojnih mjera

U daljnjem tekstu opisana je struktura obrazaca razvojnih mjera. Dana su objašnjenja radi lakšeg praćenja dokumenta, izbjegavanja nesporazuma i snalaženja u pojedinim razvojnim mjerama.

- **Naziv razvojne mjere**
 - Prikazuje osnovno značenje pojedine mjere razvoja
- **Jedinica lokalne samouprave**
 - Ukoliko se pojedini programi razvoja rade za više Jedinica lokalne samouprave važno je utvrditi za koju JLS se odnosi pojedina mjera kako ne bi došlo do preklapanja sličnih mjera razvoja u različitim JLS.
- **Operativni program**
 - U različitim razdobljima mogu biti izrađeni različiti razvojni programi na različitim razinama odlučivanja. Na lokalnoj razini postoje Programi ukupnog razvoja i Mape razvoja (koje izrađuje MICRO projekt d.o.o.), dok na regionalnoj razini postoje Regionalni operativni programi. Pojedine mjere razvoja mogu biti sadržane u različitim programima razvoja.

- **Cilj**
 - Svaka strategija razvoja sadrži strateške ciljeve. Izrađuju se na radnim skupinama na kojima se i u konačnici definiraju. U praksi, strategija razvoja sadrži od tri do pet ciljeva. Važno je utvrditi kojem cilju pripada pojedina mjera.
- **Prioritet**
 - Svaki pojedini cilj unutar sebe ima razrađene prioritete. Kao i ciljevi, svaki prioritet se utvrđuje na radnim skupinama na kojima sudjeluju lokalni stručnjaci iz pojedinih područja. U pravilu se utvrđuju dva do četiri prioriteta unutar pojedinog cilja.
- **Kategorizacija mjere**
 - Kategorizacija mjera prikazuje na koju kategoriju razvoja se odnosi pojedina mjera. U praksi postoji niz kategorija kao što su zdravstvo i socijalno zbrinjavanje, obrazovanje, zaštita okoliša, šport, komunalna infrastruktura itd.
- **Opis mjere**
 - Opis mjere prikazuje točno određenu lokaciju na kojoj se mjera izvodi, fazi u kojoj se nalazi te kategoriju stanovništva koja će u najvećoj mjeri imati koristi od projekta. Također, opisom je riješena dvojba radi li se o izradi dokumentacije (razvojna strategija određene gospodarske grane) ili o izgradnji i sanaciji određenih objekata.
- **Preduvjeti provođenja mjere**
 - Preduvjeti provođenja mjere pokazuju koje se radnje trebaju izvršiti prije nego se krene u realizaciju razvojnog projekta. Postoji mogućnost da se krene u realizaciju razvojne mjere a da su preskočeni određeni koraci koje treba učiniti prije. Važno je naglasiti kako se ne moraju zadovoljiti sve prethodni koraci, što ovisi o kojem tipu razvojne mjere se radi.
- **Odgovorne institucije**
 - Različite razvojne mjere zahtijevaju različite odgovorne institucije. Utvrđivanjem odgovorne institucije onemogućuje se prebacivanje odgovornosti s jedne institucije na drugu ukoliko dođe do zastoja u realizaciji projekta.
- **Odgovorna osoba u JLS**
 - S obzirom da se razvojne mjere realiziraju na području pojedine JLS potrebno je utvrditi pojedince koji bi bili odgovorni za praćenje i nadgledanje realizacije razvojne mjere.
- **Razdoblje provedbe**
 - Razdobljem provedbe okvirno se definira potrebno vrijeme za provedbu određene mjere razvoja. Potrebno vrijeme je nužno dobro isplanirati prvenstveno zbog donošenja proračunskog okvira. Dobro utvrđeno vrijeme provedbe uvelike olakšava planiranje ostalih razvojnih aktivnosti.
- **Rokovi**
 - Rokovi pokazuju najpovoljniji vremenski okvir u kojemu se mjera treba ostvariti. Najpovoljniji vremenski okvir znači balansiranje mogućnosti financiranja, vremenskih prilika i ostalih čimbenika i koji mogu utjecati na izvedbu projekta.

- **Ukupan proračun mjere**
 - Ukupan proračun mjere pokazuje cjelokupan iznos koji treba uložiti. Ukazuje na potrebu potrage za dodatnim izvorima financiranja ukoliko se razvojna mjera ne može financirati iz jednog izvora.

- **Uloženo do sada**
 - Određeni projekti mogu biti pokrenuti i prije izrade Programa ukupnog razvoja. Stoga je bitno znati koliko je do sada uloženo i iz kojih su fondova financirani projekti. Poznavanje financijskog tijeka olakšava upravljanje razvojnim projektima.

- **Očekivani iznosi financiranja**
 - Očekivani iznos financiranja prikazuje iz kojih se sredstava financira određena mjera. Ova stavka je važna odgovornim osobama i institucijama kako bi u određenom trenutku znali, ukoliko dođe do zastoja u realizaciji, kome se obratiti s pitanjem vezanim za financiranje projekta.

2. STRATEŠKI CILJ 1- RAZVOJ MALOG I SREDNJEG PODUZETNIŠTVA

Razvoj gospodarstva u Gradu Duga Resa zacrtan je kao prvi od tri strateška cilja u strategiji razvoja. Kako cilj ne bi bio samo deklarativan nameće se nužnost stvaranja svih potrebnih preduvjeta neophodnih za normalno funkcioniranje gospodarstva u gradu. Ovaj cilj se sastoji od dva prioriteta.

2.1. Stvaranje preduvjeta za razvoj proizvodnih i uslužnih pogona

Prema vladi RH, odnosno Programu poticaja malog i srednjeg poduzetništva malo i srednje poduzetništvo se smatra pokretačkom snagom hrvatskog gospodarstva. To bi značilo da malo i srednje poduzetništvo mora biti izvor konstantnih inovacija, razvoja i istraživanja, usavršavanja radne snage i sl. Odnosno, malo i srednje poduzetništvo bi trebalo biti nositelj razvoja RH.

Ipak, poznato je da mala i srednja poduzeća ne mogu biti izvor konstantnih inovacija, razvoja i istraživanja ali mogu biti dobar izvor zapošljavanja lokalnog stanovništva, a upravo se to događa na području Duge Rese. Nakon desetljeća pada bilježi se stopa rasta gospodarskih aktivnosti kao i zaposlenosti što je posljedica povećanja konkurentnosti malih i srednjih poduzeća na području grada. Međutim, još uvijek je stopa nezaposlenosti na području grada vrlo visoka. Dodatno otežavanje rješenja ovog problema predstavlja nepovoljna kvalifikacijska i dobna struktura nezaposlenih. Loša obrazovna struktura stanovništva posljedica je odlaska visokoobrazovanog stanovništva, ali i njihovog ostanka u mjestu studiranja. Upravo ova činjenica dovodi do nedostatka poduzetničkog duha i razvojnih ideja te u konačnici neiskorištavanja gospodarskog potencijala grada. Posebna pažnja trebala bi se posvetiti Pamučnoj industriji, njenom restrukturiranju i uvođenju novih tehnologija koja bi zasigurno umanjila pritisak na tržište rada u Dugoj Resi, a time i na sustav socijalne skrbi.

Za razvoj gospodarstva neophodno je potrebno funkcioniranje institucija na području JLS. Govoreći o razvoju institucija prvenstveno se misli na razvoj prisutnih institucija, ali i onih koji svojim djelovanjem mogu doprinijeti razvoju grada. Uspostavljene institucije također se susreću sa određenim problemima koji su u prvom redu nedostatan prostor i oprema te

neadekvatna ekipiranost. U Gradu Duga Resa Općinski sud nije u funkciji (pa je pretpostavka postojanja većeg broja neriješenih imovinsko – pravnih odnosa), ali zato postoje institucionalne ispostave FINA-e, Hrvatskog zavoda za socijalno osiguranje (HZSO), Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje (HZMO), Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje (HZZO). Treba naglasiti da je uspostavljenje i funkcioniranje institucija dugoročan proces koji zahtjeva razumijevanje te horizontalnu i vertikalnu komunikaciju svih institucija na području grada i županije, ali i između grada i njenih građana.

2.2. Razvoj turizma i povezivanje s poljoprivrednim sektorom

Razvoj poljoprivrede uvelike je povezan s razvojem turizma. Trendovima potrošnje u turizmu prilagođavaju se i poljoprivredna gospodarstva, pogotovo unutar značajnih turističkih regija. Turizam i poljoprivreda imaju mnoge dodirne točke, a zadovoljavanje potrebe prehrane upravo je jedna od njih. Opskrba dovoljnim količinama poljoprivrednih proizvoda neophodnih za zadovoljenje potreba turista, najčešće zahtjevnijih od domicilnog stanovništva, može se osigurati na dva načina: povećanjem i strukturnom prilagodbom domaće poljoprivredne proizvodnje ili iz uvoza. Upravo zbog prethodno navedene mogućnosti zadovoljavanja potreba iz uvoza, nužno je poticati razvoj poljoprivrede. Upravo je to najjednostavniji mogući način izvoza domaćih proizvoda. Važno je naglasiti kako su u Dugoj Resi iskorištene male površine za intenzivnu poljoprivrednu proizvodnju te je u tom kontekstu istu potrebno prilagoditi tržištu. Posljednji trendovi su usmjereni na povećanje potražnje za ekološki proizvedenim tržištima u Hrvatskoj, a posebno na tržištima EU.

Prostornim planom Grada Duga Resa predviđeno je razvijanje turističke djelatnosti, tj. izgradnje turističkih kapaciteta. Klimatske i reljefne pogodnosti također pogoduju razvoju ove djelatnosti, a prvenstveno u razvoju izletničkog i športsko – rekreacijskog turizma, kojem opet pogoduje rastuća popularnost u Hrvatskoj i njenom neposrednom okruženju. Klimu Dugoreškog kraja karakteriziraju izražena ljetna i zimska godišnja doba. Ljeta su vruća, što pogoduje maksimalnom korištenju blagodatni rijeke Mrežnice, a zime su hladne sa puno snijega. Rijeka Mrežnica je ponornica koja nastaje od dvije rijeke: Istočne Mrežnice i Zapadne Mrežnice koje izvire u planinskom području Kapele. Slapovi i barijere od sedrovine pretvaraju rijeku na nekim mjestima u mirna jezera pogodna za kupanje i ribolov. Međutim, dosadašnji razvoj ogledao se u nedostatku turističkih ponuda, kao i nedovoljnom broju smještajnih kapaciteta. Kada je riječ o turističkoj ponudi potrebno je voditi računa i o kreiranju dodatnih sadržaja, ali i o iskorištavanju postojećih. Poboljšanje smještajnih kapaciteta mora biti popraćeno i u kvantitativnom i kvalitativnom smislu. Na okolnim brdima je sve više nasada vinove loze što omogućuje razvitak vinskih cesta u skoroj budućnosti. Suradnja sa susjednim JLS omogućiti će kompenziranje i nadomještanje onih sadržaja koji nedostaju samostalnoj JLS. Odnosno, omogućiti će se kreiranje zajedničke turističke ponude (koja može sadržavati selektivne oblike turizma npr. gastronomski, lovni, športsko – rekreacijski i dr.), ali i zajednički nastup i prepoznatljivost na tržištu.

3. STRATEŠKI CILJ 2 - RAZVOJ DRUŠTVENE I KOMUNALNE INFRASTRUKTURE

Strateškim ciljem 2 nastojalo bi se unaprijediti kvalitetu života te unaprijediti društvenu i komunalnu infrastrukturu. Kvaliteta života za svakoga pojedinca ima različito značenje pa se može smatrati relativnim pojmom. Međutim, klasično poimanje kvalitete života može se svesti na razvoj obrazovanja, športa, rekreacije, zdravstvenih i socijalnih programa kao i poboljšanje javnih usluga (vodoopskrba, kanalizacija i dr.) koje poboljšavaju život određene sredine.

3.1. Unaprjeđenje i izgradnja društvene infrastrukture

Obrazovanje stanovništva je proces koji se ne događa spontano. U njega je potrebno ulagati, a pri tome rezultate ne očekivati odmah. Rezultati se mogu pojavljivati tek nakon određenog razdoblja. Obrazovanje se odnosi na osnovno, srednje i visoko školstvo. Osnovno školstvo je u domeni JLS, a srednjoškolsko obrazovanje u domeni županije dok je visoko školstvo u domeni državnih institucija. U Gradu Duga Resa postoji dobro organiziran sustav predškolskog odgoja i osnovnog obrazovanja. Iako dobro organiziran, sustav se susreće sa problemima kao što su nedostatak prostora i opreme kao i stručnog kadra za predškolsko obrazovanje. Također, u tijeku je izrada projektne dokumentacije za višenamjensku dvoranu u sklopu dječjeg vrtića što će otkloniti problem nedostatka školske sportske dvorane. Srednjoškolski sustav tehnički je dobro osposobljen te se posebno ističe dobra tradicionalna izobrazba u obrtništvu. Da bi se sustav održao i unaprijedio potrebno je kontinuirano osmišljavati nove projekte te iste implementirati u radu s djecom i mladima. Reformu i unaprjeđenje srednjeg školstva na državnoj razini treba shvatiti kao sredstvo koje vodi prema istom cilju. U gradu Duga Resa ne postoji plan i program djelovanja za djecu i mlade van školskih aktivnosti, iako za ove aktivnosti postoji mogućnost organizacije prostora u školi, kao i različitih aktivnosti u gradskoj knjižnici. Jedan od problema je i nedovoljna zainteresiranost visokoobrazovanog kadra za sudjelovanje u ovim programima. Problem koji se kontinuirano javlja jest ostanak visoko obrazovanog kadra u mjestu studiranja. Cilj je spriječiti takav trend te povratak u mjesto stanovanja učiniti atraktivnim. Istodobno, ostankom mladog i radno sposobnog stanovništva smanjila bi se depopulacija te poboljšala demografska slika grada, a time opet ublažio trend smanjenje broja učenika u osnovnim i srednjim školama. Pučko otvoreno učilište moralo bi preuzeti dio odgovornosti u ostvarenju ovog prioritetnog cilja kako bi se ublažila strukturna nepovezanost gospodarstva s obrazovnim sustavom.

Šport je značajan za rekreaciju i odmor stanovništva od svakodnevnice koja u posljednje vrijeme sve više i više poprima obilježja stresa. U gradu Duga Resa postoji kvalitetan športski potencijal mladih koji djeluju kroz veliki broj športskih klubova. Jedan od problema koji se javlja u razvoju i afirmaciji ovog potencijala je nedostatak kvalitetno uređenih i opremljenih športskih terena. Ipak, u otklanjanju tog problema poduzete su određene mjere. Započet je proces kupnje zemljišta za izgradnju gradske športske dvorane. Također, u tijeku je izrada projektne dokumentacije za rekonstrukciju gradskog stadiona sa sadržajima za nogomet, streljaštvo i kuglanje. Kvalitetna športska infrastruktura omogućuje organizaciju velikih nacionalnih i regionalnih natjecanja, kao i pripremu profesionalnih športaša u prirodnom okruženju grada Duga Resa. U sklopu športskih aktivnosti postoji planinarski potencijal koji zahtjeva kvalitetnu organizaciju i promociju.

Kako na području Republike Hrvatske tako i na području grada Duga Resa zdravstvo predstavlja jedno od značajnih problema. Razlozi su brojni, jer zdravstvena djelatnost je neprofitna djelatnost i cijela zdravstvena zaštita mora biti dostupna svakom pojedinom građaninu. Na koji način, to ovisi o financijskoj moći, ali i spremnosti i razumijevanju lokalne politike za potrebe i probleme zdravstvene zaštite. U Dugoj Resi postoji Specijalna bolnica za produljeno liječenje koja je osnovana još davne 1896. godine. Ova bolnica ima izrađen plan razvoja do 2012. godine. U tijeku je, kao posljedica donošenja plana, podizanje standarda u specijalnoj bolnici, a potrebno je i proširenje kapaciteta ove bolnice. U pogledu na sustav socijalne skrbi treba napomenuti zastarjelu radnu opremu te neadekvatan interijer ustanova socijalne skrbi, ali i preseljenje Centra za socijalnu skrb u nove prostorije. Potrebno je obratiti pozornost na organizaciju cijelog sustava kako se ne bi u potpunosti izgubila kontrola nad zbrinjavanjem onih kojima je potrebna socijalna skrb. Jedan od problema je i nedostatak stručnog kadra. I uz najbolju opremu, ipak je čovjek taj koji je neizostavan dio svakog, pa tako i sustava socijalne skrbi. Socijalna skrb je u načelu u nadležnosti institucija,

ali sa razvojem civilnog društva javlja se mogućnost razvoja izvaninstitucionalnih programa socijalne skrbi. Civilno društvo je svjestan, kolektivan i organiziran poduhvat za postizanje promjena društvenog stanja neinstitucionaliziranim sredstvima. Razvojem civilnog društva omogućuje se rasterećenje institucija kako u financijskom tako i u kadrovskom te infrastrukturnom smislu. Međutim, rasterećenje institucija ne znači zanemarivanje socijalne skrbi te se ona mora uspostaviti i održavati na području grada Duga Resa u jednom ili drugom obliku. Najpoželjnije rješenje je kombinacija dvaju načina koji će biti kompatibilni. Tek tada se može govoriti o razvijenim zdravstvenim i socijalnim programima.

3.2. Unaprjeđenje i izgradnja komunalne infrastrukture

Infrastruktura je temelj za funkcioniranje urbanog naselja. U nju se ubrajaju ceste, javne površine, cestovna rasvjeta, vodovod i kanalizacija, telekomunikacija, energetska i druga infrastruktura koja služi svim građanima i poduzetnicima grada koji se njome svakodnevno služe. Ona je temelj za kvalitetno funkcioniranje grada prema gospodarskim, ekološkim i socijalnim kriterijima. Neizostavni je dio svake strategije razvoja. Da bi se uskladile sve potrebe za različitim oblicima infrastrukture potrebno je donošenje Prostornog plana uređenja, što je Grad i učinio. Međutim, ta usklađenost bi trebala prelaziti nadležnosti pojedinih institucionalnih i administrativnih okvira, a suradnja gradskih, županijskih i državnih institucija prostornog planiranja to i potvrđuje.

U Dugoj Resi najveći problemi se pojavljuju u prometu i vodno – gospodarskom sustavu što ograničava razvoj grada te se prema tome i treba uskladiti djelovanje JLS. Na području cijelog grada ceste su u nezadovoljavajućem stanju te su vrlo uske što dodatno otežava promet. To se prvenstveno odnosi na ceste Duga Resa – Belavići, Duga Resa – Donje Mrzlo Polje te Mrežnički Varoš – Mrežnički Brig gdje je potrebna sanacija i rekonstrukcija. Prve dvije su pod županijskom nadležnosti i njihovo uređenje treba uskladiti sa Županijskim cestama. Dodatni problemi na cestovnoj infrastrukturi uzrokovani su prirodnim utjecajem (npr. zimske poledice), a njihovo otklanjanje može biti otklonjeno samo dodatnim naporima nadležnih institucija. Autobusni kolodvor potreba je svake urbane cjeline te se njegova izgradnja smatra nužnim. Kad je riječ o prometu potrebno je spomenuti i promet u mirovanju. Nedostatak parkirnih mjesta u gradu potrebno je riješiti izgradnjom novih ili redefiniranjem kompletnog prometnog rješenja grada Duga Resa.

Problemi u vodnom gospodarstvu odnose se na gubitak vode u transportu. Ta se problematika posebno odnosi na vodovodne cijevi na području Donjeg Mrzlog Polja, Gornjeg Mrzlog Polja te Varoši. Neracionalno upravljanje vodom, osim što napreže vodoopskrbni sustav, nepotrebno poskupljuje uslugu transporta vode, a ujedno predstavlja i gubitak resursa u fizičkom smislu. Također, porastom stambene i gospodarske izgradnje u proteklom razdoblju intenzivno su se izgrađivali vodoopskrbni sustavi, dok je sustav odvodnje ostao istih kapaciteta. U doglednoj budućnosti biti će potrebne analize o ovome problemu kako sustav odvodnje otpadnih voda ne bi postao usko grlo u cjelovitom vodno – gospodarskom sustavu. U sklopu rješavanja ovog pitanja trebalo bi obratiti pozornost na priključenje prigradskih naselja na ukupni kanalizacijski sustav grada.

Kada je riječ o energetskoj infrastrukturi potrebno je usmjeriti pogled prema onim energentima koji će osigurati nesmetano i kvalitetno zadovoljavanje gospodarskih, ali i svih potreba građana. U tom pogledu se ističu sustav elektroopskrbe te sustav opskrbe plinom. Kada je elektroopskrba u pitanju, najviše nade se polaže u „Studiju razvoja elektroenergetske mreže Elektre Karlovac“ kojom bi se trebalo unaprijediti stanje elektroopskrbe na području grada Duge Rese. Također, „Strategijom energetskog razvitka

RH" se predviđa dovođenje prirodnog plina magistralnim plinovodom Adria LNG. Potrebno je razmatranje i dopunskih izvora energije koji bi bili proizvedeni u vlastitoj režiji, a odnosili bi se na iskorištavanje geotermalne i sunčeve energije, energije vjetra, biomase i sl. Bez obzira kako će se postaviti budući koncept energetske opskrbe grada Duga Resa trebalo bi se voditi prema principima koji su u praksi i teoriji poznati kao principi 4E. To su: Ekološki, Energetski, Ekonomski i Edukacijski. Ipak, svako buduće korištenje alternativnih izvora energije biti će potrebno popratiti strateškim dokumentom uvođenja alternativnih energenata u svrhu zadovoljavanja budućih potreba grada Duga Resa, ali i njegove neposredne okolice.

4. STRATEŠKI CILJ 3 – OČUVANJE PRIRODNE I KULTURNE BAŠTINE

Strateškim ciljem 3 se nastoji unaprijediti upravljanje prirodnom i kulturnom baštinom. Zaštita okoliša smatra se ozbiljnim socijalnim i ekonomskim problemom kojemu se mora pristupiti holistički ukoliko se želi podići razina kvalitete života. Očuvanje kulturne baštine nameće se kao potreba očuvanja vlastitog identiteta, ali i identiteta Grada. Stoga strateški cilj sadrži dva prioriteta koji su uzajamno povezani.

4.1. Zaštita i očuvanje prirodnog okoliša

Opći trend u svijetu, pa i u Hrvatskoj je zaštita okoliša. Taj trend dolazi kao posljedica nepažnje prema čovjekovoj okolini kroz niz od pedesetak godina pojačane industrijalizacije. Spoznajom o ograničenosti kapaciteta prirode čovjek se doveo u nezavidnu poziciju da mora na uštrb prirode ograničavati svoj ekonomski rast. U pogledu zaštite okoliša na području grada Duga Resa ističe se nekoliko pozitivnih elemenata. Kao prvi element u zaštiti okoliša na lokalnoj razini smatra se donošenje „Plana gospodarenja otpadom“ kojeg je Grad Duga Resa i usvojio. Prikupljanje i sortiranje industrijskog otpada od samih proizvodnih industrija te izgradnja glavnog kolektora odvodnje su elementi na kojima zaštita okoliša treba graditi svoje uporište. U vidu zaštite okoliša potrebno je spomenuti i suradnju JLS sa poduzećem CIOS d.d., kada je u pitanju organizacija prikupljanja opasnog otpada. Problem u sustavnom i organiziranom prikupljanju i odlaganju otpada predstavlja pojava sve većeg broja divljih odlagališta koja u konačnici mogu rezultirati ugrožavanjem prirodnih resursa vode i tla, ali i zraka. Ovaj problem je utoliko veći što Grad Duga Resa nije donio „Plan sanacije divljih odlagališta“ iako je riješeno pitanje svih odlagališta divljeg otpada na području cijelog grada Duga Resa. S obzirom na strategiju razvoja, a posebno na Prioritet 1- *Stvaranje preduvjeta za razvoj proizvodnih i uslužnih pogona* potrebno je istaknuti nepostojanje sustava reciklaže otpada koji bi pretvarao otpad u sekundarne sirovine te time smanjio pritisak na okoliš. Bespravna izgradnja kao i građevinski otpad potencijalni su onečišćivači sve manjih zelenih površina. U ovom slučaju Grad bi trebao poraditi i na uspostavljanju i koordinaciji institucija koje su zadužene za navedenu problematiku. Grad bi trebao nastojati izvući sve pozitivne efekte pri izgradnji Regionalnog odlagališta otpada te time riješiti probleme u odlaganju svih vrsta otpada na području svoje nadležnosti.

Na području grada Duga Resa zaštita okoliša, te izgradnja komunalne infrastrukture usko su povezani. Započela je izgradnja sustava odvodnje u suradnji sa Gradom Karlovcem, a upravo ovi problemi zahtijevaju međulokalno i županijsko zajedničko djelovanje. Neadekvatan tretman otpadnih voda na području grada, a posebno uz tok rijeke Mrežnice stvaraju pritisak na prirodnu ljepotu na kojoj je u značajnoj mjeri baziran razvoj turističkih djelatnosti. Za sada se 70% otpadnih voda sa područje grada Duga Resa putem glavnog kolektora transportira prema Karlovcu, a preostalih 30%, koje završavaju u privatnim septičkim jamama, bi se trebalo riješiti do kraja 2008.godine izgradnjom sekundarne kanalizacije.

Jedan od najvažnijih elemenata zaštite okoliša predstavlja edukacija lokalnog stanovništva. Edukacijom lokalnog stanovništva zaštita okoliša bi bila mnogo efikasnija i jeftinija s obzirom da zaštita okoliša na lokalnoj razini počinje od svakog pojedinca i njegove neposredne okoline. Upravo je ta neposredna okolina bit zaštite okoliša na lokalnoj razini te sva nastojanja trebaju biti usmjerena u tom pravcu. Iako je škola I.G. Kovačića međunarodna eko-škola na području grada Duga Resa ne provodi se ova vrsta edukacije. Politika zaštite okoliša pojavljuje se kao odgovor na lokalne probleme, ali ostavlja mogućnost JLS, pa tako i Gradu Duga Resa, proširivanje politike zaštite okoliša izvan svoje domene, odnosno ostavlja mogućnost suradnje sa drugim JLS.

Važan element politike zaštite okoliša na nacionalnoj razini je proces pristupanja Hrvatske u EU. Iako je nacionalna domena nevažna za JLS, zakoni i usvojeni propisi legislative EU ipak će se u određenoj mjeri reflektirati na lokalne prilike. Da bi postala članicom, zemlja kandidatkinja mora poduzeti sve kako bi ispunila uvjete koje joj postavlja EU radi prihvaćanja pravne stečevine koja sadržava više od tristo različitih propisa koji se odnose na onečišćenje zraka i vode, kemikalije, zbrinjavanje otpada, biotehnologiju, zaštitu od radioaktivnog zračenja i očuvanje prirodnih izvora. Smatra se kako je poglavlje zaštite okoliša jedno od najsloženijih poglavlja pregovora. Financiranje projekata zaštite okoliša moguće je ostvariti povlačenjem sredstava iz EU fondova u čemu se treba tražiti prilika za ostvarenje ovog prioriteta.

4.2. Zaštita i komercijalizacija kulturne baštine

Kulturna baština ogledava se u arhitekturi, sakralnim objektima i kulturnim spomenicima. Ona je konstantno prisutna na ovim područjima još od davnina. Kulturno spomenička baština Grada ogleda se kako u materijalnim tako i u nematerijalnim dobrima koja se iskazuje kroz narodne rukotvorine, izložbe te tradicionalne narodne pjesme i plesove. Očuvanje kulturne baštine značajno je za preživljavanje raznih tradicija. Te tradicije obilježene su različitim vjerskim običajima, kulturnim manifestacijama i dr. Očuvanje kulturne baštine potrebno je njegovati, jer samo tako će mlađe generacije osjetiti važnost i privlačnost prema mjestu u kojem žive. Njegovanje tradicije prenijeti će duh davnina i omogućiti identifikaciju s vrijednostima koje su nekad bile vrlo značajne. U ovom pogledu potrebno je spomenuti bogato prirodno nasljeđe grada koje je rezultiralo i u bogatoj i raznolikoj kulturno spomeničkoj baštini. Na području Grada nalazi se niz arheoloških lokaliteta koji datiraju od prapovijesnog, rimskog ili srednjovjekovnog doba poput Roganca, Sv. Petra Mrežničkog, Crikvišća, Starog grada Zvečaj, Sv. Jelene i dr. veliki dio ovih objekata uklopljen je u prostor na kojemu se nalazi.

Veliki dio kulturno spomeničke baštine grada Duga Resa temelji se na industrijskoj prošlosti koja je vezana uz Pamučnu industriju. Povijesna cjelina grada Duga Resa predstavlja najočuvaniji i najcjelovitiji primjer industrijskog grada s kraja 19-tog i početka 20-tog stoljeća u Hrvatskoj, te predstavlja dio europske kulturne baštine. Osnivači i vlasnici Pamučne industrije bili su bečki trgovci Josef Jerusalem, Wilhelm Anninger i Siegmund Mendel koji su 1869. godine osnovali tvrtku pod imenom Dioničarsko društvo domaće tvornice predenja i tkanja pamuka Duga Resa. Prezentacija uporabnih predmeta ovog vremena onemogućava nepostojanje muzejskog prostora, multimedijalnog centra ili centra kulture. Ipak, započeo je proces rješavanja imovinskopravnih odnosa za izgradnju navedenog prostora što je zasigurno jedan od koraka u rješavanju spomenutog problema.

Svojevrsan problem predstavlja i nedostatak adekvatnih prostorija za aktivnosti raznih kulturno – umjetničkih društva koji je popraćen nedostatkom financijskih sredstava. Suradnjom i koordinacijom KUD-ova sa Gradom potrebno je pronaći načine financiranja u

svim kulturno umjetničkim sferama. Jedan od važnih elemenata razvoja i prezentacije kulture jest izrada projekata koji bi povezivali kulturu sa turizmom. Time bi kulturno umjetnička baština dobila besplatnu i efikasnu promociju i ujedno mogućnost komercijalizacije, a turistička ponuda bi bila proširena na još jedan segment. Takav pristup doprinosi razvoju i realizaciji više strateških i prioritetnih ciljeva.

MJERE RAZVOJA – DETALJAN PRIKAZ

I Z D A J E : GRAD DUGA RESA

**ODGOVORNI UREDNIK: TAJNIK GRADA
mr. Marija Polović**

**Telefon: 819-000, 819-011
Telefax: 841-465**